

శ్రీరస్తు.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

అఖిల ద్విజోత్తమానాముపకారకమ్.

ఇదమ్

యజుర్వేదాహ్నికమ్.

వైదికసార్వభౌమైస్సమృద్ధ్విరిషక్తుతమ్.

98415

కొమాన్డూరు తిరువేంకటాచార్యేణ
స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ముద్రాక్షరశాలాయామ్
ముద్రితంసత్ విజయతేతరామ్.

చెన్నపురి :

౧౯౦౩ సంవత్సరమ్.

వతన్మూల్యమ్, కళాప్రకాశమ్.

Reference

ఈ గ్రంథమును మఱి యితరములగు సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములను వలయువారలు చెన్న పట్టణము, చాకలపేట పోష్ట లోచేరిన, ధర్మరాజుగుడి వీధి, నెం 4 రు యింట్లో వుండే కొమా డూరు తిరువేంకటాచార్యులకు ముందుపైకము పంపిగాని, వీ-పి ద్వారాగాని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ఈ గ్రంథము క్రయము అనాలు 8.

వాల్మ్యపేయబిల్ గా ,, ,, 10.

విషయానుక్రమణిక .

1. బ్రాహ్మముహూర్తకర్తవ్యమ్
2. దేవర్షి పితృతర్పణమ్.
3. ప్రాతస్సన్ధ్యావందనమ్.
4. బ్రాహ్మయజ్ఞమ్.
5. మాధ్యాహ్నికమ్.
6. శ్రీసర్వహాభగవదారాధన క్రమస్సమస్త కః.
7. సాయంసన్ధ్యావందనమ్.
8. యజ్ఞోపవీతధారణక్రిమః.
9. ఉపాకర్మసంకల్ప జపాదిక్రిమః. }
కాణ్డయుపితర్పణమ్.
10. సమిదాధానమ్.
11. అధ్యయన హోమమ్, సాజ్ఞమ్.
12. పుణ్యాహవాచనమ్.
13. తైత్తిరీయోపనిషత్.

శ్రీయైనమః.

యజుర్వేదాహ్నికమ్.

బ్రాహ్మముహూర్తకర్తవ్యమ్.

బ్రాహ్మే ముహూర్తే ఉత్థాయ హరిర్హరిరితి సప్తకృతోఽ
చ్చార్యః.

గ్రాహగ్రస్తేగజేంద్రేరువతిసరభసం తార్క్ష్యమారుహ్యాధా
వ నావ్యఘూర్ణన్త్యాల్యభూషా వసన పరికరోమేఘు గమ్భీరఘోషః
అబిభ్రాణోరథాజ్ఞం శరమసి మభయం శఙ్ఖచాపసఖేతా హస్తైః
కౌమోదకీ మప్యవతు హరిరసావంహసాంసంహతేర్నః॥ ప్రాత
స్సరామి భవభీతిమహర్తిశాన్త్యై నారాయణం గరుడ వాహన
మ్మజ్జనాభమ్ । గ్రాహభిభూత మదనారణముక్తి హేతుం చక్రా
యుధంతరుణవారిజపత్త్రినేత్రమ్॥ ప్రాత ర్భజామిభజతామభయ
జ్జ్వరస్తం ప్రాక్సర్వజన్తకృత పాపభయాపనుత్యై । యోగ్రాహ
వక్త్రపతితాఙ్ఘ్రిగజేంద్రే ఘోర శోకప్రణాశనకరోద్ధృతశఙ్ఖచక్రః॥
ప్రాత ర్నమామి మనసా జచసా చ మూర్ధ్నా పాదారవిన్ద
యుగళం పరమస్యపుంసః । నారాయణస్య నరకార్ణవ తారణస్య
పారాయణప్రవణవిప్ర పరాయణస్య॥ శ్లోకత్రయ మిదంపుణ్యం

ప్రాత రుక్థాయ యగి పఠేత్ | లోకత్రయగురుస్తస్మై దద్యా దాత్త
పదం హరిః॥ ఇత్యనుసన్ధాయ. సోపదిష్ట పుర్వాచార్యకృత
స్తోత్రసుప్రభాతాదికఞ్చనుసన్ధాయ.

యథాశాస్త్రం శౌచ దస్తధావన గణ్ఢాపాచమన స్నానా
దికం కృత్వా. స్నానాఙ్గ దేవర్షి పితృతర్పణంచ కృత్వా తతః
ప్రాత స్పన్ధ్యావద్దినం కుర్యాత్.

— ❦ దేవర్షి పితృతర్పణక్రమః. ❦ —

పాదావక్షాత్య - ఆచమ్య, శ్రీ భగవదాజ్ఞాయా భగవ
త్రైజ్యరూపం శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం స్నానాఙ్గం
దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యే॥ ఇతి సజ్కల్ప్య॥ బ్రహ్మోదయో యే
దేవాస్తాన్ దేవాంస్తర్పయామి, సర్వాన్ దేవాంస్తర్పయామి,
సర్వదేవగణాంస్తర్పయామి, సర్వదేవపత్నీస్తర్పయామి, సర్వదేవ
గణ పత్నీస్తర్పయామి. కృష్ణద్వైపాయ నాదయోయే ఋషయః
తాన్ ఋషీన్స్తర్పయామి, సర్వాన్ ఋషీంస్తర్పయామి, సర్వ
ఋషిగణాంస్తర్పయామి, సర్వ ఋషిపత్నీస్తర్పయామి, సర్వ
ఋషి గణపత్నీస్తర్పయామి. సోమః పితృమాన్ యమోఙ్గి
రస్వాన్ అగ్నికవ్యవాహనాదయోయేపితరః తాన్ పితృన్స్తర్ప
యామి, సర్వాన్ పితౄంస్తర్పయామి, సర్వపితృగణాంస్తర్ప
యామి, సర్వపితృపత్నీస్తర్పయామి, సర్వపితృ గణపత్నీస్తర్ప
యామి, ఊర్జంవహస్తీ రమృతం ఘృతం పయః కీలాలం పరిసృతం
స్వధాస్తు తర్పయతిమే పితౄన్॥

—॥ ప్రాతస్సన్ధ్యా వందనమ్. ॥—

పాదాప్రక్షాళ్య - ఆచమ్య— ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖోవా
స్థిత్యా- ఓం అచ్యుతాయనమః, ఓం అనంతాయనమః, ఓం గోవి
ందాయనమః, ఓం కేశవాయనమః, ఓం నారాయణాయనమః,
ఓం మాధవాయనమః, ఓం గోవిందాయనమః, ఓం విష్ణవేనమః,
ఓం మధుసూదనాయనమః, ఓం త్రివిక్రమాయనమః, ఓం వా
మనాయనమః, ఓం శ్రీధరాయనమః, ఓం హృషీకేశాయనమః,
ఓం పద్మనాభాయనమః, ఓం దామోదరాయనమః.

ప్రాణాయామః-ఓం భూః, ఓం భువః, ఓం గోమః, ఓం
మహాః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓం సత్యమ్, ఓం తత్సవితుర్వరేణీ
యమ్, భర్గోదేవస్యధీమహి, ధియో యోనఃప్రచోదయాత్,
ఓం మాపోజ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్. శ్రీ
భగవదాజ్ఞాయా శ్రీభగవత్కైజ్జగద్యరూపం శ్రీమన్నారాయణ
ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సన్ధ్యాముపాసిష్యే - ఇతి సజ్కల్ప్య - ఓం ఆపో
హిష్ఠామయోభువః-తాన ఊర్జైదధాతన-మహేరణాయచక్షసే -
యోవశ్శివతమోరసః - తస్యభాజయతేహనః-ఉశతీరివమాతరః-
తస్మా అరణ్యమామవః - ఇతిశిరసి, యస్యక్షయాయజిన్వధ - ఇతి
పాదయోః, ఆపోజనయథాచనః - ఇత్యాత్మా సంప్రోక్ష్య - ఓం
భూర్భువస్సువః, ఇత్యాత్మా సంపరిషిచ్య.

సూర్యశ్చ మామన్యశ్చ మన్యపతయశ్చ మన్యకృతే
భ్యః - పాపేభ్యో రక్షంతామ్ - యద్రాత్యా పాపమకార్షమ్ -

మనసా వాచా హస్తాభ్యామ్ - పద్యాభ్యముదరేణ శిశ్నా-రాత్రి
స్తదవలుమ్పతు - యత్కించ దురితంమయి - ఇదమహం మామ
మృతయోనౌ సూర్యోజ్యోతిషిజుహూమిస్వాహ ఇత్యపఃప్రాశ్య.

ఆచమ్య - దధిక్రావిణ్నో అకారిషమ్ - జిహ్వోరశ్వస్యవా
జినః- సురభినౌముఖాకరత్ - ప్రణఆయాగ్షి తారిషత్ - ఆపో
హిష్ఠామయోభువః - తానఊర్జైవధాతన - మహేరణాయచక్షునే
యోవశ్శివతమోరసః - తస్యభాజయతేహనః, - ఉశతీరివమాతరః-
తస్మా అరిజ్గమామవః, యస్యక్షయాయ జన్వథ-ఆపోజనయథా
చనః-ఇత్యాత్తానంపూర్వవత్స్త్రిక్ష్య. ఓంభూర్భువస్సువః, ఇత్యా
త్తానం పరిషిచ్య - అఙ్జలినా జలమాదాయ - ద్రుపదాదివము
ఞ్చతు - ద్రుపదాది వేన్తుముచానః - స్విన్నస్తాత్తిమలాదివ -
పూతంపవిత్తేణై వాజ్యమ్ - ఆపశ్శున్ధన్తు మైనసః. ఇతి మస్త్రేణ
జలమాఘాయ వామపార్శ్వే విస్సజేత్. పాణానాయ
మ్యోత్థాయ - పాదాసంయుక్తౌకృత్వా - అఙ్జలినా జలమా
దాయ - ఓం భూర్భువస్సువః - ఓంతత్సవితుర్వ రేణీయంభర్గో
దేవస్యధీమహి - ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - ఇతివిస్సజేత్,
ఏవంత్రిః - పునఃప్రాణా నాయమ్య - శ్రీభగవదాజ్ఞాయా శ్రీభగ
వత్కైజ్కర్యరూపం శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం కాలాతీతదోష
ప్రాయశ్చిత్తార్థం తుర్యార్థ్యప్రదానం కరిష్యే - అఙ్జలినా జల
మాదాయ, ఓంభూర్భువస్సువః - ఓంతత్సవితుర్వ రేణీయం భర్గో
దేవస్యధీమహి-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - ఇతివిస్సజేత్.

అసావాదిత్యోబ్రహ్మ, ఇత్యాత్కానంపరిషిచ్య - ఆచమ్య-ఓంకేశ
వం తర్పయామి, నారాయణం తర్పయామి, మాధవం తర్ప
యామి, గోవిందం తర్పయామి, విష్ణుం తర్పయామి, మధుసూదనం
తర్పయామి, త్రివిక్రమం తర్పయామి, వామనం తర్పయామి,
శ్రీధరం తర్పయామి, హృషీకేశం తర్పయామి, పద్మనాభం
తర్పయామి, ఓండామోదరం తర్పయామి. ఇతీసంతర్ప్యాచమ్య-
అథజపః—ఆసనమస్త్రీస్య పృథివ్యామేదుపృథ్వఃసుతలం
ఛందః, శ్రీకూర్తోదేవతా - కూర్తాసనే వినియోగః-పృథ్వీ త్వయా
ధృతాలోకా దేవిత్వంవిష్ణునాధృతా । త్వంచ ధారయమాం
దేవి పవిత్రంకురుచాసనమ్॥ పాణానాయమ్య - శ్రీభగవదాజ్ఞా
యా శ్రీభగవత్కైజ్కర్యరూపం శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం
ప్రాతస్సన్ధ్యాగాయ త్రీమస్త్రీజపం కరిష్యే.

ప్రణవస్య ఋషిర్భృహ్మ దేవిగాయత్రీఛందః పరమాత్మా
దేవతా-భూరాది సప్తవ్యాహృతీనా మత్రి భృగుకుత్సవసిష్ఠ గౌ
తమ కాశ్యపాజ్ఞీరస ఋషయః గాయత్రుష్టి గనుష్టు బృహతీ
పక్షి త్రిష్టుజ్జగత్య శ్చన్దాగ్సి, అగ్ని వాయ్వర్క వాగీశ వరుణ
ఇన్ద్ర విశ్వేదేవా దేవతా - సావిత్రిత్యాఋషిః విశ్వామిత్రః దేవీ
గాయత్రీఛందస్సవితాదేవతా - గాయత్రీశిరసో బ్రహ్మఋషిః -
అనుష్టుప్ఛందః పరమాత్మాదేవతా - అథ ధ్యానమ్.

అర్కమణ్డల మధ్యస్థం సూర్యకోటి సమప్రభమ్ । బ్రహ్మ
దిసేవ్యపాదాబ్జం నౌమి బ్రహ్మరమాసఖమ్॥ ఏవం దశ

వారం ప్రాణాయామంకృత్వా, ఆయాత్విత్యను వాక
స్య వామదేవఋషిః అనుష్టుప్చంద్రః గాయత్రీదేవతా - గాయ
త్ర్యావాహనే వినియోగః - ఆయాతువరదాదేవ్యక్షరం బ్రహ్మ
సంహితమ్ - గాయత్రీం ఛందసామంతేదం బ్రహ్మజుషస్వనః -
ఓజోసి - సహజాసి - బలమసి-భ్రాజోసి - దేవనాం ధామనా
మాసి.- విశ్వమసి - విశ్వాయుస్సర్వమసినర్వాయుః, అభిభూగోం
గాయ త్రీమావాహయామి.

సావిత్రిత్యఋషిః విశ్వామిత్రః దేవీగాయత్రీఛందః సవితా
దేవతా-యోదేవస్సవితాస్తాకం ధియో ధర్మాదిగోచరాః।ప్రేరయే
త్తస్యయద్భగ్గ స్తద్వరేణ్య ముపాస్తహే॥

ఓంభూర్భువఃస్సువః-ఓంతత్సవితుర్వరేణీయం భగ్గోదేవస్య
ధీమహి-ధియోయోనఃప్రచోదయాత్-నవం అష్టోత్తరశతమష్టా
వింశతివారం దశవారంవా జప్త్వా. ప్రాణానాయమ్య, శ్రీభగవ
దాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సన్ధ్యాపస్థాసంకరి
ష్యే ఇతిసంకల్ప్య.

అశోపస్థానమస్త్రీః—ఉత్తమేశిఖరేదేవి భూమ్యాంపర్వత
మూర్ధని । బ్రాహ్మణేభ్యో హ్యనుజ్ఞానం గచ్ఛదేవియథానుఖమ్॥
మిత్రస్యచర్షణీధృత శ్శ్రీప్రాదేవస్యసానసిమ్ - సత్యం చిత్రశ్రవ
స్తమమ్- మిత్రోజనాన్యాతయతిప్రజానన్మిత్రోధాధారపృథివీ
ముతద్యామ్-మిత్రకృష్టి రనిమిషాభిచష్టే సత్యాయహవ్యంఘృత

వద్విధేమ-ప్రసమిత్ర మర్తోఅస్తుప్రయయస్వావ్యస్తాదిత్య శిషితి
ప్రతేన-నహన్యతే నజీయతేతోవ్తోనై నమగ్ంహూ అశ్నోత్య
న్తితోనదూరాత్.

సన్ధ్యాయైనమః, సావిత్రైనమః, గాయత్రైనమః, సరస్వ
త్రైనమః, సర్వాభ్యోదేవతాభ్యోనమోనమః, కామోకార్షీన్
న్యరకార్షీన్మమోనమః. అభివాదయే అహమస్మిభో ప్రాచ్యైది
శేనమః, దక్షిణాయైదిశేనమః, ప్రతీచ్యైదిశేనమః, ఉదీచ్యైదిశే
నమః. ఊర్ధ్వాయనమః, అధరాయనమః, అంతరిక్షాయనమః,
భూమ్యైనమః, విష్ణవేనమః. ధ్యేయస్సదాసవితృమణ్డల మధ్యవర్తి
నారాయణ స్సరసిజాసన సన్నివిష్టః । కేయూరవాన్తకర కుణ్డల
వాన్కిరీటి హరీహిరణ్మయనపుర్ధృ తశఙ్ఖచక్రః॥ శఙ్ఖచక్రగదా
పాణేద్వారకానిలయాచ్యుత । గోవింద పుణ్డరీకాక్ష రక్షమాం
శరణాగతమ్॥ ప్రణమ్య-అభివాద్య-ఆచమ్య,

శ్రీరజ్జమజ్జశనిధిం (మణిం) కరుణానివాసం శ్రీవేంకా
టాద్రి శిఖరాలయకాలమేఘమ్ । శ్రీహస్తైశ్చైలశిఖరోజ్జ్వలపారిజా
తం శ్రీశం నమామి శిరసా యద్యుశ్చైలదీపమ్॥

—❖ బ్రహ్మయజ్ఞక్రమః. ❖—

ద్విరాచమ్య-ప్రాణానాయమ్య-శ్రీభగవ దాజ్ఞయా భగ
వత్కైంకర్యరూపం భగవత్ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేనయత్యే,
ఇతిసంకల్ప్య - విద్యుదసి విద్యుమే పాప్తానమృతా తృత్యముపై

మితి హస్తాజలేన సంమృజ్య-ఆచమ్య - జపదేశం సంప్రోక్ష్య -
 ప్రిజ్ఞుఖ ఆసీనః పవిత్రపాణిః స్త్రిప్రాణానాయమ్య - దక్షిణోత్త
 రాపాణీ పాదాకృత్వా-ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణీయం-ఓం భువః
 భర్గోదేవస్యధీమహి - ఓంసువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ -
 ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణీయం భర్గోదేవస్య ధీమహి - ఓం భువః
 ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - ఓంసువః తత్సవితుర్వరేణీయం
 భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - ఓంభూర్భు
 వస్సువః-తత్సవితుర్వరేణీయం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయో
 నః ప్రచోదయాత్ - హరిః ఓమ్-అగ్నిమిదే(శే)పురోహితమ్ -
 యజ్ఞస్యదేవమృత్విజమ్-హూతారగ్ం రత్నధాతమమ్ - హరిః
 ఓమ్-హరిః ఓమ్-ఇషేతోర్వర్జేత్వా వాయవస్థోపాయవస్థ దేవ్రావ
 స్సవితా ప్రార్పయితు శ్రేష్ఠతమాయకర్తృణే-హరిః ఓం హరిః ఓం
 అగ్నాయాహివీతయే గృణానోహవ్యదాతయే - నిహూతా స
 త్సుబర్హిషి-హరిః ఓం హరిః ఓమ్ - శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవ
 న్తుపీతయే-శంయోరభీస్రవన్తునః - హరిః ఓం-ఇతిపఠిత్వా-ప్రశ్న
 మనువాకంవా పురుషసూక్తశిరస్కం పురుషసూక్తంవా పఠిత్వా
 ఓంసత్యంతప శ్శ్రద్ధాయాం జుహూమి - ఓం నమోబ్రహ్మణే -
 నమోఅస్త్యగ్నయే-నమఃపృథివ్యై-నమఃఋషిభ్యః-నమోవాచే
 నమోవాచస్పతయే - నమోవిష్ణవే బృహతేకరోమి - ఇతి త్రిం
 పఠిత్వా-వృష్టిరసి వృశ్చిమేపాప్తానమృతాత్సత్యముపాగామ్. ఇతి
 హస్తాజలేన సంమృజ్య. ఆచమనం కుర్యాత్.

— ❦ మాధ్యాహ్నికమ్. ❦ —

పాదాప్రత్యక్షాశ్చాచమ్య ప్రాణానాయమ్య, శ్రీభగవదాజ్ఞా
యా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం మాధ్యాహ్నిక సన్ధ్యాముపాసి
ష్యే. ఆపోహిష్ఠే త్యాదిపూర్వవత్. ఆపగపునస్తుపృథివీంపృథివీ
పూతా పునాతుమాం - పునస్తుబ్రహ్మణ స్పతి ర్భూత్వా పూతా
పునాతుమాం - యమచ్ఛిష్టమభోజ్యం యద్వాదుశ్చరితంమమ-
సర్వంపునస్తుమామాపోఽసతాఞ్చ ప్రతిగ్రహగ్ స్వాహా.

ఆచమ్య, దధిక్రావిణ్ణేత్యాది పూర్వవత్.

అర్ఘ్యం ఏకం ద్వయంవా యథా సమ్ప్రదాయం కుర్యా
త్ - అసావాదిత్యో బ్రహ్మేత్యాత్మానం పరిషిచ్య, ఆచమ్య, కేశ
వాదితర్పణం కృత్వా ఆచామేత్ - పూర్వవజ్జపం కుర్యాత్. ఉప
స్థానేతు మాధ్యాహ్నిక సన్ధ్యా ఆదిత్యోపస్థానం కరిష్య ఇతి
సంజ్ఞల్ప్య.

ఆసత్యేనరజసా వర్తమానోనివేశయన్నమృతం మర్త్యం
చ హిరణ్యయేన సవితారథేనా దేవైరాయాతి భువనావి
పశ్యన్ - ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యంతాజ్యోతిరుత్తరం - దేవందేవ
త్రాసూర్యమగన్తజ్యోతిగుత్తమం - ఉదుత్యంజాతవేదసం దేవంవ
హన్తికేతవః - దృశేవిశ్వాంసూర్యం - చిత్రందేవా నాముదగాద
నీకంచక్షుర్దిత్రస్యవరుణస్యాగ్నేః - ఆప్రాద్యావాపృథివీ అస్తరక్షం
సూర్యఆత్మాజగతస్తస్తుషశ్చ - తచ్ఛక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛక్ర
ముచ్ఛరత్. పశ్యేమశరదశ్శతమ్ - జీవేమశరదశ్శతమ్ - సన్దామ

శరదశ్శతమ్ - మోదామశరదశ్శతమ్ - భవామ శరదశ్శతమ్ -
 శ్రుణవామశరదశ్శతమ్ - ప్రబ్రీవామ శరదశ్శత మజీతాస్యామ
 శరదశ్శతమ్-జ్యోక్చనూర్యందృశేయ ఉదగాన్తహతోర్ణవాద్భి
 భ్రాజమాన స్సరిరస్యమధ్యాత్సమా వృషభో లోహితాక్ష సూన్యా
 ర్యో విపశ్చిన్తనసా పునాతు.

సన్ధ్యాయైనమ ఇత్యాది ఆన్తం పూర్వవత్. శ్రీరజ్జమజ్జ
 శమణిం (నిధిం) - శిరసాయమ శైలదీపమ్॥

— ❦ అథభగవదారాధనక్రమః. ❦ —

తతః సుప్రత్యుళిత పాణిపాద స్వాచాన్తౌ భగవత్సన్ని
 ధింగత్వా - ప్రదక్షిణే ప్రణామేచ దేవతాగురుసన్నిధౌ । వస్త్ర
 నిష్పీడనేన్నాన ఉపస్థానేభివాదనే॥ ధార్యంకట్యా ముత్తరీయం
 పితృకార్యేసురాలయే. ఇత్యుక్తప్రక్కారేణ కట్యాముత్తరీయం
 సంవేప్త్య - చండాది చ్వారపాలేభ్యోనమ ఇతిద్విగప్రణమ్య-
 తాననుజ్ఞాప్య - దక్షిణపాదవిన్యాసపూర్వకం యాగభూమిం ప
 విశ్య - అద్భిస్సవ్యాహృతిభిఃప్రోక్ష్య - అపసర్పన్తు యేభూతా
 యేభూతాభువిసంస్థితాః । యేభూతావిఘ్నకర్తార స్తేగచ్ఛన్త్యా
 జ్ఞయాహరేః ॥ ఇత్యుక్త్వా ఘట్టానాదేన హస్తతాళత్రయేణచ
 భగవన్తముద్బోధ్య - యంవాయవే నమఇతి మన్తేణ అస్త్రమ
 స్త్రేణచ కవాటోద్ఘాటనం కృత్వా - ప్రణమ్య - తమేవప్రాప్య
 త్వేన పాపకర్తేనానిష్ఠనివర్తకత్వేనచ యథావస్థిత స్వరూప

రూప గుణవిభూతి లీలోపకరణ మనుసన్ధాయ - తమేవ అఖలేత్యా
 దినా అఖిల హేయ ప్రత్యసీకకల్యాణైకతాన? స్వేతర సమస్త
 వస్తు విలక్షణానస్త జ్ఞానానందైకస్వరూప? స్వాభిమతానురూ
 పైక రూపాచిన్త్యదివ్యాద్భుత నిత్యనిరవద్య నిరతిశయాజ్ఞ్వల్య
 సౌందర్య సౌగంధ్యసౌకుమార్యలావణ్య యావనాద్యనన్తగుణ నిధి
 దివ్యరూప? స్వాభావికా నవధికాతిశయ జ్ఞానబలైశ్వర్య వీర్యశక్తి
 తేజ స్సౌశీల్యవాత్సల్య మార్దవార్జవ సౌహార్దసామ్య కారుణ్య
 మాధుర్య గామ్భీర్యాదార్య చాతుర్య స్థైర్యధైర్యశౌర్య పరా
 క్రమ సత్యకామ సత్యసజ్జల్ప కృతిత్వకృతజ్ఞతా ద్యసంఖ్యేయక
 ల్యాణగుణ గణౌఘమహార్ణవ? స్వోచితవివిధవిచిత్రా నంతాశ్చర్య
 నిత్యనిరవద్య నిరతిశయసుగంధనిరతిశయ సుఖస్పర్శనిరతి శయా
 జ్ఞ్వల్యకిరీటమకుట చూడావతంస మకరకుండలగ్రైవేయక హార
 కేయూర కటక శ్రీవత్సకౌస్తుభ ముక్తాదామోదర బంధనపీతామ్బు
 రకాఞ్ఞీగుణనూపురాద్యపరిమితదివ్యభూషణ? స్వానురూపాచి
 న్త్యశక్తి శఙ్ఖచక్రగదాశార్ఙ్గాద్యసంఖ్యేయ నిత్యనిరవద్య నిరతి
 శయ కల్యాణదివ్యాయుధ? స్వాభిమతనిత్య నిరవద్యాను రూపస్వ
 రూప రూపగుణ విభవైశ్వర్య శీలాద్యనవధికాతిశయాసంఖ్యేయ
 కల్యాణగుణగణ? శ్రీవల్లభ? ఏవంభూతభూమిసీళానాయక? స్వ
 చ్ఛందానువృత్తి స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిభేదాశేష శేషతైకరతిరూప
 నిత్యనిరవద్య నిరతిశయజ్ఞాన క్రియైశ్వర్యాద్యనన్త కల్యాణగుణ

గణశేషశేషాశన గరుడప్రముఖ నానావిధానస్త పరిజన పరిచార
కపరిచరిత చరణయుగళ? పరమయోగివాఙ్మనసా పరిచ్ఛేద్యస్వ
రూపస్వభావ? స్వాభిమతవివిధవిచిత్రానస్తభోగ్య భోగోపకరణ
భోగస్థాన సమృద్ధానంతా శ్చర్యానస్త మహావిభవానస్తపరిమాణ
నిత్యనిరవద్య నిరతిశయ వైకుణ్ఠనాథ? స్వసంకల్పానువిధాయ స్వ
రూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వశేషతైక స్వభావ ప్రకృతిపురుష కాలాత్మక
వివిధ విచిత్రానస్తభోగ్య భోక్తృవర్గ భోగోపకరణభోగస్థాన
రూప నిఖిలజగదుదయవిభవలయ లీల? సత్యకామ? సత్యసజ్జ-
ల్ప? పరబ్రహ్మభూత? పురుషోత్తమ? మహావిభూతే? శ్రీమన్నారా-
యణ? శ్రీవైకుణ్ఠనాథ? అపారకారుణ్య సౌశీల్య వాత్సల్యాదా
రైశ్వర్య సౌందర్యమహూడధే? అనాలోచిత విశేషా శేషలో-
కశరణ్య? ప్రణతార్తిహర? ఆశ్రితవాత్సల్యైకజలధే? అనవరతవి-
దిత నిఖిలభూతజాత యాథాత్మ్య? అశేషచరాచరభూత నిఖిలని-
యమననిరత? అశేషచిగచిద్వస్తు శేషీభూత? నిఖిలజగదాధార?
అఖిలజగత్స్వామి? సత్యకామ? సత్యసజ్జల్ప? సకలేతర విలక్షణ?
అర్థికల్పక? ఆపత్సఖ? శ్రీమన్నారాయణ? అశరణ్యశరణ్య అనన్యశ-
రణ స్త్వత్పదారవిస్తయుగళం శరణమహంప్రపద్యే. న్యాసద-
శకేనచ. అహంమదగ్గ్రిక్షణభరో మదగ్గ్రిక్షణఫలంతథా । నమమశ్రీ-
పతే రేవేత్యాత్తానంనిక్షిపేద్బుధః ॥ న్యస్యామ్యకిఞ్చి నశ్శ్రీమన్న-
ను కూలోన్యవర్జితః । విశ్వాసపార్థనాపూర్వ మాత్మరక్షా భరం-
త్వయి ॥ స్వామిస్వశేషం స్వవశం స్వభరత్వేన నిర్భరమ్ ।

స్వద త్తస్వధియాస్వార్థం స్వస్తిన్నస్వతిమాంస్వయమ్॥ శ్రమన్న
 భీష్టవరదత్వామస్తి శరణంగతః । ఏతద్దేహావసానేమాం త్వత్పా
 దం ప్రాపయస్వయమ్॥ త్వచ్ఛేషత్వేస్థిరధియం తత్ప్రాప్తైకప్ర
 యోజనమ్ । నిషిద్ధకామ్యరహితం కురుమాంనిత్యకిజ్జరమ్॥ దేవీ
 భూషణ హేత్యాది జుష్టస్వభగవంస్తవ । నిత్యం నిరపరాధేషు
 కైజ్జ ర్యేషునియుజ్జ్వమామ్॥ మాంమదీయంచ నిఖిలం చేతనా
 చేతనాత్మకమ్ । స్వకైజ్జ ర్యోపకరణం వరద స్వీకురుస్వయమ్॥
 త్వదేకరక్ష్యస్యమమ త్వమేవ కరుణాకర । సప్రవర్తయపాపాని
 ప్రవృత్తాని నినర్తయ॥ అకృత్యానాంచకరణం కృత్యానాంవర్జ
 నంచమే । ఊమస్వనిఖిలందేవ ప్రణతార్తి హరప్రభో॥ శ్రీమన్ని
 యత పఞ్చాంగం మద్రక్షణభరార్పణమ్ । అచీకురుస్వయం స్వస్తి
 న్నతోహమిహనిర్భరః॥ సంసారావర్తవేగ ప్రశమన శుభకృద్దేశిక
 ప్రేక్షితోహం సన్త్యక్తోన్వైరుపాయైరనుచిత చరితేష్వద్యశాంతా
 భిసన్ధిః । నిశ్శుక్లస్తత్వదృష్ట్యా నిరవధికదయం ప్రాప్య సంరక్ష
 కంతావం స్వస్వ త్వత్పాదపద్మే వరద నిజభరం నిర్భరో నిర్భ
 యోస్తి॥ శరణ ముపగచ్ఛేత్ - భూం భూమ్యై నమ ఇతి
 భూమిం సజ్జహ్య - తాం శోషణాదిభి ర్విశోధ్య-అస్త్రమస్త్రేణ
 రక్షాంకృత్వా - సురభి ముద్రాం ప్రదర్శ్య - ఓం వీర్యామా
 స్త్రాయ భట్ ఇత్యస్త్ర మస్త్రేణాసనం నిధాయ-ఆసనమస్త్రేణ
 ఆసన ఉపవిశ్య - గురుపరమ్పరా మను సన్ధాయ - అష్టావిం
 శతి సజ్జ్యకేన మూలమస్త్రేణ ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా-

ఓం తత్సత్ కృతంచ కరిష్యామి భగవన్నిత్యేన భగవత్ప్రీత్యర్థేన
 మహావిభూతి చాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవ పాదార విందార్చ
 నేన ఇజ్యయా భగవతఃకర్తృణా భగవత్సమర్చయిష్యామితిసజ్జల్ప్సి
 భగవతో బలేన భగవతో వీర్యేణ భగవతస్తేజసాభగవతఃకర్తృణా
 భగవతః కర్తృకరిష్యామితి బలమన్త్ర మనుసన్ధాయ - భగవా
 నేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి స్వశేషతైకరసేనా నే
 నాత్మ నా స్వకీయైశ్చ దేహేద్వియాన్తఃకరణైస్సవకీయ కల్యా
 ణతమద్రవ్య మయానౌపచారిక సాంస్పర్శిక సాద్విష్టికా భ్యవ
 హారికాది సమస్తభోగానతి ప్రభూతా నతిప్రియతమానతి సమ
 గ్రానత్యన్త భక్తికృతానఖిల పరిజనపరిచ్ఛ చాన్వితాయ స్వస్త్వి
 స్వప్రీతయే స్వయమేవ ప్రతిపాదయితు ముపక్రమతే - స్వశేష
 భూతేనమయాస్వీయైస్సర్వ పరిచ్ఛదైః। విధాతుం ప్రీతమాత్మానం
 దేవప్రకరమతే స్వయమ్॥ ఇత్యనుసన్ధాయ. మానసిక స్నానాది
 క్షం కృత్వా - సాజ్ఞన్యాసం మూలమన్త్రం అష్టోత్తరశతం అష్టా
 వింశతి వారంవా జపిత్వా - బాహ్యారాధనవన్తానసికారాధనం
 కృత్వా - భగవ న్పుణ్డరీకాక్ష హృద్యాగంతు మయాకృతమ్ ।
 ఆత్మసాత్కురుదేవేశ బాహ్యేత్వాం సమ్యగర్చయే॥ ఇత్యను
 సన్ధాయ - ఆత్మనౌ వామభాగే పూర్ణకుమ్భం నిధాయ - దక్షి
 ణతో పూజా ద్రవ్యాణి నిధాయ - భగవత్పురతః ఆగ్నేయాది
 కోణేషు మధ్యేచ అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయ స్నానీయ సర్వార్థతో
 యపాత్రాణి నిధాయ - పూర్ణకుమ్భే తులసీ గంధై లాశ్చని

క్షిప్య - దక్షిణహస్తేయం ఇతి వాయుబీజం విలిఖ్య - యం
 వాయవేనమశ్శోషయామితి కుమ్భేప్రదర్శ్య - తత్రైవ రం ఇతి
 విలిఖ్య. రం అగ్నయేనమః దాహయామితి కుమ్భేప్రదర్శ్య -
 వామహస్తే నమ్ ఇతి విలిఖ్య - వం అమృతాయనమః-స్థావ
 యామితి కుమ్భేప్రదర్శ్య - సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య - అస్త్ర
 మస్త్రేణ రక్షాంకృత్వా - మూలమస్త్రేణ సప్తకృత్వోభిమన్త్ర్య -
 భగవాన్ పవిత్రంవాసుదేవఃపవిత్రం శతధారగ్ సహస్రధారం
 అపరిమితధారం అచ్ఛిద్రమరిష్ట మక్షయ్యం పరమంపవిత్రం భగ
 వాన్ వాసుదేవగి పునాత్వితి పవిత్రమస్త్రేణ సకృదభిమన్త్ర్య -
 కుమ్భజలే నార్ఘ్యాదిపాత్రాణి మూలమన్త్రశిరస్కా స్త్రమస్త్రేణ
 సంశోధ్య - శోషణాభిర్విశోధ్య - అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి మూలమ
 న్త్రశిరస్కా హృదయమస్త్రేణ కుమ్భతోయేనోత్పూర్య - పూజా
 ద్రవ్యాణి శోషణాదిభిర్విశోధ్య - సర్వేషుపాత్రేషు ఏలాకర్పూర
 గన్ధతులసీంనిక్షిప్య - శోషణాదిభిర్విశోధ్య - అస్త్రమస్త్రేణర
 క్షాంకృత్వా - సురభిముద్రాంప్రదర్శ్య - ప్రత్యేకంసప్త కృ
 త్వోమూలమస్త్రేణ సకృత్పవిత్రమస్త్రేణ చాభిమన్త్ర్య - ఓం
 నమోభగవతే వాసుదేవా యార్ఘ్యంపరికల్పయామి - పాద్యం
 పరికల్పయామి - ఆచమనీయం పరికల్పయామి - స్నానీయంప
 రికల్పయామి - సర్వార్థతోయం పరికల్పయామితి పాత్రాణి
 స్పృశన్పరికల్ప్య - ఉద్ధరిణ్యార్ఘ్య జలమాదాయ. తత్రైకం
 పుష్పం నిక్షిప్య - ధారణవిధారణేకృత్వా - హృదయసమ.

ముద్ధృత్య-మూలమస్త్రం చతురావృత్య - విం విరజాయేనమః
 ఇతి విరజామావాహ్య - అర్హ్యాదిప్రతేషు కుమ్భేచ కించిత్కి
 శ్చిజ్జలంనిసీయ - శేషేణ భగవద్విగ్రహం యాగభూమిం పూ
 జాద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య - ఆధారశక్త్యై నమఇత్యారభ్య
 పురతః పాదపీఠాయనమ ఇత్యస్తముచ్చార్య - తత్తత్థానేషు ప్ర
 త్యేకం పుష్పాదికం సమర్ప్య - సర్వపరివారాణాం ఓం పద్మాస
 నేభ్యో నమ ఇతి తత్తత్థానేషు సవీరపద్మాసనాని సమర్ప్య-అనస్త
 గరుడవిష్వక్సేనానాం సవీరపద్మాసనేభ్యోనమఇతి తత్తత్థానేషు స
 వీరపద్మాసనాని పరికల్ప్య - సర్వత్ర పుష్పాణి సమర్ప్య-యోగ
 వీరస్య పశ్చిమోత్తరదిగ్భాగే అస్మద్గురుభ్యోనమఇతి సర్వా
 గురూ భగవత్పాదారవిందా తత్తత్కూర్తి మన్తైర్రావాహ్య -
 అష్టాక్షరమస్త్రేణవ్యాపకన్యాసంకృత్వా - గన్ధపుష్పధూపదీ
 పాదిభిరభ్యర్చ్య - ప్రణమ్య - గురువస్తదీయ గురశ్రాదిశన్తు
 మమసాధ్వనుగ్రహమ్ । యుష్మసుపజనిత శక్తిమతిరహం హరిమ
 ర్చయామి గతభీఃప్రసీదత॥ ఇతిప్రార్థ్య - అనుజ్ఞాం లభ్యా-

తతఃప్రణమ్యాజ్జలిం బధ్వా - మూలమస్త్రేణ భగవతే
 స్వాత్మానం నివేద్య - భగవత్ త్యదారాధనాయ మామనుజానీహీ
 త్యనుజ్ఞాప్య - ఇజ్యాకాలస్తృతీయాయమహ్మంశ స్సముపా
 గతః । సమ్భృతాశ్చైవసమ్భారాః కల్పితాన్యాసనాన్యపి॥
 స్నానాద్యర్థానిదేవేశ తవేచ్ఛావర్తతేయది । అవలోకనదానేన
 తత్సర్వంసఫలంకురు॥ తదర్థంసహదేవిభ్యాం సానుగై స్సచివై స్సహ

మదనుగ్రహాయకృపయా హ్యత్రాగస్తుంతవమర్హః॥ యాన
దాద్యాసనం మంత్రా సనాంతం పూజ్యసే మయా । తావత్సా
న్నిధ్య మత్రైవ కురుష్వపురుషోత్తమ॥ ఇతి ప్రార్థన్య.

మంత్రాసనాయ నమఇతి మంత్రాసనం సమర్ప్య, పాదు
కాభ్యాం నమఇతి పాదుకే సమర్ప్య, గన్ధపుష్పాభ్యామభ్యర్చ్య,
మంత్రాసనమలం కురుష్యేతి ప్రార్థన్య - తదుపవిష్టే భగవతి అర్ఘ్య
పాత్రాదుద్ధరిణ్యర్ఘ్య జలమాదాయ - పాణిభ్యాంఘ్రాణ సమ
ముద్భ్రత్య - భగవన్మత్పూజాం ప్రతిగృహ్ణీష్యేతి ప్రార్థన్య
మానో ముఖేదర్శయిత్వా - ఓంనమోనారాయణాయార్ఘ్యం
సమర్పయామి - అర్ఘ్యం ప్రతిగృహ్ణీష్యేతి ప్రార్థన్యమానః -
దక్షిణహస్తే కింఞ్చిత్ప్రదాయ - శేషం అర్ఘ్య ప్రతిగ్రహపాత్రే
ప్రక్షిపేత్ - పాద్యపాత్రాత్తీర్థ మాదాయ - ఓంనమోనారా
యణాయ పాద్యం సమర్పయామి. పాద్యం ప్రతిగృహ్ణీష్యేతి ప్రా
ర్థన్యమానః పాదయోగి కింఞ్చిత్ప్రదాయ. మనసా పాదా ప్రక్షా
ల్య. శేషం పాద్య ప్రతిగ్రహపాత్రేప్రక్షిపేత్. ఆచమనీయపా
త్రాత్తీర్థమాదాయ - ఓమ్ నమో నారాయణాయ ఆచమనీ
యం సమర్పయామి - ఆచమనీయం ప్రతిగృహ్ణీష్యేతి ప్రార్థన్య
మానః భగవద్దక్షిణహస్తే కింఞ్చిత్ప్రదాయ - ఆచామంతం భగవ
న్తంధ్యాత్వా-శేషం ఆచమనీయ ప్రతిగ్రహపాత్రే నిక్షిపేత్-ప్లో
తవస్త్రేణ ఏకయా దశయా ఆస్యం హస్తంచ సమ్మృజ్య దశాస్తరే
ణపాదాసమ్మృజ్య పవిత్రం కర్ణేనిధాయ- గన్ధద్వారేతిమస్త్రేణ

(గన్ధద్వారాం మరాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్| ఈశ్వరీగ్ సర్వ
భూతానాంతామిహూపహ్వయేశ్రియమ్) భగవద్వక్షసి గన్ధంస
మర్ష్య, పాదయోస్తులసీ పుష్పాణిసమర్ష్య, ధూరసీతి మస్త్రేణ
(ధూరసి ధూర్వధూర్వస్తం ధూర్వతం యోస్తాన్ ధూర్వతి
తంధూర్వయం వయం ధూర్వామస్తం దేవానామసి) ధూప
మాఘాః - ఉద్దీప్యత్యేతిమస్త్రేణ (ఉద్దీప్యత్యజాతవేదోపఘ్నం
నిఋ ఋతిం మమ - పశూగ్శ్చ మహ్యమావహ జీవనంచ ది
శోదశ) దీపం దర్శయిత్వా - తతః ఆచమనీయందత్వా - ముఖ
వాస తామ్బూలానిదత్వా, ఏవం శ్రీభూనీశానాం అనంత గరుడ
విష్వక్సేనానాం పరాఙ్ముఖ పరకాల యతివర వేదాంతాచార్య
స్వాచార్యాది సర్వపరివారాణాంచ సర్వార్థ తోయాదర్శ్యాది
తామ్బూలాంతం సమర్ష్య, ప్రణిపత్య - ఆత్మాత్మీయంచ సర్వం
భగవన్నిత్య కింకరత్వాయ స్వీకుర్వతి భగవతే నివేదయేత్,
‘స్ఫుటీకృతం మయాదేవ ఇదంస్నానాననంమహమ్| ఆసాదయా
శు స్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయా||’ ఇతి విజ్ఞాప్య. స్నానా
ననం పాచుకేచ సమర్ష్య, గన్ధ పుష్పాభ్యా మభ్యర్చ్య, తదుప
విష్టే భగవతి అర్ఘ్యాది తామ్బూలాంతం సమర్ష్య, ఏవం దేవ్యా
దీనా మపి మాల్య వస్త్రభూషణాదికమవసీయ - విష్వక్సేనాయ
దత్వా. స్నానశాటికాం సమర్ష్య. పాద్యాచమన పాదవీర ప్రదా
నంత కాఠజిహ్వ నిర్లేహన గడ్డిూష హస్త ప్రక్షాళన పాద్యాచ
మసీయ ముఖవాస తామ్బూలాని సమర్ష్య. మాత్రతాదానంచ

కృత్వా, అభ్యజ్ఞ నౌద్వర్తనామలకతోయ దేహశోధన కూర్చు
ప్రసరణ హరిద్రాతోయ గన్ధతోయ వస్త్రోత్తరీ యోపవీత
పాద్యాచమసీయాదీని సమర్ప్య, నృత్తగీత వాద్యాదిభిః పురుష
సూక్తేః. (హరిః ఓమ్—సహస్ర శీర్షా పురుషః, సహస్రాక్ష
స్సహస్రపాత్, సభూమిం విశ్వతోవృత్వా, అత్యతిష్ఠద్దశాఙ్గాలమ్,
పురుష ఏవేదగ్ సర్వమ్, యద్భూతం యచ్ఛభవ్యమ్, ఉతామృత
త్వస్యేశానః, యదన్నేనాతిరోహతి, ఏతావానస్య మహిమా,
అతో జ్యాయాగ్ శ్చ పురుషః, పాదోస్య విశ్వాభూతాని, త్రిపా
దస్యామృతందివి, త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః, పాదోస్యేహభవా
త్పునః, తతోవిష్వజ్వ్యక్రామత్, సాశనానశనేఅభి, తస్మాద్విరాడ
జాయత, విరాజో అధిపురుషః, సజాతోత్యరిచ్యత, పశ్చాద్భూమి
మథోపురః, యత్పురుషేణహవిషా, దేవాయజ్ఞ మతస్వత, వసంతాఽ
స్యాసీదాజ్యమ్, గ్రీష్మ ఇద్ధృశ్శరద్ధవిః, సప్తాస్యాసన్పరిధయః, త్రిస్సప్త
సమిధఃకృతాః, దేవాయద్యజ్ఞంతన్వానాః, అబధ్నన్పురుషంపశుం
తంయజ్ఞంబర్హిషిప్రోక్షన్, పురుషంజాతమగ్రతః, తేనదేవాఽయజ
న్త, సాధ్యాఋషయశ్చయేతస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః, సమృద్ధతంపుష
దాజ్యమ్పశూగస్తాగ్ శ్చక్రేవాయవ్యాన్, ఆరణ్యాన్ గ్రామ్యా
శ్చయేతస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః, ఋచస్సామాని జజ్ఞిరే, ఛన్దాగ్సిజ
జ్ఞిరేతస్మాత్, యజుస్తస్మాదజాయత, తస్మాదశ్వా అజాయన్త, ఏకే
చోభయాదతః, గావ్రాహజ్జ్ఞిరేతస్మాత్, తస్మాజ్జాతా అజావయః,
యత్పురుషంవ్యదధుః, కతిధావ్యకల్పయన్, ముఖంకిమస్య

కౌబాచూ, కాపూరూ పాదాఉచ్యేతే, బ్రాహ్మణోస్యముఖః
 మాసీత్, బాహూరాజన్యఃకృతః, ఊరూ తదస్యయదైవశ్యః,
 పద్భ్యాగ్ శూద్రో అజాయత, చంద్రమామనసోజాతః, చక్షో
 స్సూర్యోఅజాయత, ముఖాదిద్విత్యగ్నిశ్చ, ప్రాణాద్వాయు
 రజాయత, నాభ్యాఆసీదన్తరిక్షమ్, శీర్షోద్యౌ స్సమవర్తత,
 పద్భ్యాంభూమి ర్దిశశ్శోత్రాత్, దధాహోకాగ్ అకల్పయన్ -
 వేదాహమేతం పురుషంమహాన్తమ్ - ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తు
 పారే - సర్వాణిరూపాణి విచిత్యధీరః - నామానికృత్వాఽభివ
 దన్యాదాస్తే - ధాతాపురిస్తా ద్యముదాజహార - శక్రకప్ర
 విద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః - తమేవం విద్వానమృత ఇహభవతి -
 నాన్యఃపన్థా అయనాయవిద్యతే - యజ్ఞేన యజ్ఞమయజన్తదే
 వాః - తానిధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ - తేహనాకం మహిమా
 వస్సచన్తే - యత్రపూర్వే సాధ్యాస్సన్తిదేవాః - అధ్యై స్స
 మ్భూతః పృథివ్యైరసాచ్చ - విశ్వకర్మణ స్సమవర్తతాధి - తస్య
 త్వష్టావిద ధద్రూపమేతి - తత్పురుషస్య విశ్వమాజానమగ్రే -
 వేదాహమేతం పురుషంమహాన్తం ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తా
 త్ - తమేవంవిద్వానమృతఇహభవతి - నాన్యఃపన్థావిద్యతేఽ
 యనాయప్రజాపతి శ్చరతిగర్భేఅన్తః - అజాయమానో బహు
 ధావిజాయతే - తస్యధీరాః పరిజానన్తియోనిమ్ - మరీచీనాంష
 దమిచ్ఛన్తివేధసః - యోదేవేభ్య ఆతపతి - యోదేవానాంపు
 రోహితః - పూర్వోయోదేవేభ్యోజాతః - నమో ఋచాయ,

బ్రాహ్మయే - ఋచం బ్రాహ్మం జనయంతః - దేవా అగ్రేతదబ్రు
వన్ - యస్త్వైవం బ్రాహ్మణోవిద్యాత్ - తస్య దేవా అనన్వ
శే - హీశ్చ తేలక్ష్మీ శ్చపత్నో అహూరాత్రేపాచ్ఛే - నక్ష
త్రాణి రూపం అశ్వినౌవ్యాత్తమ్ - ఇష్టం మనిషాణ - అముం
మనిషాణ - సర్వం మనిషాణ.)

మూలమస్త్రేణ మూర్తిమస్త్రేణచ భగవంతం స్నానీయ
తోయేన శుద్ధోదకేన చాభిషిచ్య - దేహశోధన వస్త్రోత్తరీయ
పాద్యాచమనీయాని సమర్చ్య. ఏవం దేవ్యాదినామపి కుర్యాత్.
ఆర్ఘ్యాదిజలాని ప్రతిగ్రహపాత్రే నిక్షిప్య, పూర్వవత్పాత్రాణి
సంశోధ్య, శోషణాదికంకృత్వా, కుమ్భ తోయేన పాత్రాణ్యు
త్పూర్వ శోషణాది భిర్విశోధ్య, అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయపానీయ
సర్వార్థతోయాని పరికల్ప్య, అలజ్కారాసనం పాదుకేచ సమ
ర్చ్య, గంధపుష్పభ్యామభ్యర్చ్య, దేవదేవజగన్నాథ భూషాసక్చ
ష్టనాదికమ్ । అలజ్కారాసనంభద్రమధితిష్ఠతృతీయకమ్॥ ఇతి
ప్రార్థ్య, తమపవిత్రేభగవతీ అర్ఘ్య పాద్యాచమనీయ వస్త్రోత్త
రీయ పాద్యాచమన ఊర్ధ్వపుష్టాచమనీయ తామ్బూల నీరాజ
నాచమనీయా దర్శచ్ఛత్రచామర నృత్తగీతవాద్యాదికాని సమ
ర్చ్య, వేదాది(హరి ఓమ్ - అగ్నిమిదే (శే)పురోహితమ్ -
యజ్ఞస్య దేవమృత్విజమ్ - హూతారగ్ రత్నధాతమమ్ - హరిః
ఓంహరిఃఓమ్ - ఇషేతోవ్జరేత్వావాయవస్థోపాయవస్థ దేశోవ
స్సవితా ప్రార్థయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణే - హరిఃఓం హరిః

ఓమ్ - ఆగ్నాయాహివీతయే ఘృణానో హవ్యదాతయే -
 నిహూతా సత్సుబర్హిషి హరిఃఓంహరిఃఓమ్ - శన్నో దేవీరభి
 ప్రయ ఆపోభవన్తుపీతయే - శంయోరభిస్రవన్తునః - హరిఃఓంహ
 రిఃఓమ్ - ఓమిత్యగ్రేవ్యాహకేత్ - నమఇతిపశ్చాత్ - నారా
 యణా యేత్యుపరిష్టాత్ - ఓమిత్యేకాక్షరమ్ - నమఇతిద్వే అక్ష
 రే - నారాయణాయేతి పంచాక్షరాణి - ఏతద్వైనారాయణ
 స్యాష్టాక్షరంపదమ్ - యోహవై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పదమ
 ధ్యేతి - అనసబుగ్రవ స్సర్వమాయురేతి - విద్వతే ప్రాజాపత్యం
 రాయస్సోపం గోప పత్యమ్ - తతోఽమృతత్వమశ్ను తే తతోఽ
 మృతత్వ మశ్నుతఇతి - యఏవంవేద - ఇత్యుపనిషత్ - అథక
 ర్మాణ్యాచా రాద్యానిగృహ్యంత ఉదగయస పూర్వపక్షాహఃపు
 ణ్యాహేషు కార్యాణి యజ్ఞోపవీతినా ప్రదక్షిణమ్ - తందృష్ట్యా
 శత్రుహంతారం మహర్షీణాం సుఖావహమ్ । ఓభూవహృష్టావై
 దేహీ భర్తారంపరిషస్వజే॥ తాసామావిర భూచ్ఛిరిస్సన్మయమాన
 ముఖామ్బుజః । పీతామ్బురధరన్సగ్రీవీ సాక్షాన్మథ మన్మథః॥
 ఏష నారాయణశ్రీమాన్ క్షీరార్ణవనికేతనః । నాగపర్యజ్కు
 ముత్సృజ్యహ్యగతో మధురాంపురీమ్॥ వైకుణ్ఠేతుపరేలోకే శ్రీ
 యాసార్ధం జగత్పతిః । ఆస్తేవిష్ణురచిన్త్యాత్తా భక్తైర్భాగవతైస్స
 హ॥ కదాపునశ్శృణ్ధ - అఖిలభువనఽన్త - మణివరఇవశౌరేః—
 ఇత్యాది. పురుషసూక్తపక్షోపనిషన్మన్తేరిహాస పురాణాదిభిః
 కేశవాది ద్వాదశ నామభిః మత్స్యాది నామభిః అష్టోత్తరశతనా

మభిశ్చ పుష్పాణిసమర్చ్య, దేవ్యాదీనామప్యర్హ్యాదిమన్త్రపుష్పా
 న్తంసమర్చ్య, యథాశక్తిమూల మన్త్రంజపేత్, భోజ్యాససం
 పాదుకేచ సమర్చ్య, గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య, మృష్టమేధ్యస్థిరాన్నాని
 భక్షభోజ్యాన్యనేకశః । సమృన్నాని జగన్నాథ భోజ్యాసనముపాశ్ర
 య॥ ఇతిపార్థ్య తదుపవిష్టేభగవతి అర్ఘ్యపాద్యా చమనీయగన్ధ
 పుష్పదీపాచమనీయ మధుపర్కాచమనీయతామ్బూలానిసమర్చ్య
 -ఏవం దేవ్యాదీనామపిసమర్చ్య, తతస్సుసంస్కృతమాజ్యాధ్యంశా
 ల్యాన్నం ససూపవ్యజ్జనజాతం ఫలాన్యపూపాదీని చిత్రాన్నం పా
 యసం దధిచాన్యానిచ శాస్త్రోవిరుద్ధాని ఆత్మనశ్చేష్టానిసంభృత్య,
 అర్ఘ్యజలేన ప్రోక్ష్య-శోషణాదిభిర్విశోధ్య, అస్త్రమస్త్రే రక్షాం
 కృత్వా, సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య మూలమస్త్రేణాభిమన్త్య,
 భగవద్దక్షిణహస్తే అర్హణామ్బు అర్ఘ్యజలేన సమర్చ్య, తేనైవ
 పరిషేచనే ఆపోశనంచ సమర్చ్య, ఘట్టానాదపూర్వకం ప్రాణా
 హుతిమన్త్రైః ప్రాణాహుతీం కారయిత్వా - హస్తోదకం సమ
 ర్చ్య, మధువాతా ఋతాయత ఇతి మధుత్రయేణ (మధువాతా
 ఋతాయతే - మధుక్షరన్తిసిన్ధవః - మాధ్వీర్నస్సన్త్రోష్ణాః -
 మధునక్తముతోషసి - మధుమత్పార్థివగ్ రజః - మధుద్యౌర
 స్తునగిపితా - మధుమాన్నో వనస్పతిః - మధుమాగ్ అస్తుసూ
 ర్యః - మాధ్వీర్గ్రావ్రా భవన్తుసః) మూలమస్త్రేణ మూర్తిమస్త్రే
 ణచ క్రమేణాగ్రాసముద్రయా నివేదయేత్ - మధ్యేమధ్యే
 పానీయంచ సమర్పయేత్, తతః ఆర్ఘ్యజలేన ఉత్తరాపోశనం సమ

జాగర్యాం యోగనిద్రాముపాకురు॥ ఇతిప్రార్థ్య - తదుపవిష్టే
 భగవతిఅర్ఘ్యాది తామ్బూలాంతం సమర్చ్య - దేవ్యాదీనామపి
 సమర్చ్య - పూర్వసమర్చిత వస్త్రమాల్యాభరణాదీ న్యుపాదాయ -
 విష్వక్సేనాయదత్వా - సుఖశయనోచిత వస్త్రభూషణ మాల్యా
 దికంసమర్చ్య - శ్రుతిసుఖైః స్తోత్రై రభిష్టాయ-ప్రదక్షిణనమ
 స్కారాన్ కృత్వా-అజ్ఞానా దధవాజ్ఞానాదశుభం యన్మయాకృ
 తమ్ । ఉస్తుమర్హసి తత్సర్వం దాస్యే సచగృహాణమామ్॥ జ్ఞాన
 తో జ్ఞానతో వాపి విహితం యన్మయా శుభమ్ । తత్సర్వం పూర్ణ
 మేవాస్తు (ప్రీతోభవ జనార్దన) తృప్తోభవతు సర్వదా॥ ఓమ
 చ్యుతజగన్నాథ మస్త్రమూర్తే జనార్దన । రక్షమాంపుణ్డరీకాక్షక్ష
 మస్వపురుషోత్తమ॥ ఇతిభగవంతం ప్రార్థ్య. సర్వే భవంతస్సగణా
 స్సన్నద్ధాస్సర్వదిక్షుపిసావధానాశ్చ తిష్ఠన్తు నిక్షిపామిభవత్సర్వహ
 మ్॥ మమనాథం మమగురుం పితరం మాతరంచమే । హరిం శ్రీ
 యం భువంచాపి తాన్పాలయత సర్వదా॥ భవత శ్శరణం లభ్యా
 వ్రజామి గతసాధ్వసః॥ ఇతిప్రార్థ్య-విష్వక్సేనాదిభ్యోనమ ఇతి ప్ర
 ణమ్య - భగవానేవేత్యాది నేజ్యాం పరిసమాప్య - తీర్థాదికం
 స్వీకృత్య - గన్ధపుష్పాణి ధృత్వా - పృష్ఠభాగమప్రదర్శయన్
 సాజ్ఞలిబద్ధం బహిర్నిర్గత్య - హగ్ సశ్శు చిషద్వసురన్తరిక్షస ధ్ధో
 తావేదిష దతిధిర్దురోణసత్ - నృషద్వరసదృత సదోవ్యమ సద
 బ్దాగోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతం బృహత్) ఇతిఋచా సూర్య
 మవలోక్య ద్విరాచమేత్.

ర్వ్య, సర్వార్థతోయేన హస్తప్రక్షాళన గణ్డూష ముఖప్రక్షాళ
 నాని సమర్వ్య, తతః పాద్యాచమనీయంచ సమర్వ్య, ప్లోతవ
 స్త్రేణ ముఖశోధనం హస్తశోధనం పాదశోధనంచ కృత్వా, గన్ధ
 పుష్పముఖవాస తామ్బూలాని సమర్పయేత్, భగవన్నివేదితా
 న్నాదికం షోఢావిభజ్య, వైశ్వదేవార్థ మేకభాగంనిధాయ, ఏకం
 భాగం శ్రియై, ఏకంభూసీళాభ్యాం ఏకమనంతాయ, ఏకం వై నతే
 యాయ - ఏకందివ్యభూషణ దివ్యాయుధ పాదుకా పరిజన పరి
 చ్ఛదేభ్యో నివేద్య, శ్రియైనివేదితం భాగం విష్వక్సేనాది శతశో
 పాది స్వాచార్యపర్యంత నివేద్య - మధ్యేమధ్యే పానీయ తీర్థా
 త్పానీయంచ సమర్వ్య, గన్ధపుష్ప తామ్బూలాని సమర్వ్య,
 తతః పునర్మంత్రాసనం పాదుకేచ సమర్వ్య, మంత్రాసనం కూర్చేన
 మార్జయిత్వా - గన్ధపుష్పాభ్యా మభ్యర్చ్య, మంత్రాసన మిదం
 తుభ్యం మయాదత్తమను త్రమమ్ । కూర్చేనశోధితం విష్ణోపున
 రాసాదయప్రభో॥ ఇతి ప్రార్థ్య తమపవిష్టేభగవతి అర్ఘ్యపాద్యా
 చమనీయ గన్ధపుష్ప ధూపదీపాచమనీయ ఫలా పూపాచమనీయ
 తామ్బూలాని సమర్వ్య, ఏవం మహిష్యాదీనామపినమర్వ్య,
 నృతగీత వాద్యాదిభిస్సహ నీరాజన మాచమనీయంచ భగవతే
 దేవ్యాదిభ్యశ్చ సమర్వ్య, వేదసమాపనమనైః ద్రమిడోనిష
 త్సమాపన గాథాభిశ్చ పుష్పాణి సమర్పయేత్, తతః పర్యజ్ఞా
 ననం పాదుకేచసమర్వ్య - గన్ధపుష్పాభ్యా మభ్యర్చ్య - దేవ
 స్వామి జగన్నాథ శ్రియాభూమ్యాచనీళయా । జగద్రక్షణ

— ❦ సాయంసన్ధ్యావందనమ్. ❦ —

పాదాప్రత్యక్షాశ్చాచమ్య ప్రాణానాయమ్య, శ్రీ భగవదా
జ్ఞయా శ్రీమ న్నారాయణ ప్రీత్యర్థం సాయం సన్ధ్యా ముపాసి
ష్యే - ఆపోహిష్యేత్యాది పూర్వవత్.

అగ్నిశ్చమామన్యశ్చ మన్యపతయశ్చ మన్య కృతేభ్యః -
పాపేభ్యో రక్షంతామ్ - యదహ్న పాపమకార్షం మనసా వాచా
హస్తాభ్యాం - పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా - అహస్తదవలుంపతు - య
త్కించ గురితంమయి - ఇదమహం మామమృత యోనా సత్యే
జ్యోతిషీజహ్నామిస్వాహా. ఆచమ్య, దధిక్రాక్షేత్యాది పూర్వ
వత్ ఏతదారభ్య ఉపస్థాన పర్యంతం ప్రాతస్సన్ధ్యావందన వత్కు
ర్యాత్. ఉపస్థానమస్త్రః.

ఇమమ్మేవరుణశుభీహవ మద్యాచమృడయ - త్వమవ -
స్యురాచకే - తత్వాయామి బ్రహ్మణావందమాన స్తదాశాస్తేయజ
మానోహవిర్భిః - అహేడమానో వరుణేహబోధ్యురుశగ్ సమా
నతియుఃప్రమోషీః - యశ్చిద్ధితేవిశోయథా ప్రదేవవరుణవ్రత
మ్ - మిసీమసిద్య విద్యవి - యత్కించేదం వరుణదైవ్యే జనేభిద్రో
హంమనుష్యాశ్చరానుసి - అచిత్తీయతవ ధర్మాయుయోపిమ
మానస్తస్మాదేనసో దేవరీరిషః కితవాసో యద్రిపుర్నదియ
ద్వాఘా సత్యముతయన్నవిగ్న - సర్వాతా విష్యశిధిరేవ దేవాథా
తేస్యామ వరుణ ప్రియాసః.

ఇత్యుపస్థాయ ప్రతిచ్యేదిశే నమఃకృతి భేదంవినా అన్య
త్సర్వం ప్రాతస్సన్ధ్యావందనవత్కుర్యాత్.

సాయంసన్ధ్యావందనం సమ్పూర్ణమ్.

పాదాప్రత్యక్ష ఆచమ్య, పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య.
 శుక్లామ్బరధరం విష్ణుంశశివర్ణం చతుర్భుజమ్ । ప్రసన్న వదనం
 ధ్యాయే త్వర్ణవిఘ్నోపశాంతయే॥ యస్యద్విరదవక్త్రాద్యాః పారి
 షద్యాః పరశ్శతమ్ । విఘ్నంనిఘ్న నిసతతం విష్వక్సేనంతమాశ్ర
 యే । శ్రీమాన్వేంకటనాథార్యః కవితార్కిక కేశరీ । వేదాంతాచా
 ర్యవర్యోమేసన్నిధతాంసదాహృది॥ గురుభ్యస్తద్గురుభ్యశ్చ నమో
 వాకమధీమహే । వృణీమహేచతత్రాచ్యోదమ్పతీ జగతాంపతీ॥
 స్వశేషభూతేనమయా స్వయైస్సర్వపరిచ్ఛదైః । విధాతుంప్రీతమా
 త్నానందేవప్రకృమతే స్వయమ్॥ శ్రీగోవిందగోవిందగోవింద ఆద్య
 శ్రీభగవతో మహాపురుషస్య శ్రీవిష్ణోరాజ్ఞాయా ప్రవర్తమానస్య
 ఆద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్ధే శ్రీశ్వేత నరాహకణ్వే వైవస్వత
 మన్వంతరేకలియుగేప్రథమపాదే జమ్బూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖ
 ణ్డే శకాబ్దే మేరోదక్షిణే పార్శ్వే అస్మిన్వర్తమానే వ్యావహారికే
 ప్రభవాది షష్ఠీసంవత్సరాణామధ్యే అముకనామసంవత్సరే ఉ
 త్తరాయణే వసంతయుతౌ మేష (చైత్ర) మాసే శుక్లపక్షే షష్ఠి
 మ్యాం శుభతిథౌ భృగువాసరయుక్తాయాం అశ్వినీ నక్షత్ర యు
 క్తాయామ్ శ్రీశుభనక్షత్ర శుభయోగ శుభకరణ ఏవంగుణ విశే
 షణవిశిష్టాయా మస్యాం శుభతిథౌ శ్రీభగవదాజ్ఞాయా శ్రీభగవ
 త్కైంకర్యరూపం శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం శౌతస్మార్త
 నిత్యకర్మానుష్ఠాన యోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం యజ్ఞోపవీత ధారణం కరి
 ష్యే. ఇతిసంజ్ఞల్ప్య.

యజ్ఞోపవీతధారణ మస్త్రస్య బ్రహ్మఋషిః - అనుష్టు
 ప్చందః వేదాస్త్రయోదేవతా - యజ్ఞోపవీత ధారణే వినియోగః.
 యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురుస్తాదా
 యుష్య మగ్ర్యం ప్రతిముచ్చ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు
 తేజః. ఇతిధృత్వాచామేత్.

మహాంజీధారణమస్త్రః॥ ఇయం దురుక్తాత్పరిబాధమానా
 శగ్ధవమాధంపునతీన ఆగాత్ - ప్రాణాపానాభ్యాం బలమాభరన్తీ
 ప్రియాదేవానాగ్ సుభగామేఖలేయం - ఋతస్య గోప్తీతపసః
 పరస్వీన్నుతీరక్షస్సహమనా అరాతీః - సానస్సమన్తమను పరీహి
 భద్రయాభరన్తస్తే మేఖలే మారిషామ. ఇతిద్వాభ్యాం త్రిరావృ
 తాం మహాంజం కటిదేశేతిః ప్రదక్షిణం పరిధాయ. నాభిదేశే బ్ర
 హ్మగ్రన్ధిం కృత్వా తం మస్త్రం వాచయేత్. అజనధారణమస్త్రః -
 మిత్రస్య చక్షుర్ధకుణంబలీయస్తేజో యశస్వీన్ధ విరగ్ సమిద్ధమ్ -
 అనాహసస్యం నసనం జరిష్ణుపరీదంవా జ్యజనందధేహమ్ - ఇతి
 మస్త్రేణ అజనము త్రరలోమ ధారయేత్.

— ❦ ఆథోపాకర్త ❦ —

శ్రావణ్యా పౌర్ణమాస్యాం ప్రాతః కాలే - తైష్యాం
 పౌర్ణమాస్యాం అధ్యామోత్సర్జనాకరణ ప్రియశ్చితార్థ మష్టో
 త్తర సహస్రం కామోకార్షీస్సమ్య రకార్షీదితి మస్త్రజపంకరి
 ష్యతి సజ్కల్ప్య తం మస్త్రం జపేయః. ఆథ బ్రహ్మచారిణో
 వాపయేయః, అథాపరాష్ణే శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యా మధ్యా

యముపాకరిష్యతి సజ్కల్ప్య, కటిసూత్రకౌపీన వస్త్రోపవీత
 షాండ్యజిన దణ్డాన్నవాన్ తత్తస్మస్త్రేణయధార్హం ధృత్వా
 పురాతనాన్ పరిశ్యజ్య, స్నాత్వాచమ్య, నివీతంకృత్వా, ప్రజా
 పతింసోమమగ్నిం విశ్వాన్దేవాన్ సాంహితీర్యాగ్నికీర్వాగుణీ
 ర్భ్యః ప్రాణంస్వయంభువంసద సస్పతించననై తాన్ కాణ్డర్షీన్ ఋషి
 తీర్థరేన తిలాక్షతోదకై స్తర్షయామి, విశతి స్త్రిస్తర్షయిత్వా,
 ఆచమ్య, శుష్కవస్త్రంధారయేయః, అథాచార్యోగ్ని ప్రతిష్ఠా
 ద్యగ్ని ముఖాంతేశి మ్యేరన్వారబ్ధః, ప్రజాపతయే కాణ్డర్షయే
 స్వాహేత్యాదిభిర్నవభిర్హుత్వా, ఇషేత్వేత్యాదీం శ్చతురోను
 వాకానధ్యాశ్య జయా దగ్న్యపథానాన్తం కుర్యాత్, పరేమ్య
 గ్మహానద్యాం తత్సమృద్ధినివా జలేస్నాత్వా, మిథ్యాధీతప్రాయ
 శ్చిత్తార్థం సావిత్ర్యాసమితృహస్రమాధాస్యామితి సజ్కల్ప్య
 అగ్నిం ప్రతిష్ఠాశ్య, పరిస్తీశ్య, పరిపిచ్య, ప్రణవవ్యాహృతి
 పూర్వయా సావిత్ర్యా ఆజ్యాభ్యక్తం సమి తృహస్రం ఏకైకశ
 ఆధాయ, పరిపిచ్యాగ్నేన యేత్యగ్నిముపతిష్ఠేరన్, అథవా సావి
 త్రీం సహసరికృత్వో జపిష్యామితి సజ్కల్ప్య, ప్రణవాదీనా
 మృష్యాదిపూర్వకం ప్రాణాయా మత్రయాది కృత్వా, సప్తవ్యా
 హృతి పూర్వికాం గాయత్రీంశిరసాసహ దశవారం జపిత్వా
 ఆయాత్విత్యా ద్యావాహనాది పూర్వకం సహసరిం జపిత్వా
 తిః ప్రాణనాయమ్య, గాయత్రీ మభివాద్యోత్తమే శిఖరే దేవీ
 త్యుద్వాసయేత్.

— ❧ అథ సమిదాధానమస్త్రీః. ❧ —

తిరిఃప్రాణానాయమ్య - శ్రీ భగవదాజ్ఞాయా శ్రీభగవ
త్రైజ్యర్య రూపం శ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సమిధ
అథాస్యామితి సజ్జల్ప్య ఉల్లిఖ్యైశ్చాత్య-అగ్నింప్రతిష్ఠాప్య -
ప్రజ్వాల్య పరిత్వాగ్నేపరి మృజామ్యాయుషాచ ధనేనచ - సు
ప్రజా ప్ర జయాభూయాసగ్ సువీరోవీరైః సువర్చావర్చసా సు
పోషః పోషేస్సుగృహా గృహైస్సుపతిఃపత్యా సుమేధామేధ
యా సుబ్రహ్మ బ్రహ్మచారిభిః - ఇతి పరిసమూహ్యా అదితేను
మన్యస్వ, అనుమతేను మన్యస్వ, సరస్వతేను మన్యస్వ, దేవసవితః
ప్రసువ. ఇతిఅగ్నింపరిషిచ్య. అగ్నయేసమిధ మాహర్షం బృహ
తేజాతవేదసే యథాత్వమగ్నే సమిధాసమిధ్యస ఏవంమామా
యుషా వర్చసా సన్యామేధయా ప్రజయాపశుభిర్బ్రహ్మ వర్చసే
నాన్నా ద్యేనసమేధయస్వాహ- ఏధోన్యేధిషీమహిస్వాహ-సమి
దసి సమేధిషీ మహిస్వాహ - తేజోసితేజోమయి ధేహిస్వాహ-
ఆపోఽద్యాన్వచారిషగ్ రసేనసమసృత్మహి- పయస్వాగ్ అగ్న
ఆగమమ్ - తంమాసగ్ సజవర్చసా స్వాహ - సమ్మగ్నే
వర్చసా సృజ ప్రజయాచ ధనేనచస్వాహ - విమృన్మేఅస్య దేవా
ఇన్ద్రోవిద్యాత్సహర్షి భిస్స్వాహ - అగ్నయేబృహతేనాకాయ
స్వాహ - ధ్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహ - ఏషాతేఅగ్నే సమిత్త
యావర్థ స్వచాప్యాయస్వచతయాహంవర్థమానోభూయాస మా
ప్యాయమానశ్చ స్వాహ-యోమాగ్నే భాగినగ్ సంతమథాభాగం

చిక్రీర్ష త్యభాగమగ్నేతంకురుమామగ్నేభాగినం కురుస్వాహ సమిధ
మాధాయాగ్నేసర్వవ్రతో భూయాసగ్ స్వాహా - ఇతిద్వాదశ
సమిధఆధాయ - తూష్ణిం పరిసమూహ్య - అదితేన్వమగ్ స్థాః -
అనుమతేన్వమగ్ స్థాః - సరస్వతేన్వమగ్ స్థాః - దేవసవితః ప్రా
సావీః-ఇతిపరిషిచ్య, ఓంశ్రీవిష్ణవేస్వాహా - శ్రీవిష్ణవేపరమాత్మన
ఇదమ్-ఉపస్థానమ్. యత్తేలగ్నే తేజస్తేనాహం తేజస్వీభూయాస
మ్ - యత్తేలగ్నే వర్చస్తేనాహం వర్చస్వీభూయాసమ్ - యత్తే
లగ్నే హరస్తేనాహగ్ హరస్వీ భూయాసమ్-మయిమేధాంమయి
ప్రజాం మయ్యగ్ని స్తేజోదధాతు - మయిమేధాంమయిప్రజాం
మయిన్ద్రో ఇన్ద్రియం దధాతు - మయిమేధాంమయిప్రజాం
మయిసూర్యో భ్రాజో దధాతు, ఇత్యగ్నిముపతిష్ఠేత. ఆచమ్య.

— ❦ అధ్యయన హోమక్రమః. ❦ —

అథాచార్యః పాణిపాదంప్రక్షాళ్య, ద్విరాచమ్య, పవిత్ర
పాణి స్తామ్బూల నారికేళాక్షతాది గృహీత్వా - ఓం నమస్స
దసే - నమస్సదసస్పతయే - నమస్సఖీనాం పురోగాణాంచక్షుషే-
నమోనివే - నమఃపృథివ్యై - సప్రథ సభాంమేగోపాయ -
యేచసభ్యాస్సభాసదః - తానిన్ద్రియావతఃకురు - సర్వమాయు
రుపాసతామ్ - సర్వేభ్య శ్రీవైష్ణవేభ్యోనమః. ఇత్యక్షతా
విక్రీర్య - ప్రణమ్య - స్వామినఃభవత్పాదమూలే మయాసమర్చి
తాం ఇమాంసౌవర్ణీందక్షిణాం యత్కించ్చిదపి యథోక్తదక్షిణా
మివ స్వీకృత్య ఏభిశ్రీవైష్ణవై స్సహఅధ్యయన హోమంకర్తుం
యోగ్యతా సిద్ధిమనుగ్రహణ. ఇతిబ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య - దర్శ్యే

ష్వాసీనో దర్భాః ధారయమాణః పవిత్రపాణి స్త్రిగపాణానా
 యమ్య - శ్రీగోవిందేత్యాది + శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం ఏభిః
 శ్రీవైష్ణవైస్సహ అధ్యయనహోమామంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య -
 సాత్వికత్యాగంచకృత్వా - స్థణ్ణిలంకల్పయిత్వా - ప్రాచీఃపూ
 ర్వముదక్సం స్థందక్షిణారమ్భమాలిఖేత్ - అధోదీచీపురస్సంస్థం
 పశ్చిమారమ్భమాలిఖేత్ - అవాక్కరోభ్యుక్త్య - తృణం వైర్
 ఋత్యాంనిరస్య - అపడపస్పృశ్య - అగ్నింప్రతిష్ఠాప్య - అప్రో
 త్తణతోయశేషం ప్రాగుశగోత్సిచ్య - ప్రాక్తోయమన్యం నిదధా
 త్యుదగ్వా యథాబహిస్యాచ్చ పరిస్తరాణాం ప్రాగగైరుదగగైః
 ష్షోడశభిష్షోడశభిర్దైర్భగపాగాది ప్రదక్షిణంపరిస్తీర్య - ఉత్త
 రానధరాః దక్షిణానుత్తరాఃకృత్వా - అగ్నేరుత్తరతో
 దర్భాసంస్తీర్య - తేషు దర్వీం ఆజ్యస్థాలీమ్ - ప్రోక్షణీం ప్ర
 ణీతీమ్ - ఇథ్మమితరదర్వీంచ సాదయిత్వా - సమావప్రచ్ఛిన్నా
 గ్రా ప్రాదేశమాత్రో దర్భాకాష్ఠాది నాచిత్వాపడపస్పృశ్య
 మూలాదారభ్యాగ్రాదద్భిరనుమృజ్య పవిత్రే కృత్వాఅగ్నేఃప
 శ్చాత్ ప్రోక్షణీపాత్రే నిధాయ - తస్మిన్నప ఆసీయోత్తానయో
 రుదక్పాగగ్రయో ర్దక్షిణ వామయోఽపాణ్యో రఙ్గుష్ఠానామి
 కాభ్యాం సవిత్రమూలాగ్రే గృహీత్వా ప్రాగపవర్గం త్రిరుత్పా
 య - పాత్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా - విస్రవ్యేద్ధం సర్వాభిస్తాభి
 రద్భిః పవిత్రపాణి స్త్రిగప్రోక్ష్య - సపవిత్రేప్రణీతిపాత్రే అపఆ
 నీయ - పూర్వవదుత్పాయ - హస్తాభ్యాంఘ్రాణ సమముద్ధృత్య

పాత్రసాధనా ముత్తరతో దర్భేషు సాదయిత్వా - దర్భేఃప్ర
 చ్ఛాద్య అగ్నేర్దక్షిణతో దర్భేషు బ్రాహ్మణం నిషాద్య అస్మిన్న
 ధ్యాయన హోమకర్మణి బ్రహ్మణం త్వాం వృణోమహే - బ్రహ్మ
 ణేనమః ఆవాహనాది సర్వోపచారాః సమపక్యామీత్యుప
 చారాః కృత్వా-విలీనమప్యజ్యం హోమామాంధే లగ్నావిలా
 ప్యగ్నేః పశ్చాత్సపవిత్రాయాం ఆజ్యస్థాల్యాం ఆజ్యం నిరూప్య
 -పరిస్తరణ పాత్ర సాధనయో గృధ్యే అజ్ఞారా నిరూప్య -
 తేష్వధిశ్రిత్య-జ్వలతాదర్భేణోల్ముకేన వాజ్యమవద్యోత్య ద్వేద
 ర్భాగ్రే కాష్ఠాదినాఞిత్యా - అపఉపస్పృశ్య - యుగపదాజ్యేప్ర
 త్యస్య ప్రిగాది ప్రదక్షిణం త్రిఃపర్యగ్నికృత్వా-ఉదగుద్వాస్య-
 అజ్ఞారాః ప్రత్యూహ్య-అజ్యస్థాలీం స్వస్య పురస్తాన్నిధాయ
 పూర్వవత్పవిత్రే గృహీత్వా-ప్రాగారభ్య పునఃపున రాహృత్య
 త్రిరుత్పాయ - పవిత్రం విస్రీస్య - అద్భిస్సంస్పృశ్య - యుగప
 దగ్నా ప్రహృత్య-దర్వావగ్నా ప్రతితప్య - దర్భేస్సంమృజ్య-
 పునఃప్రతితప్య-ప్రోక్ష్య నిధాయ-దర్భానద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నా
 ప్రహృత్య-శమ్యాః పరిధ్యర్థే అణుదీర్ఘం దక్షిణతః-అణుప్రహస్వ
 ముత్తరతః - పరిస్తరణోపరి అన్యోన్య సంస్పృష్టాన్నిధాయమ
 ధ్యమంపరిధి ముపస్పృశ్యాగ్నేర్దక్షిణ పూర్వోత్తర పూర్వయో
 రాఘార సమిధా పూర్ధ్వేక్రమాన్నిధాయ సవ్యేన పాత్రంస్పృ
 శన్ దక్షిణేనహస్తేన పరిధ్యన్తః పరిస్తరణోపరి - అదితేను మ
 న్యస్వ, అనుమతేను మన్యస్వ, సరస్వతేను మన్యస్వ, దేవసవితః

ప్రసువ. ఇతి ప్రాగారాభ్య ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిపిచ్యాగ్ని మల
 జ్వత్య ఆజ్యాభ్యక్తమిద్మమూల మధ్యయోర్మధ్యం మృగ ము
 ద్రయాగృహీత్వా. అస్మిన్నధ్యయన హోమకర్మాణి బ్రహ్మాన్ని
 ధృమాధాన్య ఇతిబ్రాహ్మణా నుజ్ఞయాఽగ్నావాధాయాప ఉప
 స్పృశ్య-కరాభ్యామిద్మమూలం పరామృశ్య - సవ్యేనాజ్యస్థాలీం
 స్పృశన్తు త్తరం పరిధి సన్ధిమారభ్యాగ్నేయాంతం ప్రజాపతింస్మ
 రన్నప దర్వావ్య- దక్షిణంపరిధిసన్ధిమారభ్యైశానాంతం ప్రధాన
 దర్వావ్యజ్యేన దీర్ఘధారయాసర్వాణీధృ కాప్తాని సంస్పర్శయన్
 స్వాహాకారవర్జమిన్ద్రంస్మరన్నాఘర హోమాజ్ఞాజుహుయాత్ -
 అనంతరమ్ అగ్నయేస్వాహ, అగ్నయ ఇదం నమమ-సోమాయ
 స్వాహ, సోమాయేదమ్, అగ్నయేస్వాహ, అగ్నయఇదమ్-ఓమ్
 భూర్భువస్సువస్సాస్వాహ, ప్రజాపతయఇదమ్ - ప్రజాపతయే కాణ్డ
 ర్నయేస్వాహ, ప్రజాపతయే కాణ్డర్నయఇదమ్ - సోమాయకాణ్డ
 ర్నయేస్వాహ, సోమాయ కాణ్డర్నయఇదమ్-అగ్నయేకాణ్డర్నయే
 స్వాహ, అగ్నయేకాణ్డర్నయ ఇదమ్ - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఃకాణ్డ
 ఋషిభ్యస్సాస్వాహ, విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండఋషిభ్య ఇదమ్-
 సాంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్సాస్వాహ, సాంహితీభ్యో దే
 వతాభ్య ఉపనిషద్భ్యఇదమ్ - యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిష
 ద్భ్యస్సాస్వాహ, యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యఇదమ్-వా
 రుణీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్సాస్వాహ, వారుణీభ్యో దేవతా
 భ్యఉపనిషద్భ్యఇదమ్-బ్రహ్మణే స్వయం భువేస్వాహ, బ్రహ్మ

జేస్వయంభువ ఇదమ్ - సదసస్పతి మన్భుతం ప్రియమింద్రిస్యకా
మ్యం - సనిమేధామయాసిషగ్ స్వాహా, సదసస్పతయ ఇదమ్.
ఆచార్యస్సమవహితా శిష్యా ఇషే త్వేత్వాది (ఇషేత్వోజ్జే
త్వా వాయవస్థో పాయవస్థ దేవ్రావస్సవితాప్రార్పయతు శ్రేష్ఠ
తమాయకర్మణ ఆప్యాయధ్వమగ్నియాదేవభాగ మూర్జస్వతీని
పయస్వతీని ప్రజావతీరనమివాఽయత్కృమావస్తేన ఈశతమా
ఘశగ్ంసోరుద్రస్య హేతినిపరివ్రావృణక్తుధ్రువా అస్మిన్ గోవతౌ
స్యాతబహీర్వర్యజమానస్య పశూన్వాహి॥ ౧॥ (ఇషేత్రిచత్వారి
గ్ంశత్ ॥ ౧॥)

యజ్ఞస్యఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షగ్ప్రత్యుష్టా అరా
తయగ్ప్రేయమగా ధిషణాబర్హిరచ్ఛ మనునా కృతా స్వధయా
వితష్టా తఆవహన్తి కవయని పురస్తాద్దేవేభ్యోజుష్ట మిహబర్హిరా
సదే దేవానాంపరిషూతమసి పషవృద్ధమసి దేవబర్హిర్మాత్వా
స్వజ్ఞాతిర్య క్పర్వతే రాధ్యాస మాచ్ఛేత్తా తే మారిషం దేవ బర్హి
శ్శతవల్శంవిరోహ సహస్రవల్ శాః॥ ౨॥

ఐవయగ్ంరుహేమ పృథి ర్యాస్సంపృచగ్ పాహిసుసంభృతా
త్వా సంభరామ్యదిత్యైరాస్నాఽసీందాణ్యై సన్నహనం పూషా
తేగ్గన్ధిం గ్గధ్నాతుసతేమాస్థా దీన్ద్రీస్యత్వా బాహుభ్యాము
ద్యచ్ఛేబృహస్పతే ర్మార్ధ్నాహరామ్యుర్వంతరిక్ష పమన్విహిదేవం
గమమసి॥ 3॥ (సహస్రవల్ శా అష్టాత్రిగ్ంశశ్చ॥ ౨॥)

శున్ధధ్వం దై వ్యాయకర్మణ దేవయజ్ఞాయై మాతరిశ్వ
నోఘుర్మోసి ద్యౌరసి పృథివ్యసి విశ్వధాయా అసిపరమేణధా

మాన్మదృగ్గంహస్వ మాహ్వోర్వసూనాం పవిత్రమసి శతధారం
 వసూనాం పవిత్రమసి సహస్రధారగ్గంహుతస్తో కోహుతోద్ర
 ప్సోఽగ్నయేబృహతేనాకాయస్వాహ ద్యావాపృథివీ భ్యాగ్గంసా
 విశ్వాయు సావిశ్వవ్యచా సావిశ్వకర్మా సంపృచ్యభవ మృతా
 వరీరూర్మిణీర్మధు మత్తమామద్ధాగ్ధనస్య సాతయేసోమేనత్వా
 తనచ్చీద్ధాగ్ధయ దధిః ప్లాహవ్యగ్గంరక్షస్వ॥ ౪॥ (సోమేనాష్టాచ॥ 3॥

కర్మణేవాం దేవేభ్యశ్శ కేయం వేషాయత్వా ప్రత్యు
 ప్త్యగ్గం రక్షగప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసిధూర్వి ధూర్వస్తం
 ధూర్వతంయోఽస్మాక్ ధూర్వతితంధూర్వయం వయంధూర్వా
 మస్త్యం దేవానామసి సన్నితమం పప్రితమం జప్తశమం వహ్ని
 తమం దేవహూత మమ హుతితమసి హవిర్ధానం దృగ్గంహస్వ
 మాహ్వో ర్మిత్రస్యత్వా చక్షుషాప్రేక్షేమా భేర్మాసం విక్థామా
 త్వా॥ ౫॥

హిగ్గంసిషమురువాతాయ దేవస్యత్వానవితుగప్రసవేఽ
 శ్వినోర్బాహుభ్యం పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్నయే జప్తం నిర్విపా
 మ్యగ్నీహోమాభ్యామిదం దేవానామిదమునస్సహస్సాత్తై త్వా
 నారాత్తై సువరభివిభ్యేషం వై శ్వినరం జ్యోతిర్ద్వైగ్గం హంతాం
 దుర్యాద్యావాపృథివ్యౌ రుర్వస్తరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్తోపస్థే సా
 దయామ్యగ్నేహవ్యగ్గంరక్షస్వ॥ ౬॥ (మాత్వాషట్చత్వారిగ్గం
 చ్చ)॥ ౮॥ హరికటమ్.

ప్రాణా నాయుమ్య, ఏతత్కర్మ సమృద్ధ్యర్థం జయాని
 హూమం శగిష్యే. ఓం చిత్తంచస్వాహ - చిత్తాయేనమ్, చిత్తి

శ్చ స్వాహా - చిత్త్యా ఇదమ్, ఆకూతంచస్వాహా - ఆకూతా
 యేదమ్, ఆకూతిశ్చస్వాహా - అకూత్యాఇదమ్, విజ్ఞాతంచస్వా
 హా - విజ్ఞాతాయేదమ్, విజ్ఞానంచస్వాహా - విజ్ఞానాయేదమ్,
 మనశ్చస్వాహా - మనసఇదమ్, శక్వరీశ్చస్వాహా - శక్వరీభ్యఇద
 మ్, దర్శిశ్చ స్వాహా - దర్శాయేదమ్, పూర్ణమాసశ్చస్వాహా -
 పూర్ణ మాసాయేదమ్. బృహచ్ఛస్వాహా - బృహతఇదమ్, రథ
 స్తరం చస్వాహా - రథస్తగాయేదమ్, ప్రజాపతిర్జయానిద్రియ
 వృణ్ణే స్త్రాయచ్చనుగ్రఃపుతనాజ్యేషుత స్మై విశస్సమనమస్తస
 ర్వాస్స ఉగ్రస్సహి హవ్ర్యాబభూవస్వాహా - ప్రజాపతయఇద
 మ్, అగ్నిర్భూతానా మధిపతిస్సమా వత్వస్మిన్ జహ్నుష్మస్మిన్
 త్తత్రేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయామస్మిన్ కష్టస్యాం దేవ
 హూత్యాగ్ స్వాహా అగ్నయఇదమ్, ఇంద్రోజ్యేష్ఠా నామధిపతి
 స్సమావత్వస్మిన్—త్యాగ్ స్వాహా - ఇంద్రాయేదమ్, యమః
 పృథివ్యాఅధిపతిస్సమావత్వస్మిన్—త్యాగ్ స్వాహా - యమా
 యేదమ్, వాయురస్తరిక్షస్యానపతి స్సమావత్వస్మిన్—త్యాగ్
 స్వాహా - వాయవఇదమ్, సూర్యోదివ్రాధిపతి స్సమావత్వస్మిన్
 —స్వాహా - సూర్యాయేదమ్, చంద్రమానక్షత్రాణా మధిప
 తిః—స్వాహా - చంద్రమసఇదమ్ - బృహస్పతిర్భ్రహ్మణోధిప
 తిస్సమావత్వస్మిన్—స్వాహా - బృహస్పతయ ఇదమ్, మిత్రస్స
 త్యానామధిపతి స్సమావత్వస్మిన్—స్వాహా - మిత్రాయేదమ్,
 వరుణోపా మధిపతి స్సమావత్వస్మిన్—స్వాహా - వరుణాయేద

మ్, సముద్రస్సోత్థానామధిపతి స్సమావత్వస్మిక్—స్వాహా -
 సముద్రాయేదమ్, అన్నగ్ సామాజ్యానామధిపతి తన్మావత్వ
 స్మిక్—స్వాహా - ఆన్నాయేదమ్, సోమఓషధీనామధిపతి స్స
 మావత్వస్మిక్—స్వాహా - సోమాయేదమ్, సవితా ప్రసవానా
 మధిపతి స్సమావత్వస్మిక్—స్వాహా - సవిత్రాదమ్, రుద్రఃప
 శూనామధిపతి స్సమావత్వస్మిక్—స్వాహా - రుద్రాయ పశు
 పతయదమ్, అపఉపస్పృశ్య, త్వష్టానూపాణామధిపతి స్సమా
 వత్వస్మిక్—స్వాహా - త్వష్ట్రాదమ్, విష్ణుః సర్వతానామధిపతి
 స్సమావత్వస్మిక్—స్వాహా - విష్ణవదమ్, మరుతోగణా నామ
 ధిపతయ స్తేనూవంతవస్మిక్—స్వాహా - మరుద్భ్యదమ్, పితరః
 పితామహాఃసపరేవరేతతాస్తతా మహాఇహమావత - అస్మిచ్చి
 త్తాన్నస్మిక్ ఊత్రేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిక్ క
 ర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా-(మంత్రా)క్తదేవతాభ్య ఇ
 దమ్, ఇతిపాఠాంతరమ్) పిత్రాదిభ్య ఇదమ్, అప ఉపస్పృశ్య,
 ఋతాషాఙ్మతధామాగ్నిర్గర్భర్వస్తస్యాషధయో ఘరస ఉఙ్ఙోనా
 మస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదంబ్రహ్మక్షత్రం తస్మై
 స్వాహా-అగ్నయే గర్భర్వా యేదమ్, తాభ్యస్సాహా-ఓషధీభ్యో
 ఘరోభ్య ఇదమ్, సగ్హితోవిశ్వసామా సూర్యో గర్భర్వ స్తస్య
 మరీచయోఘరసఆయువ్రానామ సఇదం బ్రహ్మ—స్వాహా-సూ
 ర్యాయ గర్భర్వా యేదమ్, తాభ్యస్సాహా-మరీచిభ్యో ఘరోభ్య
 ఇదమ్, సుషుమ్నస్సూర్యరశ్మిశ్చన్ద్రమాగ్ధర్వస్తస్య నక్షత్రాణ్య

ఘృరసోభేకురయో నామసఇదం బ్రహ్మ త్తతంపాతుతా ఇదం—
 స్వాహా-చంద్రమ సేగన్ధర్వాయేదమ్, తాభ్యస్సాన్వాహా-నక్షత్రేభ్యో
 ఘృరేభ్యోఇదమ్, భుజ్యస్సుపర్ణోయజ్ఞోగన్ధర్వస్తస్య దక్షిణా అఘృర
 సస్తవానామసఇదం బ్రహ్మ త్తతం పాతుతాఇదం-స్వాహా-య
 జ్ఞాయగన్ధర్వాయేదమ్, తాభ్యస్సాన్వాహా-దక్షిణాభ్యోఘృరోభ్యో ఇ
 దమ్, ప్రజాపతి ర్విశ్వకర్మామనో గన్ధర్వస్తస్యప్రాశ్నా మాస్యఘృ
 రసో వహ్నయోనామసఇదం-స్వాహా - మనసేగన్ధర్వాయేదమ్,
 తాభ్యస్సాన్వాహా - ఋక్సామేభ్యో ఘృరోభ్యోఇదమ్, ఇషిరోవిశ్వ
 వ్యచావాతో గన్ధర్వస్తస్యాపోఘృరసోముదానామసఇదం - స్వా
 హా-వాతాయ గన్ధర్వాయేదమ్, తాభ్యస్సాన్వాహా - అద్యోభ్యోఘృ
 రోభ్యో ఇదమ్, భువనస్యపతే యస్యత ఉవరిగృహా ఇహచననో
 రాస్వాజ్యానిగ్ రాయస్పీషగ్ సువీర్యగ్ నంవధ్సరీణాగ్ స్వస్తిం
 స్వాహా - భువనస్యపత్య ఇదమ్, పరమేష్ఠ్యధిపతిర్మృత్యుర్గన్ధ
 ర్వస్తస్య విశ్వమఘృరసోభువ్రో నామ సఇదం బ్రహ్మ-స్వాహా -
 మృత్యవేగన్ధర్వాయేదమ్, తాభ్యస్సాన్వాహా-విశ్వస్తా అఘృరోభ్యోఇ
 దమ్, సుక్షితి స్సుభూతిర్భద్రకృత్సువర్వాన్పర్జన్యో గన్ధర్వస్తస్య
 విద్యుతో ఘృరసోరుచోనామ సఇదంబ్రహ్మ-స్వాహా-పర్జన్యా
 యగన్ధర్వాయేదమ్, తాభ్యస్సాన్వాహా - విద్యుద్యోభ్యో ఘృరోభ్యో
 ఇదమ్, దూరేహేతి రమృడమో మృత్యుర్గన్ధర్వస్తస్య ప్రజా అ
 ఘృరసోభీరువ్రోనామ సఇదం బ్రహ్మ-స్వాహా-మృత్యవేగన్ధర్వా
 యేదమ్, తాభ్యస్సాన్వాహా-ప్రజాభ్యోఅఘృరోభ్యోఇదమ్, చారుః

కృపణకాశీ కామో గన్ధర్వస్త స్యాథయోఘ్నరస శ్శోచయస్తీ
 ర్నామ సఇదం బ్రహ్మ—స్వాహా - కామాయగన్ధర్వాయేనమ్,
 తాభ్యస్సాహ - ఆధిభ్యోఘ్నరోభ్యఇదమ్, సనోభువనస్యపతే
 యస్యత ఉపరిగృహోఽహచ - ఉరు బ్రహ్మణే స్మైక్షత్రాయ
 మహి శర్మయచ్ఛస్వాహ-భువనస్యపత్యే బ్రహ్మణఇదమ్, ప్రజా
 పతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్యాజాతానిపరితాబభూవ - యత్కా
 మాస్తేజుహుమస్తన్నో అస్తువయగ్స్వామ పతయోరయీణాం
 స్వాహా-ప్రజాపతయ ఇదమ్' ఓంభూస్సాహ - అగ్నయఇదమ్,
 ఓంభువస్సాహ-వాయవఇదమ్. ఓంసువస్సాహ - సూర్యాయే
 దమ్, యదస్యకర్మణోత్యరీరిచంయద్వాసూనమిహాకరం - అగ్ని
 ప్తత్స్విష్టకృద్విద్వాన్ధర్వగ్సిష్టగ్సుహుతంకరోతుస్వాహ-అగ్న
 యేస్విష్టకృతఇదమ్, పరిధ్యజ్జానంపరిధిప్రహరణంసగ్ ప్రావం ప్రా
 ణానాయుమ్య - శ్రీభగదాజ్ఞయా శ్రీభగవత్కై-జ్జర్య నూపం
 శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం అస్మిన్నధ్యయ నహూమ కర్మణి
 మధ్యేసంభావిత మస్త్రీతస్త్రీస్వరవర్ణవిధివిపర్యా సన్మానాతిరి
 క్తతోషప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తహూమం అనాజ్ఞా
 తహూమంచ హూష్యామీతిసజ్కల్ప్య. ఓంభూర్భువస్సువ
 స్సాహ - ప్రజాపతయఇదమ్, అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞ
 స్యక్రియతేమిధు- అగ్నే తదస్య కల్పయత్వగ్ంహి వేత్థయథాతథ
 గ్ంస్వాహ-అగ్నయఇదమ్, పురుషసంమితో యజ్ఞోయజ్ఞగ్పురు
 షసంమితః-అగ్నే తదస్యకల్పయ త్వగ్ంహి వేత్థయథాతథ స్వాహ

అగ్నయఇదమ్, యత్పాకతామనసాదీనదక్షాణా - యజ్ఞస్యమ
స్వతేమర్తాసః - అగ్నిష్ట ధోతాక్రతువిద్విజానన్ - యజ్ఞోదేవాగ్ం
ఋతుశోయజాతిస్వాహ - అగ్నయఇదమ్. త్వన్నో అగ్నే వరుణ
స్యవిద్వాన్ దేవస్య హేడోవయాసిసీష్ఠాః - యజ్ఞోవహ్నితమ
శోశుచానోవిశ్వాద్యేషాగ్సిప్రముముగ్ధవస్తత్స్వాహ - అగ్ని
వరుణాభ్యామిదమ్ - సత్వన్నోఽగ్నే వమోభవోతి నేదిష్ఠోఽస్యా
ఉషసోవ్యుష్టే. అవయత్వన్నో వరుణగ్ంరరాణోవేహిమృచీకగ్ం
సుహవ్రాసపథిస్వాహ - అగ్నివరుణాభ్యా మిదమ్, ఆభిర్గీర్భిర్యద
తోస ఊసమాప్యాయయ వారివ్రావర్థమానః - యదాస్తోతృభ్యో
మహిగోత్రాఋజాసి - భూయిష్ఠభాజో ఆధతేస్యామస్వాహ - ఇ
ద్వాయ హరివతఇదమ్, ఇదంవిష్ణ్వచక్రమే త్రేధానిఽదేవ
దమ్ - సమూఢమస్యపాగ్ంసురే స్వాహ - విష్ణవఇదం, ఓంభూ
స్వాహ - అగ్నయఇదమ్, ఓంభూవస్వాహ - వాయవ ఇదమ్,
ఓంసువస్వాహ - సూర్యాయేదమ్, ఓమ్మూర్భువస్సువస్వాహ -
ప్రజాపతయఇదమ్, ఓంశ్రీవిష్ణవే స్వాహ - శ్రీవిష్ణవేసరమాత్మన
ఇదమ్.

ప్రాణాయామమ్. అదితేన్వమగ్స్థాః - అనుమతే న్వమగ్
స్థాః - సర్వతేన్వమగ్స్థాః - దేవసవితః ప్రాసావీరితిపరిషిచ్య - ప్రణో
తాస్వప ఆనీయాన్యజలంపూరయిత్వా - సదసిసన్మేభూయా స్స
ర్వమసి సర్వంమేభూయాగ్ పూర్ణమసి పూర్ణంమే భూయాఅక్షి
తమసి మామే త్షేష్ఠాః పాచ్యాందిశిదేవా ఋత్విజోమార్జయ

న్తామ్ దక్షిణాయాం దిశి మాసాఃపితరో మార్జయన్తామ్ ప్రతి -
 చ్యాందిశి గృహఃపశశ్వౌ మార్జయన్తా ముదీచ్యాంది శ్యాపః
 పథయోవనస్పతయోమార్జయన్తామూర్ధ్వాయాందిశి యజ్ఞస్సంవ
 త్సగో యజ్ఞపతిర్మార్జయన్తామ్ - సముద్రంవఃప్రహిణోమిస్వాం
 యోని మభిగచ్ఛత అచ్ఛిద్రప్రజయా భూయాసం మాపరాసే
 చిమత్సయః-ఇతి భూమకాజలం ప్రాచ్యాదిషునినీయ - వటూన్
 ప్రోత్య-బ్రహ్మణేనమః-తాంబూలం సమర్పయామి-యథాస్థానం
 ప్రతిష్ఠాపయామిత్వద్వాప్య. ప్రాణానాయమ్య - పూర్వోక్త
 ఏషుగుణ విశేషణ నిశిష్టాయామస్యాంపూర్ణమాస్యాంశుభతిథౌ
 శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవతై జ్ఞర్యరూపం శ్రీమన్నారాయణ పీ
 త్యర్థం ఏభిశ్శ్రీవైష్ణవైస్సహ అధ్యయన హోమామాజ్ఞం అభ్యుద
 యప్రతినిధి యత్కించద్ధిరణ్యదానం కరిష్య ఇతిసజ్కల్ప్య-హి
 రణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసో | అనంతపుణ్యఫలద మ
 తశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే|| ఇదం అభ్యుదయప్రీతినిధి యత్కించి
 ధ్ధిరణ్యం నానాగోత్రేభ్య శ్రీవైష్ణవేభ్యస్సంప్రదదే నమమ. ఇతి
 సమగ్నయేత్-తదజ్ఞం పుణ్యాహవాచనం కరిష్యఇతి సజ్కల్ప్య.

పుణ్యాహేచతురో బ్రాహ్మణా భోజయిష్యే, ఇతిసా
 త్తతీర్థం భూమకావిస్మయ, స్వామినః మన స్సమాధీయతామ్,
 సమాహితమనసస్సన్ః ఇతిప్రతివచనమ్. ఓంభవద్భిరనుజ్ఞాతం
 పుణ్యాహం వాచయిష్యే ఓంవాచ్యతామితి ప్రతివచనమ్.
 పుణ్యాహంభవంతౌబుధివన్తు పుణ్యాహమస్త్వితిప్రతివచనమ్, స్వ

స్తిభవంతోబుగ్రీవస్తు. స్వస్త్వస్తుఇతి॥ ఋద్ధిం భవంతోబుగ్రీవస్తు-ఋ
 ధ్యతామ్. ఇతిపార్థనా ప్రతివచనే త్రిస్త్రిః అస్తుశబ్దేషు కిఞ్చి
 త్కిఞ్చిజ్జలం కూర్చేన కస్మింశ్చిత్పాతే నిసీయ, ఓంఋద్ధిః, ఓం
 సమృద్ధిః, పుణ్యాహసమృద్ధిరస్తు శివంకర్మాస్తు ప్రిజా పతిఃప్రియ
 తాం అస్తు ప్రియతాం - భగవాన్ ప్రజాపతిః॥ శాన్తిరస్తు -
 పుష్టిరస్తు - తుష్టిరస్తు - అవిఘ్నమస్తు - ఆయుష్యమస్తు - ఆరో
 గ్యమస్తు - ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు, గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శివంభవతు-
 ఈశాన్యాం బహిర్దేశేఅరిష్టనిరసనమస్తు- ఆగ్నేయాం యత్పా
 తం తత్ప్రతిహతమస్తు - సర్వశోభనమస్తు. సర్వాస్సమ్పదస్సస్తు॥
 ఇతి సర్వేపి సప్రణవం బూరియః - నీతం జలం కుమ్భే ఓంశాన్తి
 శాన్తిశాన్తిరితి నిసీయ - ఇమంమే వరుణ శుభిహవ మద్యాచ
 మృడయ - త్వమనన్యురాచకే తత్త్వాయామి బహణానన్దమాన
 స్తదాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః - అహేడమానోవరుణేహ
 బోధ్యురుశ్శంసమాన ఆయుగ ప్రమోషీః॥ ఇతికుంభే వరుణమా
 వాహ్య - ఆసనాదిసర్వోపచారైస్సమ్పూజ్య చతుర్దిక్ష్వాసనేషు
 నిషణ్ణైశ్చతుర్భిర్బ్రాహ్మణైర్దర్భహస్తైరన్వారభ్య॥ ఓం దధిక్రా
 విణ్ణో అకారిషం జ్ఞోరశ్వస్యవాజినః - సురభినోముఖాఃరత్
 ప్రణాయూగంషితారిషత్, ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తాన ఉర్జే
 దధాతన మహేరణాయ చక్షుసే యోవశ్శివ తమోరసస్తస్యభా
 జయతేహనః - ఉశతీరివమాతరః - తస్మా అరిజ్గమామవ్రా
 యన్యక్షయాయజిన్వధ - ఆపోజనయథాచనః.

హిరణ్యనర్ణాశ్శుచయః పావకాయానుజాతః కశ్యపోయా
 స్విన్త్రీః - అగ్నింయాగర్భం దధిరేవిరూపాస్తాన ఆపశ్యగ్స్యోనాభ
 వన్తు, యాసాగ్ రాజావరుణో యాతిమధ్యే సత్యాస్మతే ఆవప
 శ్యక్ జనానామ్ - మధుశ్చుతశ్శుచయో యాఃపావకా స్తానఆప
 శ్యగ్స్యోనా భవన్తు - యాసాందేవాదివి కృణ్వన్తిభక్షం యాల
 న్తరిక్షే బహుధాభవన్తి - యాఃపృథివీం పయసోందన్తిశుక్రా
 స్తానఆపశ్యగ్స్యోనాభవన్తు - శివేననూ చక్షుషాపశ్యతాపశ్శివ,
 యాతనువ్రాపస్పృశతుత్వచంమే - సర్వాగ్అగ్నీగ్ రపుషదో
 హువేవ్రామయివరోచ్ఛబలమోజోనిధత్త - పవమానస్సునర్జ-నః
 పవిత్రేణవిచర్షణిః - యఃపోతాసప్రనాతుమా - పునన్తుమాదేవ
 జనాః - పునన్తుమనవ్రాధియా - పునన్తువిశ్వాయవః - జాత -
 దఃపవిత్రవత్ - పవిత్రేణపునాహిమా - శుక్రేణదేవదీద్యత్
 అగ్నేకృత్వా క్రితూగ్ంరను - యత్తేసవిత్రీమర్చిషీ - అగ్నేవిత
 తమన్తరా - బ్రహ్మతేనపునీమహే, ఉభాభ్యాందేవసవితః - పవి
 త్రేణసవేనచ - ఇదంబ్రహ్మపునీమహే - నైశ్వదేవీ పునతీదేవ్యా
 గాత్ - యస్యైబహ్వీస్తసప్రావీతప్రస్థాః - తయామదన్తస్సధ
 మాద్యేషు - వయగ్స్యామపతయోరయీణామ్ - వైశ్వానరో
 రశ్మిభిర్మాపునాతు - వాతఃప్రాణే నేషిరోమయోభూః - ద్యా
 వాప్రథివీపయసా పయోభిః - ఋతావరీయజ్ఞీయేమాపునీతాం -
 బృహద్భిస్సవితస్త్రుభిః - వర్షిష్టైర్దేవ మన్వభిః - ఆగ్నేదక్షైఃపు
 నాహిమా - యేనదేవాఅపునత - యేనాపోదివ్యంకశః - తేనది

వ్యేచబ్రహ్మణా - ఇదంబ్రహ్మపునీమహే - యజిషావమానీర
 ధ్యేతి - ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసమ్ - సర్వగ్ంసపూతమశ్నాతి -
 స్వదితంమాతరిశ్వనా - పావమానీర్యో అధ్యేతి - ఋషిభిస్సంభృ
 తగ్ంరసం - తస్మైఽఽస్వతీమహే - క్షీరగ్ంసర్విస్మహాదకం -
 పావమానీస్సవస్త్యయనీః - సుశుభూహిపయస్వతీః . ఋషిభిస్సం
 భృతోరసః - బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం - పావమానీర్దిశం
 తునః - ఇమంలోకమథోఅముమ్ - కామాన్సమృద్ధయన్తునః -
 దేవీర్దేవైస్సమాభృతాః - పావమానీస్సవస్త్యయనీః - సుశు
 భూహిమృతశ్చతః - ఋషిభిస్సంభృతోరసః - బ్రాహ్మణేష్వ
 మృతగ్ంహితమ్ - యేనదేవాఃపవిశ్చేణ - ఆత్మానంపునతేసదా.
 తేనసహస్రిధారేణ - పావమాన్యగిపునన్తుమా - ప్రాజాపత్యప
 విత్రిం - శతోద్యామగ్ంహిరణ్మయమ్, తేనబ్రహ్మ విదోవయం -
 పూతంబ్రహ్మ పునీమహే - ఇన్ద్రీస్సనీతీ సహమాపునాతు -
 సోమస్సవస్త్యావరుణ స్సమీచ్యా - యమోరాజా ప్రిమృణాభిః
 పునాతుమా - జాతవేదామోర్జయన్త్యా పునాతు తచ్ఛంయో
 రావృణీమహే - గాతుంయజ్ఞాయ - గాతుంయజ్ఞ పతయే -
 దైవీస్సవస్తీరన్తునః - స్వస్తిర్మామపేభ్యః - ఊర్ధ్వంజగాతుభేష
 జం-శన్మోఅస్తుద్విపదే - శంచతుష్పదే-ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శా
 న్తిః. ఇతి జపిత్యా వరుణాన్తర్యామిణం శ్రీపుణ్డరీకాక్షం యథా
 స్థానం ప్రతిష్ఠాపయామితి వరుణ ముద్వాస్య, కుమ్భతీర్థేన
 వటూన్ప్రోక్ష్య శ్రీవిష్ణవేస్వాహేత్యగ్ం దర్భద్వయం హుత్వా,
 అనన్తరమ్.

అగ్నే నయ సుషధారాయే అస్మా స్విశ్వానిదేవ వయ
నానివిద్వాన్ యయోధ్యస్మ జ్ఞహురాణ మేనోభూయిష్టాస్తే
నమశ్చక్తిం విధేమ ఓం అగ్నయేనమః మస్త్రహీనంక్రియాహీ
నం భక్తిహీనంహుతాశన । యద్ధుతంతుమయాదేవ పరిపూర్ణం
తదిస్తుతే॥ ప్రియశ్చిత్రాన్యశేమాణి తపఃకర్మాత్మకానివై । యాని
తేషామశేషాణాం శ్రీకృష్ణానుస్మరణంపరమ్॥ ప్రిణమ్య. బ్రా
హ్మణాశీర్వాదాదికం కారయేత్. బ్రహ్మచారిభిఃప్రీతరేవ
సమిదాధానంచ కార్యమ్.

కృతంకర్తృభగవతే సమర్పయేత్.

అథ కృష్ణయజుర్వేదీయా తైత్తిరీయోపనిషత్ శీతావల్లి

ప్రథమః ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్॥ శంనోమిత్రశ్శంవరుణః । శంనోభవత్స్వర్వ
మా । శంనగ్నైర్బృహస్పతిః । శంనోవిష్ణురురుక్రమః । నమో
బ్రహ్మణే । నమస్తైవాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షంబ్రహ్మాసి । త్వమే
వప్రత్యక్షం బ్రహ్మవదిష్యామి । ఋతంవదిష్యామి । సత్యంవదిష్యా
మి॥ ౧ ॥ తన్మామవతు । తద్వక్తారమవతు । అవతుమామ్ । అవ
తువక్తారమ్ । ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః * సత్యంవదిష్యామి పశ్చా
ద * ॥ ఇతి ప్రథమోఽనువాకః॥

శీఘ్రాంవ్యాఖ్యాస్యామః॥ వర్ణస్వరః । మాత్రాబలమ్ ।
సామసంతానః । ఇత్యుక్తశ్శీఘ్రాధ్యాయః* శీఘ్రాంపఞ్చ * ఇతిద్వితీ
యోఽనువాకః ॥

సహనాయశః । సహనాబ్రహ్మవర్చసమ్ । అథాతస్సగ్
హితాయా ఉపనిషదం వ్యాఖ్యాస్యామః । పఞ్చస్వధికరణేషు ।
అధిలోకమధిజ్యోతిషమధి విద్యమధిప్రజమధ్యాత్మమ్ । తామహా
సగ్హితాఇత్యాచక్షుతే । అథాధిలోకమ్ । పృథివిపూర్వరూపమ్
ద్యౌరుత్తరరూపమ్ । ఆకాశస్సద్ధిః॥ ౧॥ వాయుస్సద్ధానమ్ । ఇత్య
ధిలోకమ్ । అథాధిజ్యోతిషమ్ । అగ్నిఃపూర్వరూపమ్ । ఆదిత్య
ఉత్తరరూపమ్ । ఆషస్సద్ధిః । వైద్యుతస్సద్ధానమ్ । ఇత్యధిజ్యోతిష
మ్ । అథాధివిద్యమ్ । ఆచార్యఃపూర్వరూపమ్॥ ౨॥ అస్త్రేవాసు
త్తరరూపమ్ । విద్యాసద్ధిః । ప్రవచనగ్సద్ధానమ్ । ఇత్యధివిద్యమ్ ।
అథాధిప్రజమ్ । మాతాపూర్వరూపమ్ । పితోత్తరరూపమ్ । ప్ర
జాసద్ధిః । ప్రజననగ్సద్ధానమ్ । ఇత్యధిప్రజమ్ ॥ ౩ ॥ అథాధ్యాత్మ
మ్ । అథరాహనుగ్పూర్వరూపమ్ । ఉత్తరాహనురుత్తరరూపమ్ ।
వాక్సద్ధిః । జిహ్వసద్ధానమ్ । ఇత్యధ్యాత్మమ్ । ఇతీమామహాసగ్
హితాః । యఏవమేతామహాసగ్హితా వ్యాఖ్యాతావేద । సద్ధి
యతే ప్రజయాపశుభిః । బ్రహ్మవర్చ సేనాన్నా ద్యేనసువర్గేణలో
కేన॥ ౪ ॥ * సద్ధిరాచార్యఃపూర్వరూపమిత్యధిప్రజంలొకేన * ఇతి
తృతీయోఽనువాకః ॥

యశ్చన్ధసామృషభో విశ్వరూపః । ఛన్దోభ్యోధ్యమృతా
త్సంబభూవ । సమెన్ద్రోమేధయాస్పృణోతు । అమృతస్య దేవధార

ణోభూయానమ్ । శరీరంమేవిచర్షణమ్ । జిహ్వోమేమధుమత్త -
 మా । కర్ణాభ్యాంభూరివిశ్రుజమ్ । బ్రహ్మణఃకోశోసిమేధయాపి
 హితః । శ్రుతంమేగౌపాయ । ఆవహస్తీవితన్వానా ॥ ౧ ॥ కుర్వా
 నాచీరమాత్మనః । వాసాగ్సిమమగావశ్చ । అన్నపానేచసర్వదా ।
 తతోమేశ్రియమావహ । లోమశాంపశుభిస్సహస్వాహః । ఆమా
 యన్తుబ్రహ్మచారిణస్సాహః । (విమాయన్తు బ్రహ్మచారిణస్సాహ
 హః । ప్రమాయన్తుబ్రహ్మచారిణస్సాహః । డమాయన్తుబ్రహ్మ
 చారిణస్సాహశమాయన్తుబ్రహ్మచారిణస్సాహః) (ఏవంసర్వత్ర
 కుండలితఆంధ్ర)పాతః) యశోజనేసానిస్సాహః । శ్రేయాన్వన్యసాగ్
 సానిస్సాహః । తంత్వాభగప్రవిశానిస్సాహః । సమాభగప్రవిశస్సా
 హః ॥ ౨ ॥ తస్మింతసహస్రశాఖే । నిభగంహంత్యయిమృజేస్సాహః ।
 యథాపః ప్రవతాయన్తియథామా సాలహర్జరమ్ । ఎజంమాం
 బ్రహ్మచారిణః । ధాతరాయన్తు సర్వతస్సాహః । ప్రతివేశోసిప్ర
 మావాహి(భాహి)ప్రమాపద్యస్వ ॥ ౩ ॥ * వితన్వానాప్రవిశస్సా
 హసప్తచ॥ (వితన్వానాశమాయన్తు బ్రహ్మచారిణస్సాహః ధాత
 రాయన్తు సర్వతస్సాహః హైకంచ) ఇతిచతుర్థోఽనువాకః ॥

భూర్భువస్సువరితివాఎతాస్త్రిసోవ్యాహృతయః । తాసా
 ముహస్త్రితాంచతుర్థిమ్ । మాహాచమస్యఃప్రవేదయతే । మహాఇ
 తి । తద్బ్రహ్మ । సఆత్మా । అజ్ఞాన్యన్యాదేవతాః । భూరితివాలయం
 లోకః । భువఇత్యన్తరిక్షమ్ । సువరిత్యసౌలోకః ॥ ౧ ॥ మహాఇత్యా
 దిత్యః । ఆదిత్యేనవా వసర్వేలోకామహీయన్తే । భూరితి వాలగ్నిః

చన్ద్రమసావావ సర్వాణిన్యోతీగ్షిమహీయన్తే । భూరితివాఙ్ము
చః । భువ ఇతిసామాని । సువరితి యజుగ్షి ॥ ౨ ॥ మహ ఇతి
బ్రహ్మ । బ్రహ్మణావావసర్వే వెదామహీయన్తే । భూరితివైప్రాణః
భువ ఇత్యపానః । సువరితివ్యూహః । మహ ఇత్యన్నమ్ । అన్నేనవా
వసర్వేప్రాణామహీయన్తే । తావా ఏతాశ్చతస్రశ్చతుర్థా । చత
స్రశ్చతస్రావ్యాహృతయః । తాయోవేద । సవేదబ్రహ్మ । సర్వే
స్మైదేవా బలిమావహన్తి ॥ ౩ ॥ *అసోలోకోయజుగ్షి వె
దద్యేచ *

ఇతి షష్ఠ్యమోఽనువాకః॥

సయ ఏషోంతర్హృదయ ఆకాశః । తస్మిన్నయం పురుషోమ
నోమయః । అమృతోహిరణ్మయః । అన్తరేణతాల్వకే । య ఏష స్త
న ఇవావలమ్బతే । సెన్ద్రయోనిః । యత్రాసాకేశాన్స్తావివర్తతే ।
వ్యపోహ్యశీర్షకపాలే । భూరిత్యగ్నా ప్రతితిష్ఠతి । భువ ఇతివా
యా ॥ ౧ ॥ సువరిత్యాదిత్యే । మహ ఇతిబ్రహ్మణి । ఆప్నోతిస్వా
రాజ్యమ్ । ఆప్నోతిమనసస్పతిమ్ । వాక్పతిశ్చక్షుష్ప్తేః । శ్రోత్ర
పతిర్ద్విజ్ఞానపతిః । ఎతత్తతోభవతి । ఆకాశశరీరంబ్రహ్మ । సత్యాశ్మ
ప్రాణారామంమన ఆనన్దమ్ । శాన్తిసమృద్ధమమృతమ్ ॥ ౨ ॥ ఇతి
ప్రాచీనయోగ్యోపాస్వ * వాయావమృతమేకంచ *

ఇతి షష్ఠోనువాకః ॥

పృథివ్యన్తరిక్షం ద్యౌర్దిశోవాన్తరదిశాః(శః) । అగ్నిర్వా
యరాదిత్య శ్చన్ద్రమానక్షత్రాణి । ఆపఃషధయోవసస్సతయ

అకాశతాత్తా ఇత్యధిభూతమ్ । అథాధ్యాత్మమ్ । పాగ్రహోవాన్యనౌ
 పానఉదానస్సమానః । చక్షుశ్రోతం మనోవాక్ (వాత్త్వక్ ।
 చక్షు) త్వక్చక్షు మాగ్సగ్స్సా వాస్థిమజ్జా । ఎతదధివిధాయఋషి
 రశ్రౌచత్ । పాఙ్మంవాఇదగ్సర్వమ్ ॥ ౧ ॥ పాఙ్మేనై వపాఙ్మ
 గ్స్సృణోతీతి సర్వమేకంచ*

ఇతిస ప్రమోఽనువాకః॥

ఓమితిబ్రహ్మ । ఓమితీదగ్సర్వమ్ । ఓమిత్యేతదనుకృ
 తిహస్మవా (కృతిర్హస్మవా) అప్యశావయేత్యాశావయన్తి ఓమి
 తిసామానిగాయన్తి । ఓగ్శోమితిశస్త్రాశిశగ్సన్తి । ఓమిత్యశ్వ
 ర్యఃప్రతిగరమ్ ప్రతిగృణాతి । ఓమితిబ్రహ్మప్రసాతి । ఓమిత్య
 గ్ని హూత్రమనుజానాతి । ఓమితిబ్రాహ్మణఃప్రచక్ష్యన్నాహ
 బ్రహ్మోపాపు(న్న)వాసీతి । బ్రహ్మేవోపాప్నోతి * ఓందశ*

ఇత్యష్టమోఽనువాకః॥

ఋతశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । సత్యశ్చస్వాధ్యాయప్ర
 వచనేచ । తపశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । దమశ్చస్వాధ్యాయప్ర
 వచనేచ । శమశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । అగ్నయశ్చస్వాధ్యాయ
 ప్రవచనేచ । అగ్ని హూత్రశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । అతి
 ధయశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । మానుషశ్చస్వాధ్యాయప్రవచ
 నేచ । ప్రజాచస్వాధ్యాయప్రవచనేచ ॥ ౧ ॥ ప్రజనశ్చస్వాధ్యాయ
 ప్రవచనేచ । ప్రజాతిశ్చస్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । సత్యమితి సత్యవ
 చారాధీతరః । తపఇతితపోనిత్యఃపౌరుషిష్టిః । స్వాధ్యాయప్రవచనే

ఏవేతినాతోమాద్ధల్యః తద్ధితపస్తద్ధితపః * ప్రజాచస్వాధ్యాయప్ర
వచనేచషట్చ *

ఇతి నవమోనువాకః॥

అహంవృక్షస్యరేరివా | కీర్తిఃస్పృష్ఠజ్ఞిరేరివ | ఊర్ధ్వసవి
తోవాజినీవస్వమృతమస్మి | ద్రవిణగ్నునర్చనమ్ | సుకేధాల
మృతోక్షితః | ఇతి త్రిశజ్జోర్వేదానువచనమ్ * అహగ్షట్ *
ఇతి దశమోనువాకః॥

వేదమనూచ్యాచార్యోన్తేవాసినమనుశాస్తి | సత్యంవద |
ధర్మచర | స్వాధ్యాయాన్మాప్రిమదః | ఆచార్యాయప్రియంధ
నమాహృత్యప్రిజాతం తుంమావ్యవచ్ఛేత్సిః | సత్యాన్నప్రిమదిత
వ్యమ్ | ధర్మాన్నప్రిమదితవ్యమ్ | కుశలాన్నప్రిమదితవ్యమ్ |
భూత్యైనప్రిమదితవ్యమ్ | స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం నప్రిమది
తవ్యమ్॥ ౧ ॥ దేవపితృకార్యాభ్యాం నప్రిమదితవ్యమ్ | మాతృ
దేవ్రాభవ | పితృదేవ్రాభవ | ఆచార్య దేవ్రాభవ | అతిథి
దేవ్రాభవ | యాన్యనవద్యానికర్మాణి | తానిసేవితవ్యాని | నౌ
ఇతరాణి | యాన్యస్తాకగ్నుచరితాని | తానిత్వయోపాస్యాని॥ ౨॥
నౌఇతరాణి | యేకేచాత్మచ్ఛ్రియాగ్సోబ్రాహ్మణాః | తేషాంత్వ
యాసనేనప్రిశ్వసితవ్యమ్ | శ్రద్ధయాదేయమ్ | అశ్రద్ధయాదేయమ్ |
శ్రియాదేయమ్ | హియాదేయమ్ | భియాదేయమ్ | సంవిదా
దేయమ్ | అథయదితేకర్మ విచికిత్సావావృత్త విచికిత్సావాస్యా
త్॥ ౩ ॥ యేతత్రబ్రాహ్మణా స్సంమర్శినః | యుక్తాఆయుక్తాః |

అలూఠౌధర్మకామాస్సుః । యథాతేతత్రవర్తేరణ । తథాతేత
త్రవర్తేథాః । అథాభ్యాఖ్యాతేషు । యేతత్రబ్రాహ్మణాస్సంఘ
ర్శినః । యుక్తాఃకాయుక్తాః । అలూఠౌధర్మకామాస్సుః । యథా
తేతేషువర్తేరణ ॥౩॥తథాతేషువర్తేథాః । ఎషఆదేశః । ఎషఉపదేశః
ఏషావేదోపనిషత్ । ఏతదనుశాసనమ్ । ఎవముపాసితవ్యమ్ । ఏవ
ముచైతమపాస్యమ్ । *స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం నప్రమదిత
స్యం తానిత్వమోపాస్యాచపచికిత్సా వాస్యాతేషువర్తేరణసప్త
చ॥* । ఇత్యేకాదశోనువాకః॥

శంనోమిత్రశ్శంవరుణః । శన్నోభవత్వర్యమా । శంనఇ
న్ద్రోబృహస్పతిః । శంనోఽఋగరుక్రిమః । నమోబ్రహ్మణే । నమ
స్తైవాయోత్సమేన ప్రత్యక్షంబ్రహ్మసి । త్వామేవప్రత్యక్షంబ్ర
హ్మనాదిషమ్ । ఋతమవాదిషమ్ । సత్యమవాదిషమ్ ॥ ౧ ॥ తన్నా
మావీత్ । తద్వక్తారమావీత్ । ఆవీన్మామ్ । ఆవీద్వక్తారమ్ ।
ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః । * సత్యమవాదిషంషణ్శ్చచ * ॥

—॥ ఇతి ద్వాదశోనువాకః ॥—॥

ఇతి శీఘ్రానల్లీనామ ప్రథమాధ్యాయః

(శంనశ్శీఘ్రాగ్ సహనాయశ్చంద్రసాంభూః సయఃపుధిప్ర్యా
మిత్యృతందాహంవేదమనూచ్య శంనోద్వాదశ । శంనోమహ
ఇత్యాదిత్యో నోఇతరాణిత్రయోఽగ్ శతీః ॥ శంనోమిత్రశ్శంవరు
ణః...అవతువక్తారమ్॥) ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః* ద్రావిడాస్తు
శీఘ్రావల్ల్యానందవల్లీ భృగువల్లీత్రయ స్త్రేకప్రపాతకత్వ మంగీకృ
త్య సత్యమవాదిషంషణ్శ్చచేత్యుత్తరం సహనావవత్విత్యాదిపఠన్తి॥

హరిఃఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

అథానన్దవల్లీనామ ద్వితీయాధ్యాయః.

హరిఃఓమ్ । సహనావవతు । సహనౌభునక్తు । సహవీర్యం
కరవావహే । తెజస్వి నావధీతమస్తు । మాఘద్విషావహే । ఓం
శాన్తిశాన్తిశాన్తిః : ఓంబ్రహ్మసదాప్రొతిపరిమ్ । తదేమాభ్యు
తై । సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ । యోనెగనిహితంగుహాయాంప
రమేవ్ర్యామః॥ ౧ ॥ సోఽశ్ను తెసర్వాః కామాః ధృహ । బ్ర
హ్మణావిపశ్చితేతి । తస్మాద్వాసి తస్మాద్వాత్మః ఆకాశస్సమ్భూతః ।
ఆకాశాద్వాయుః । వాయోరగ్నిః । అగ్నేరాపః । అదభ్యైఃపృథి
వీ । పృథివ్యాఓషధయః । ఓషధీభ్యోన్నమ్ । అన్నాత్పురుషః
॥ ౨ ॥ సవావషపురుషాన్నరసమయః । తస్యేదమేవశింః । అయం
దక్షిణఃపక్షః । అయముత్తరఃపక్షః । ఆయనూత్మా । ఇరంపు
చ్ఛంప్రతిష్ఠా । తదప్యేషశ్లోకోభవతి॥

ఇతి ప్రథమోనువాకః॥

అన్నాదైవప్రిజాఃప్రిజాయస్తే । యాఃకాశ్చ పృథివీగ్గి
తాః । అథోఅన్నేస్తే వజీవన్తి । అథైనదిపియంత్యంతతః । అన్నగ్
హిభూతానాంజ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వాషధముచ్యతే । సర్వైవై
తేన్నమాపువన్తి । యేన్నంబ్రహ్మసాసతే । అన్నగ్హిభూ
తానాంజ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వాషధముచ్యతే॥ ౧ ॥ అన్నాద్భూ
తానిజాయస్తే । జాతాన్యన్నేనవర్ధస్తే । అద్యతేఽత్తిదభూతాని ।
తస్మాదన్నంతదుచ్యతఇతి । తస్మాద్వాసి తస్మాదన్నరసమయాత్ ।
అన్యోస్తరఆత్మాసాణమయః । తెనైషపూర్ణః । సవావషపురు

షాధవేవ । తస్యపురుషవిధతామ్ । అన్వయంపురుషవిధః॥ ౧ ॥
 తస్యచాగ్రణవశిరః । వ్యానోదక్షిణఃపక్షః । అపానఉత్తరఃపక్షః ।
 ఆకాశఆత్మా । పృథివీపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా । తదప్యేషశ్లోకోభవతి॥
 —॥ ఇతి ద్వితీయోనువాకః ॥ —

ప్రాణం దేవా అనుప్రాణంతి । మనుష్యాః పశవశ్చయే ! ప్రా
 ణోహిభూతానామాయః । తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యతే । సర్వ
 మేవత ఆయుర్యంతి । యేప్రాణంబ్రహ్మోపాసతే । ప్రాణోహి
 భూతానామాయః । తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యత ఇతి । తస్యేష
 వశారీరఆత్మా । యః పూర్వస్య ॥ ౧ ॥ తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ప్రా
 ణమయాత్ । అన్యోన్తరఆత్మా మనోమయః । తేనైషపూ
 ర్ణః । సవావషపురుషవిధవేవ । తస్యపురుషవిధతామ్ । అన్వ
 యంపురుషవిధః । తస్యయజురేవశిరః । ఋగ్దక్షిణఃపక్షః । సామో
 త్తరఃపక్షః । ఆదేశఆత్మా ॥ ౨ ॥ అధర్వాంగిరసఃపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా ।
 తదప్యేషశ్లోకోభవతి॥

ఇతి తృతీయోనువాకః॥

యశోవాచోనితతన్తే । అప్రాన్యమనసాసహ । ఆనన్దం
 బ్రహ్మణోపిద్వా ॥ నబిభేతికదాచనేతి । తస్యేషవేవ శారీరఆ
 త్మా । యః పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ప్రాణమయాత్ ।
 అన్యోన్తరఆత్మా విజ్ఞానమయః । తేనైషపూర్ణః । సవావషపు
 రుషవిధవేవ ॥ ౩ ॥ తస్యపురుషవిధతామ్ । అన్వయంపురుషవి
 ధః । తస్యశ్రద్ధైవశిరః । ఋతందక్షిణఃపక్షః । సత్యముత్తరఃపక్షః ।
 యోగఆత్మా । మహాపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా । తదప్యేషశ్లోకోభవతి॥

— || ఇతి చతుర్థోనువాకః || —

విజ్ఞానం యజ్ఞంతనుతే । కర్మాణితనుతేపిచ । విజ్ఞానందేవా
స్సర్వే । బ్రహ్మజ్యేష్ఠముపాసతే । విజ్ఞానం బ్రహ్మచేద్యేద । తస్మా
చ్చేన్న ప్రమాద్యతి । శరీరేషామ్మయోహిత్యా । సర్వాకామాన్
సమశ్నుత ఇతి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య ॥ ౧ ॥
తస్మాద్వాపితస్మాద్విజ్ఞానమయాత్ । అన్యోస్తర ఆత్మానస్తమయః ।
తేనైష పూర్ణః । సవా ఏష పురుష విధివ । తస్య పురుష విధతామ్ ।
అన్యాయం పురుష విధః । తస్యప్రియమేవ శిరః । మోదో దక్షిణః
పక్షః । ప్రమోద ఉత్తరః పక్షః । ఆనంద ఆత్మా ॥ ౨ ॥ బ్రహ్మపు
చ్చం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకోభవతి ॥

ఇతి పంచమోనువాకః.

అసన్నేవసభవతి । అసద్భ్రష్టేతివేదచేత్ । అస్తిబ్రష్టేతి
చేద్యేద । సంతమేనంతతోవిదురితి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా ।
యః పూర్వస్య । అథాతోఽనుప్రశ్నాః । ఉతావిద్వానముంఱో
కం ప్రేత్య । కశ్చనగచ్ఛతి ౩ । ఆహూవిద్వానముంఱోకం ప్రే
త్య ॥ ౧ ॥ కశ్చిత్సమశ్నుతా ౩ ఉ । సాకామయత । బహుస్యాం
ప్రజాయయేతి । సతపోతస్యత । సతపస్తస్త్వా । ఇదగ్ సర్వమస్మ
జత । యదిదంకించ । తత్సప్త్యైవ । తదేవానుప్రవిశత్ । తదను
ప్రవిశ్య ॥ ౨ ॥ సచ్ఛత్యచ్ఛాభవత్ । నిరుక్తంచానిరుక్తంచ । నిల
యనంచానిలయనంచ । విజ్ఞానంచావిజ్ఞానంచ । సత్యంచాన్యతంచ
సత్యమభవత్ । యదిదంకించ । తత్సత్యమిత్యాచక్షతే । తదప్యే
ష శ్లోకోభవతి ॥

ఇతి షష్ఠోనువాకః

అసద్వాఞ్మదమగ్రాసీత్ | తతోవై సదజాయత | తదాత్మా
నగ్ స్వయమకురుత | తస్మాత్తత్సుకృతముచ్యతఇతి | యదై వ్తత్సు
కృతమ్ | రసోవై రసః | రసగ్ హ్యేవానంతర్యామిన్ భవతి | కో
హ్యేవాన్యాత్మః ప్రాణ్యాత్ | యదేష ఆకాశ ఆనందోనస్యాత్
ఏష హ్యేవానందయాతి || ౧ || యదాహ్యేవై ష ఏతస్మిన్ననృశ్యేనా
త్మైర్జనిరుక్తేర్జనిలయనేభయం ప్రతిష్ఠాంవిస్తతే | అథసాభ
యంగతోభవతి | యదాహ్యేవై ష ఏతస్మిన్నదరమన్తరంకురుతే
అథతస్యభయంభవతి | తత్త్వైర్భయం విదుషామనాన్వసన్ | తద
ప్రేషశ్లోకోభవతి ||

ఇతి సప్తమోనువాకః

భీషాస్తాద్వాతః పవతే | భీషోదేతిసూర్యః | భీషాస్మాగ్ని
శ్చేన్ద్రిశ్చ | మృత్యుర్ధావతిపశ్చమఇతి | సైషానందస్యమీమాగ్
సాభవతి | యువాస్యాత్సాధుయువాధ్యామికః | ఆశష్ఠోద్రధిష్ఠా
బలిష్ఠః | తస్యేయంపృథివీసర్వావిత్రస్య పూర్ణాస్యాత్ | సఏకో
మానుషఆనందః | శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య || ౧ || తేయేశ
తంమానుషానందాః || సఏకోమనుష్యగన్ధర్వాణామానందః | శ్రో
త్రియస్యచాకామహతస్య | తేయేశతంమనుష్యగన్ధర్వాణామా
నందాః | సఏకో దేవగన్ధర్వాణామానందః | శ్రోత్రియస్యచాకామ
హతస్య | తేయేశతం దేవగన్ధర్వాణామానందాః | సఏకఃపితృ
(త్రా)ణాం చిరలోకలోకానామానందః || శ్రోత్రియస్యచాకా

మహతస్య । తేయేశతంపితృ (తృ)ణాం చిరలోకలో కానాఃసూ
 ద్ధాః ॥ ౨ ॥ సఏకఃఆజానజానాం దేవానామానందః । శ్రోత్రియ
 స్యచాకామహతస్య । తేయేశతమాజానజానాం దేవా (మాను
 షానందపర్యాయశ్రోత్రియస్యేత్యాదివాక్యంశాంకరపాలేనాస్తి)
 నామానందాః । సఏకఃకర్మదేవానాం దేవానామానందః । యేక
 కర్మదేవానపియంతి । శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య । తేయేశ
 తంకర్మదేవానాం దేవానామానందాః । సఏకా దేవానామానందః ।
 శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య । తేయేశతం దేవానామానందాః ॥ ౩
 సఏకఃఇన్ద్రస్యానందః । శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య । తేయేశతమిన్ద్ర
 స్యానందాః ॥ సఏకాబృహస్పతేరానందః । శ్రోత్రియస్యచాకామహ
 తస్యతేయేశతం బృహస్పతేరానందాః । సఏకః ప్రజాపతేరానందః
 శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య । తేయేశతం ప్రజాపతేరానందాః ।
 సఏకోబ్రహ్మణానందః ॥ ౪ ॥ శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య । సయ
 శ్చాయంపురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । సఏకః । సయఏవంవిత్ ।
 అస్మాల్లోకాత్ ప్రేత్య । ఏతమన్నమయమాత్మానముపసజ్ఞామ
 తి । ఏతంప్రాణమయమాత్మానముప సజ్ఞామతి । ఏతంమనో
 మయమాత్మానముపసజ్ఞామతి । ఏతంవిజ్ఞానమయమాత్మానము
 పసజ్ఞామతి ॥ ౫ ॥ ఏతమానందమయమాత్మానముప సజ్ఞామతి ।
 తదప్యేషశ్లోకోభవతి ॥

ఇత్యష్టమోఽనువాకః

యతోవాచోనివర్తంతే । అప్రాప్యమనసాసహ । ఆనందం
 బ్రహ్మణోవిద్వాన్ ॥ నభిభేతికుతశ్చనెతి । ఏతగ్గోహవావనతపతి ।

కిమహాగ్ సాధునాకరవమ్ । కిమహంపాపమకరవమితి । సయవవం
విద్వానేతే ఆత్మానగ్స్పృణతే । ఉభేహ్యైవైషవతే ఆత్మానగ్
స్పృణతే । యవవంవెద ॥ ౧ ॥ ఇత్యుపనిషత్ ॥

ఇతినవమోనువాకః

సహనావవతు । సహనాభునక్తు । సహవీర్యంకరవావహే
తేజస్వి నావధీతమస్తు మావిద్విషావహై ॥ ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥ (బ్రహ్మవిది దమయమిదమేక విగ్శతి రన్నాదన్నర సమ
యాత్ప్రాణో వ్యానోపాన ఆకాశః పృథివీపుచ్ఛగ్ పక్షిగ్శతిః
ప్రాణమ్ ॥

యజుర్ఋక్సామా దేశోధర్వాంగిరసః పుచ్ఛంద్వావిగ్శ
తిర్యతశ్శ్రద్ధర్తగ్ సత్యం యోగోమహూష్టాదశవిజ్ఞానం ప్రియం
మోదః ప్రమోదఆనందో బ్రహ్మపుచ్ఛం ద్వావిగ్శతిర సన్నేవా
థాష్టావిగ్శతిరసద్వోడశ భీమాస్మాన్మానుషా మనుష్యగన్ధర్వాణాం
దేవగన్ధర్వాణాం పితృణాం చిరలోకలో కానామాజానజానాం
కర్మదేవానాం దేవానామింద్రో స్యబృహస్పతేః ప్రజాపతేర్బ్రహ్మణ
స్సయశ్చ సంకామత్యేకపశ్చాశద్యతః కుతశ్చవై తమోకాదశనవ॥
౯ ॥ (బ్రహ్మవిన్నవ)॥

ఇత్యానందవల్లీ ద్వితీయోధ్యాయః

అథ భృగువల్లీ

హరిఃఓమ్ । (సహనావవతు॥ సనానాభునక్తు| సహవీర్యం
కరవాసహే॥ తెజస్వినావధీతమస్తుమా విద్విషావహైఃఓంశాంతి
శాంతిశాంతిః)

భృగుర్వైవారుణిః । వరుణంపితరముపససార । అధీహి
భగవ్రాబ్రహ్మేతి । తస్మాన్తత్ప్రవాచ । అన్నంప్రాణం చక్షు
శ్రోత్రం మనోవాచమితి । తగ్హోవాచ । యతోహాగ్రమా
నిభూతానిజాయంతే ॥ యెనజాతానిజీవంతి । యత్ప్రియంత్యభిసం
విశంతి । తద్విజ్ఞానస్వ । తద్బ్రహ్మేతి । సతపోతప్యత । సత
పస్తప్త్వా॥

ఇతి ప్రథమోనువాకః

అన్నంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ । అన్నాద్ధ్యేవఖల్విమాని
భూతాని జాయంతే । అన్నేనజాతానిజీవంతి । అన్నం ప్రయంత్య
భిసంవిశంతి । తద్విజ్ఞానస్వ । పునరేవవరుణం పితరముపససార
అధీహిభగవ్రాబ్రహ్మేతి తగ్హోవాచ । తపసాబ్రహ్మవిజ్ఞాన
స్వ । తపోబ్రహ్మేతి । సతపోతప్యత । సతపస్తప్త్వా॥

ఇతి ద్వితీయోనువాకః

ప్రాణోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ । ప్రాణాద్ధ్యేవఖల్విమాని
భూతాని జాయంతే । ప్రాణేనజాతానిజీవంతి । ప్రాణం ప్రయంత్య
భిసంవిశంతి । తద్విజ్ఞానస్వ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార ।
అధీహి భగవ్రాబ్రహ్మేతి । తగ్హోవాచ । తపసాబ్రహ్మవి
జ్ఞానస్వ । తపోబ్రహ్మేతి । సతపోతప్యత । సతపస్తప్త్వా॥

ఇతి తృతీయోనువాకః

మనోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ । మనసోహ్యేవఋల్విమాని
భూతాని జాయంతే । మనసాజాతానిజీవంతి । మనః ప్రయంత్యభి
సంవిశంతీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవవరుణం పితరముపససార । అ
ధీహిభగవ్రా బ్రహ్మేతి ॥ తగ్మహూవాచ । తపసా బ్రహ్మవిజ్ఞా
నస్వ । తపో బ్రహ్మేతి । సతపోతవ్యత । సతపస్తప్తా ॥

ఇతి చతుర్థోనువాకః

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । విజ్ఞానాద్ధ్యేవఋల్విమా
నిభూతానిజాయంతే । విజ్ఞానేనజాతానిజీవంతి । విజ్ఞానం ప్రయం
త్యభిసంవిశంతీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవవరుణం పితరముపససార
అధీహిభగవ్రా బ్రహ్మేతి । తగ్మహూవాచ । తపసాబ్రహ్మవి
జ్ఞానస్వ । తపోబ్రహ్మేతిసతపోతవ్యత । సతపస్తప్తా ॥

ఇతి పంచమోనువాకః

ఆనందోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ । ఆనందాద్ధ్యేవఋల్విమాని
భూతాని జాయంతే । ఆనందేనజాతానితానిజీవంతి । ఆనందం
ప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి । సైషార్థార్థవీవారుణీవిద్యా । పరమే
వ్రామణ ప్రతిష్ఠితా । (స) యఎవంవేదప్రతితిష్ఠతి । అన్నవాన
న్నాదోభవతి । మహాభవతి ప్రజయాపశుభిర్భ్రహ్మవర్చ సేన
మహాస్కర్తా ॥

ఇతి షష్ఠానువాకః ॥

అన్నంననిన్ద్యాత్ । తద్వృతమ్ ॥ ప్రాణోవాఅన్నమ్ । శ
రీరమన్నాదమ్ । ప్రాణేశరీరం ప్రతిష్ఠితం శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః తదే
తదన్న మన్నే ప్రతిష్ఠితం సయఎతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేదప్ర
తితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదోభవతి । మహాన్భవతి ప్రజయాపశుభి
ర్భ్రహ్మవర్చసే నమహాన్కీర్త్యై ॥

ఇతి సప్తమోనువాకః ॥

అన్నంనపరిచక్షీత । తద్వృతమ్ । ఆపావాఅన్నమ్ । జ్యో
తిరన్నాదమ్ । అప్పుజ్యోతిః ప్రతిష్ఠితమ్ । జ్యోతిష్యాపః ప్రతి
ష్ఠితాః । తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ । సయఎతదన్నమన్నే ప్ర
తిష్ఠితం వేదప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదోభవతి । మహాన్భవతి
ప్రజయా పశుభిర్భ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్కీర్త్యై ॥

ఇత్యష్టమోనువాకః

అన్నంబహుకువీత । తద్వృతం । సృధివీవాఅన్నం । ఆ
కాశోన్నాదః । సృధివ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః । ఆకాశేసృధివీ
ప్రతిష్ఠితా । తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం । సయఎతదన్న మన్నే
ప్రతిష్ఠితం వేదప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదోభవతి । మహాన్భవ
తి ప్రజయాపశుభిర్భ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్కీర్త్యై ॥

ఇతి నవమోనువాకః

నకఞ్చనవసతౌ ప్రత్యాచక్షీత । తద్వృతమ్ । తస్మాద్య
యాకయాదవిధయా బహ్వన్నంప్రాప్నుయాత్ । అరాధ్యస్మాఅ

న్నమిత్యాచక్షతే । ఏతద్వైముఖతోన్నగ్ రాద్ధం । ముఖతోస్మా
 అన్నగ్ రాధ్యతే । ఏతద్వై మధ్యతోన్నగ్ రాద్ధం మధ్యతో
 స్మాఅన్నగ్ రాధ్యతే ఏతద్వా । అస్తతోన్నగ్ రాద్ధం । అస్తతోస్మా
 అన్నగ్ రాధ్యతే ॥ ౧ ॥ యఏవం వేద । క్షేమఇతివాచి । యోగ
 క్షేమఇతిప్రాణాపానయోః॥ కర్మేతిహస్తయోః । తిరితిపాదయోః ।
 విముక్తిరితిపాయశా । ఇతిమానుషీస్సమాజ్ఞాః । అధదేవీః । తృ
 ప్తిరితివృష్టా । బలమితివిద్యుతి ॥ ౨ ॥ యశఇతిపశుషు । జ్యోతిరి
 తినక్షత్రేషు ప్రజాతిరమృతమానద్దిత్యుపస్థే । సర్వమిత్యాకా
 శే । తత్ప్రతిష్ఠేత్యుపాసీత । ప్రతిష్ఠావాన్భవతి । తస్మహిత్యుపా
 సీత । మహాన్భవతి । తస్మనైత్యుపాసీత ॥ మానవాన్భవతి ॥ ౩ ॥
 తన్నమిత్యుపాసీత । నమ్యంతేస్మైకామాః । తద్భ్రహ్మేత్యుపా
 సీత । బ్రహ్మవాన్భవతి । తద్భ్రహ్మణః పరిమరైత్యుపాసీత ।
 పర్యేణ మ్రియంతేద్విషంతస్సపత్నాః । పరియేషిరూభాత్ప్ర
 వ్యాః । సయశ్చాయంపురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । సఏకః ॥ ౪ ॥
 సయఏవంవిత్ । అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య । ఏతమన్నమయమాత్మా
 నముపసజ్క్రమ్య । ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసజ్క్రమ్య ।
 ఏతంమనోమయ మాత్మానము పసజ్క్రమ్య । ఏతంవిజ్ఞానమయ
 మాత్మానముపసజ్క్రమ్య । ఏతమానందమయమాత్మానముపస
 జ్క్రమ్య । ఇమాన్లోకాన్కామాన్నీకామ రూప్యచుసశ్చరన్ ।
 ఏతత్సామగాయన్నాస్తై । హో3వుహో3వుహో3వు ॥ ౫ ॥ అహమన్న
 మహమన్నమహమన్నమ్ । అహమన్నా దో2హమన్నా దో1హ

మన్నాదః । అహగ్న్యోకకృదహగ్న్యోకకృదహగ్న్యోకకృత్ । అ
హమస్మి'పథమజా ఋతాఃస్య । పూర్వం దేవేభ్యోః । అమృతస్యనా
3భాః 3 ఇ । యోమాదదాతిస ఇదేవామా3వా3ః ॥ అహమన్నమ
న్నమదస్తమా3ద్మి । అహం విశ్వంభువఃమభ్యభవా3మ్ । సువ
ర్ణజ్యోతీః । యఎవంవేద ఇత్యుపనిషత్ ॥ ౬ ॥

— ॥ ఇతి దశమోనువాకః ॥ —

భృగుస్త్రయోదశాన్నంప్రాణోమనోవిజ్ఞానమితి విజ్ఞానం
ద్వాదశ ద్వాదశానన్దో దశాన్నం ననింద్యావన్నం నపరిచక్షీతా
న్నం బహుకుర్వీతపృథివ్యామాకాశఎ కాదశై కాదశ నకంచనైక
షష్టిర్దశ ॥ ౧౦ ॥ * (రాధ్యతేవిష్యతిమానవా భవత్యైకోహః 3
పుయఎవం వేదైక ఇచ్చ ॥

భృగుస్త్రస్మైయతోవిశ నిస్తద్విజ్ఞానస్వ త త్రయోదశా
న్నం ప్రాణంమనోవిజ్ఞానమితి విజ్ఞాయతం తపసాద్వాదశద్వాద
శానన్దఇతిసైమాదశాన్నం ననింద్యాత్ప్రాణశ్శరీర మన్నంనపరిచక్షీ
తాపోజ్యోతిరన్నంబహుకుర్వీతపృథివ్యామాకాశఎకాదశై కాదశ
నకంచనైకషష్టి రేకాన్నవిగ్శతిరేకాన్నవిగ్శతిః॥ సహనావవతు ।
సహనాభునక్తు । సహవీర్యంకరవావహే । తెజస్వినావధీతమస్తు
మావిద్విషావహౌ । ఓంశాస్త్రీశ్మాస్త్రీశ్మాన్తిః)॥ *****ఇతిభృగు
వల్లీ తృతీయఃప్రశ్నః**

* సహనావిత్యేతన్నాత్రి ద్వావిడాఃపఠంతీ । భృగుస్త్ర
యోదశేత్యారభ్య నకంచనైక షష్టిరిత్యంతంతు పాఠద్వయేనస
మానమ్॥ తతఃశంన్నశ్శ్మైగ్సహదోయశ్చన్దసాం భూస్సయఃపు

ధివ్యైమిత్యృతంచాహంవేదమనూచ్యశంసస్సహనావవతుబ్రహ్మ
విద్భృగుఃపశ్చదశ॥ శంసోమహాఇత్యాదిత్యోనో ఇతరాణ్యసన్నే
వాన్నంసనిద్వ్యాచ్చతుశ్చత్వారిగ్శత్॥ ఇతిద్రావిడానాంపాఠః॥

అథ తే త్రినోపనిషది పఠ్యఃప్రశ్నః—నారాయణమ్

హరిఃఓమ్॥ సహనావవత్వి త్యాదిశాన్తిః॥

అమృత్యుశా రేభువనస్యమధ్యే నాకస్యస్థ ప్తేమహతోమ
హీయా॥ శుక్రేణజ్యోతిగ్షి సమనుప్రవిష్టః ప్రజాపతీశ్చరతిగ
ర్భేఅన్తః॥ ౧ ॥ యస్మిన్నిగ్గసంచవిచైతి సర్వంయస్మిద్దేవాఅధి
విశ్వేఽపిమః॥ తదేవభూతం తనుభవ్యమాఇదం తదక్షరేపరమే
శ్రామ॥ ౨ ॥ యేనావృతం ఖంచదివరిమహీంచ యేనాదిత్య
స్తతితేజసాభ్రాజసాచ॥ యమంతస్సముద్రేకవయోవయన్తియ
దక్షరేపర మేప్రజాః॥ ౩ ॥ యతఃప్రసూతా జగతఃప్రసూతీతో
యేసజీవాన్వ్యసనర్జ(వ్యచనర్జ)భూమ్యామ్॥ యదోషధీభిఃపురుషా
స్పశూగ్శ్చవివేశ భూతానిచరాచ రాణి॥ ౪ ॥ అతఃపరంనాన్యదణీ
యసగ్గోహిరాత్పరం యస్మహతోమహాన్తమ్॥ యదేకమవ్యక్త
మనన్తరూపం విశ్వంపురాణం తమసఃపరస్తాత్॥ ౫ ॥ తదేవ
న్తద్దనుసత్యమాహుస్తదేవబ్రహ్మపరమంకవీనామ్॥ ఇష్టాపూ
ర్తంబహుధాజాతం జాయమానం విశ్వంబిభర్తి భువనస్యనాభిః
॥ ౬ ॥ తథేవాగ్నిస్తద్వాయుస్తత్సూర్యస్తదుచన్ద్రమాః॥ తదేవ
శుక్రమమృతంతద్భ్రహ్మతదాపస్సప్రజాపతిః॥ ౭ ॥ సర్వేనిమేషా
జజ్ఞిరేవిద్యుతఃపురుషాదధి॥ కలాముహూర్తాః కాష్ఠాశ్చపేహా

రాత్రాశ్చసర్వశః । అర్థమాసా మాసాఋతవస్సం వత్సరశ్చకల్ప
తామ్ (కల్పంతామ్) ॥ ౮ ॥ సఃపఃప్రదు ఘేఉ ఖేఇ మెఅంతరిక్షమథో
సువః । నై నమూర్ధ్వంనతీర్యఞ్చంనమధ్యే పరిజగ్రభత్ నత స్యేశేక
శ్చనతస్యనామమహాద్యశః ॥ ౯ ॥ నసంద శేతిష్ఠతిరూపవస్య నచ
క్షుషాపశ్యతికశ్చనై నమ్ । హృదామనీషామనసాభిక్లప్తో యఏనం
విదురమృతాస్తేభవన్తి ॥ ౧౦ ॥ * అద్యభ్యసముత్సాహోహిరణ్యగర్భ
ఇత్యషా * ఏషహిదేవఃప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్సఉగ
ర్భేఅన్తః । సవిజాయమానస్స జనిష్యమాణఃప్రత్య జ్ఞుఖాస్తిష్ఠతివి
శ్వతోముఖః ॥ ౧౧ ॥ విశ్వతశ్చక్షురుతవిశ్వతోముఖోవిశ్వతోహస్త
ఉతవిశ్వతస్పాత్ । సంబాహుభ్యాంనమతి సంపతత్రేర్ద్వావాపు
ధివీజనయన్దేవఏకః ॥ ౧౨ ॥ వెనస్తత్పశ్యన్విశ్వాభువనానివిద్వా
న్యత్రవిశ్వం భవత్యేకనీడం (శం) యస్మిన్నిదగ్గ్ సంచవిచైతీసర్వం
సఃతఃప్రోతశ్చ విభుఃప్రజాను ॥ ౧౩ ॥ ప్రతద్వోచేఅమృతంనువి
ద్వాన్గన్ధర్వోనామనిహితంగుహాను । త్రీణి పదానిహితా గుహాను
యస్తద్వేదసపితుపితాసత్ ॥ ౧౪ ॥ సన్త్రాబన్ధుర్జనితాసవిధా
తాధామాని వెదభువనానివిశ్వా । యత్రదేవాఅమృతమానశా
నాస్సృతీ యేధామాన్యజ్యేరయన్త ॥ ౧౫ ॥ పరిద్యావాపృథివీ
యనిసద్యఃపరిలోకాన్సరిదిశఃపరిసువః । ఋతస్యతంతుంవితత్యవి
దృత్యతదశ్యత్తదభవత్ప్రజాను ॥ ౧౬ ॥ పరీత్యలోకాన్సరిత్యభూ
తావిపరీత్యసర్వాః ప్రదిశోదిశశ్చ ॥ ప్రజాపతిఃప్రథమజాఋతస్యా
త్మనాత్మానమభిసమ్భభూవ ॥ ౧౭ ॥ సదసస్సతిమన్భుతం ప్రియ

మిన్ద్ర్యో కామ్యమ్ । సనిమ్మెధామయాసిషమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఉద్ది
 వ్యస్వజాతవేధౌపఘ్నన్ నిర్ఋతిమ్మమ । పశూగ్శ్చమహ్య
 మావహజీవనంచదిశోదశ (దిశ) ॥ ౧౯ ॥ మానోహిగ్ స్తీర్జాతవేదో
 గామశ్వంపురుషంజగత్ । అభిభ్రదగ్న ఆగహి శ్రిమామాపరి
 పాతయ ॥ ౨౦ ॥ పురుషస్యవిష్మసహస్రాక్షస్య మహానదెస్యధీమ
 హి । తన్నోరుద్రఃప్రచోదయాత్ ॥ ౨౧ ॥ తత్పురుషాయ విష్మ
 హేమహాదేవాయధీమహి । తన్నోరుద్రఃప్రచోదయాత్ ॥ ౨౨ ॥
 తత్పురుషాయవిష్మహే వక్రతుండాయధీమహిఃతన్నోదన్తిప్రచో
 దయాత్ ॥ ౨౩

తత్పురుషాయవిష్మహే సువణాపతాయధీమహి । తన్నో
 రుద్రఃప్రచోదయాత్ ॥ ౨౪ ॥ కాత్యాయనాయవిష్మహేకన్యకు
 మారిధీమహి । తన్నోరుద్గిఃప్రచోదయాత్ ॥ ౨౫ ॥ నారాయణా
 యవిష్మహే వాసుదేవాయధీమహి । తన్నోనిష్ఠుఃప్రచోదయా
 త్ ॥ ౨౬ ॥ సహస్రపరమాదేవీశతమూలాశతాఙ్కురా । సర్వగ్
 హరతుమేషాపం దూర్వాదుస్సవ్ననాశినీ ॥ ౨౭ ॥ అశ్వక్రాంతైర
 థక్రాంతైవిష్ణుక్రాంతైవసున్ధరా । శిరసాధారితాదేవి రక్షస్వమాం
 పదేపదే । ఉద్ధృతాసి వరాహేణ కృష్ణేనశతబాహునా ॥ ౨౮ ॥
 భూమిర్ధేనుర్ధరణీలోకధాని । మృత్తికేహన మేషాపంయస్మయా
 దుష్కృతంకృతమ్ । (త)త్వయాహతేనపాపేన జీవామిశరదశ్శతమ్ ।
 మృత్తికేదేహిమేపుష్టిం త్వయిసర్వంప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౨౯ ॥ గన్ధ
 ద్వారాంమరాధర్నానిత్యపుష్టాంకరీషిణీం । ఈశ్వరీగ్ సర్వభూతా
 నాంత్యామిహూపహ్వయేశ్రియమ్ ॥ ౩౦ ॥

హిరణ్యశృంగం చరుణం ప్రపద్యే తీర్థం మేదేహియాచతః । యన్మయా
భుక్తమసాధూనాం పాపేభ్యశ్చప్రతిగ్రహః । యస్మేమనసావా
చాకస్మణావామస్కృతం కృతమ్ । తన్న ఇన్ద్రో వరుణో బృహస్ప
తిస్సవితాచపునన్తు పునఃపునః । ౩౩ । సుమిత్రాన ఆషఠపథయ
స్సన్తు మర్మిత్రాస్తస్మే భూయాసుర్యోస్మాక్ ద్వేచయంచవయం
ద్విష్మః ॥ ౩౨ ॥ నమోగ్నయే పునమతే నమ ఇన్ద్రాయ నమోవరు
ణాయ నమోవారుణే నమోద్భవ్యః ॥ ౩౩ ॥ యదషాంకూరం
యదమేధ్యం యదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ । అత్యాశనాదతీపా
నాద్యచ్ఛక్తాగ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్ । తస్మే వరుణో రాజా పాణినా వ్యావ
మర్శతు ॥ ౩౪ ॥ సోహమపాపో విరజౌ నిముక్తోముక్తకిల్బిషః ।
నాకస్య పృష్ఠమారుహ్యాగచ్ఛేద్భ్రహ్మసలోకతామ్ ।

ఇమం మేగజ్జేయమునె సరస్వతి శుతుద్రిస్తోమగ్ సచతాపరుష్ణి
యా । అసక్నియామరుద్వృధే వితస్తయాజ్ఞీకీయే శృణుహ్యోసుషో
మయా ॥ ౩౫ ॥ ఋతం చ సత్యంచాభీద్ధాత్తపసోధ్యజాయత ।
తతో రాత్రిరజాయత । తతస్సముద్రో అర్ణవః । సముద్రాదర్ణ
వాదధీ సంవత్సరో అజాయత ॥ అహోరాత్రాణి విదధద్విశ్వ
స్యమివతోవశీ । సూర్యాచన్ద్రమసాధాతాయథా పూర్వమకల్ప
యత్ । దివ ఇచ్ఛపృథివీంచాన్తరిక్షమథోసువః ॥ యత్పృథివ్యాం
రజస్స్వమాన్తరక్షేవిరోదసీ । ఇమాగ్స్తదాపోవరుణః పునా
త్వఘమర్షణః ॥ ౩౬ ॥ ఎషభూతస్యభవ్యేభువనస్యగోస్తా । ఎష

పుణ్యకృతాలోకానెషమృత్యో ర్హిరణ్మయం । ద్యావాపృథి
 వ్యైర్హిరణ్మయగ్ సగ్ శ్రితగ్ సువః । సనస్సువస్సగ్ శిశాధి ॥ ౪౦॥
 ఆర్ద్రంజ్వలతిజ్యోతిరహమస్మి । జ్యోతిర్జ్వలత్ప్రిబహ్మహమస్మి
 యోహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమేవాహంమాంజుహూ
 మిస్వాహా ॥ ౪౧॥ అకార్యకార్యవర్ణీ సై నైభూరిణహగరుతల్ప
 గః । వరుణోపామఘమర్షణస్తస్తాత్పాచాల్పిముచ్యతే ॥ ౪౨॥
 రజోభూమిస్తవమాగ్ రోదయస్వ ప్రవదన్తిధీరాః । పునస్తుఋ
 షయః పునస్తువసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః ॥ ౪౩॥
 ఆకాథ్సముద్రఃప్రథమేవిధగ్మౌ జనయన్ప్రిజా భువనస్యరాజా
 నృషాపవిత్రే ఆధినానో అవ్యేభృహతోమోవా నృధేసువాన
 ఇన్ద్రః ॥ ౪౪॥ జాతవేదసెసునవామసోమమరాతీయతోం జహా
 తివేదః । సనఃపర్షదతిదుర్గాణి విశ్వానావేవసింధుందురితాత్యగ్నిః
 ౪౫॥ తామగ్నివర్ణాం తపసాజ్వలన్తీం వై గోచనీం కర్మఫలెషు
 జుష్టామ్ । దుర్గాందేవీం శరణమహంప్రపద్యే సుతరసితరసేన
 మః ॥ అగ్నేత్వంపారయానప్యై అస్మాస్సస్త్రిభిరతిదుర్గాణివి
 శ్వా । పూశ్చపృథ్వీబహులానఉర్వీ భవాతో కాయతనయాయ
 శంయోః ॥ ౪౬॥ విశ్వానినోదుర్గహజాతవేదస్సింధుం సనావా
 దురితాతిపక్షే । అగ్నే అత్రివన్మహసాగృణానోస్తాకం భూత్వ
 వితాతనూనామ్ ॥ ౪౭॥ పృతనాజితగ్ సహమానముగ్రమగ్నిగ్
 (మగ్నిముగ్రగ్) హువేమపరమాత్సధస్థాత్ । సనఃపర్షదతిదుర్గా
 ణివిశ్వాతామద్దేవో అతిదురితాత్యగ్నిః ॥ ౪౮॥ ప్రశ్నోషిక

మీడ్యోఅధ్వరేషుసనాచ్ఛహూతానవ్యశ్చసత్ని । స్వాంచాగ్నే
తనువంపిప్రియస్వాస్త్యభ్యంచ సౌభగమాయజస్వ॥ పరస్తాద్యశో
గుహాసుమమసువర్ణపత్యాయ ధీమహి శతబాహునా పునఃపునర
జాయత సుప్రెరాజాసథస్థా త్రీణిచ॥ ౧౧॥

౧॥ ఇతి ప్రథమోనువాకః॥

భూరగ్నయే పృథివైస్వాహా । భుప్రొవాయవై వేంతరి
త్యాయస్వాహా । సువరాదిత్యాయదివేస్వాహా । భూర్భువస్సు
వశ్చద్రిమసేదిగ్భ్యస్సాస్వాహా నమోదేవేభ్యస్స్వధాపితృభ్యో భూ
ర్భువస్సువరో॥

ద్వితీయోనువాకః॥

భూరన్నమగ్నయేపృథివైస్వాహా । భుప్రొన్నం వాయ
వేంతరిత్యాయస్వాహా । సువరన్నమాత్యాదియదివేస్వాహా । భూ
ర్భువస్సువరన్నం చద్రిమసేదిగ్భ్యస్సాస్వాహా । నమోదేవేభ్యస్స్వ
ధాపితృభ్యోభూర్భువస్సువరన్నమోమ్ ॥

ఇతి తృతీయోనువాకః॥

భూరగ్నయేచపృథివైచ మహాతేచస్వాహా । భుప్రొవా
యవేచాంతరిత్యాయచ మహాతేచస్వాహా । సువరాదిత్యాయచది
వేచమహాతేచస్వాహా । భూర్భువస్సువశ్చద్రిమసేచనక్షత్రేభ్యశ్చ
దిగ్భ్యశ్చమహాతేచస్వాహా । నమోదేవేభ్యస్స్వధాపితృభ్యో భూ
ర్భువస్సువ మర్మహరోమ్॥

ఇతి చతుర్థోనువాకః॥

పాహినో అగ్నీనసేస్వాహా । పాహినోవిశ్వవేదసేస్వా
హా॥ యజ్ఞంపాహివిభావసోస్వాహా॥ సర్వంపాహిశతక్రతోస్వాహా॥

ఇతి పంచమః.

యశ్చన్దసా మృషభోవిశ్వరూపశ్చన్దోభ్యశ్చన్దాగ్స్యా వి
వేశ సతాగ్శిక్యః ప్రావాచోపనిషదన్దో జ్యేష్ఠఇన్ద్రియాము
షిభ్యో నమోదేవేభ్యస్స్విధాపితృభ్యో భూర్భువస్సువరోమ్॥

ఇతి షష్ఠోనువాకః.

నమోబ్రహ్మణైధారణంమే అస్త్యనిరాకీరణం ధారయి
తాభూయాసం కర్ణయోశ్శృగితం మాచోధ్వం మమాముష్య
ఓమ్॥

ఇతి సప్తమః.

ఋతంతపస్సత్యంతపశ్శృగితం తపశ్శాస్త్రత పాదానంతపా
యజ్ఞస్తపా భూర్భువస్సువర్చస్తైతదుపాస్యైతత్తపః॥

ఇత్యష్టమోనువాకః॥

యథావృక్షస్యసంపుష్పితస్య దూరాద్గంధోవాత్యేవం పు
ణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గంధోవాతి । యథాసిథారాంకర్తేవ హి
తామపకామెత్ । యద్యువేయు వెహవావిహ్వదిష్యామికర్తం
వదిష్యామిత్యేవమ మృతాదాత్మానంజగుప్సేత్ ॥

—ఇతినవమోనువాకః—

అణోరణీయాన్మహతో మహీయానాత్మాగుహాయాం ని
హితోన్యజన్తౌ తమక్రతుంపశ్యతివీత శోకోధాతుః ప్రసాదాన్మ
హిమానమీశమ్॥ సప్తప్రాణాఃప్రభవన్తి తస్మాత్సప్తార్విషస్యమిధ
స్సప్తజిహ్వః । సప్తఇమేలోకాయేషుచరన్తి ప్రాణాగుహాశయా
న్నిహితాస్సప్తసప్త ॥ ౧ ॥ అతస్సముద్రాగిరయశ్చసర్వైః ౨ స్థా
త్స్యందంతే సిన్ధవస్సర్వరూపాః । అతశ్చవిశ్వా ఓషధయోరసా
శ్చయే నైషభూతస్త్రిష్టత్యన్తరాత్మా ॥ ౩ ॥ బ్రహ్మదేవానాంపద
వీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషోమృగాణామ్ । శ్యేనోగృ
ధ్రాణాగ్ స్వధితిగ్వనానాగ్ సోమఃపవిత్రమత్యేతి రేభక ॥ ౪ ॥
అజామేకాంలోహితశుక్లకృష్ణాం బహ్వీం ప్రజాంజనయన్తీగ్ స
రూపామ్ । అజోహ్యేకోజుషమాణోనుశేతే జహాత్యేనాం భుక్త
భోగామజోన్యః॥ హగ్నశ్శుచిషద్వసురన్తరిక్ష సద్ధౌతావేదిషద
తిథిర్ద్వారోణసత్ । నృషద్వరసదృత సదోవ్యమసదబ్జాగోజాఋత
జాఅద్రిజా ఋతంబృహత్ ॥ యస్మాజ్జాతాన పరానై వకించనాస
యతివివేశభువనానివిశ్వా । ప్రజాపతిః ప్రజయాసంవిదాన స్త్రీ
ణిజ్యోతీగ్ పినచతెసషాడశీ ॥ ౫ ॥ విధర్తారగ్ హవామహేవసోః కు
విద్వనాతినః । సవితారంనృచక్షసమ్ ॥ ౬ ॥ అద్యానోదేవసవితః
ప్రజావత్సావీష్సాభగమ్ । పరాదుష్ష్వన్నయగ్ సువ ॥ ౭ ॥ విశ్వా
నిదేవసవితర్దురితానిపరాసువ । యద్భద్రం తన్నఅసువ ॥ ౮ ॥
మధువాతాఋతాయతే । మధుక్షరన్తిసిన్ధవః । మాధ్వీర్నస్సం

స్త్వోషధీః॥ ౧౧ ॥ మధున క్తముతోషసి । మధుమత్పార్థివగ్ రజః ।
 మధుద్యౌనస్తునఃపితా ॥ ౧౨ ॥ మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమా
 గ్ అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్గావ్రాభవస్తునః॥ ౧౩ ॥ ఘృతంమిమిక్షే
 ఘృతమస్యయోనిర్ఘృతేశృతోఘృతము వస్యధామ । అనుష్వధ
 మాపహమాదయస్వ స్వాహాకృతంవృషభవక్షిహవ్యమ్ ॥ ౧౪ ॥
 సముద్రా దూర్మిర్మధుమాగ్ ఉదాన (౮) తదుపాగ్ శునాసమ
 మృతత్వమానత్ (౯) । ఘృతస్యనామగుహ్యం యదస్తిజిహ్వో
 దేవానామమృతస్య నాభిః॥ ౧౫ ॥ వయంనామప్ర బ్రవామాఘృ
 తేనాస్మిన్యజ్ఞేధారయామాసమోభిః । ఉపబ్రహ్మశృణవచ్ఛస్య
 మానంచతుశ్శృణ్వోవమీద్ధౌరవతత్ ॥ ౧౬ ॥ చత్వారిశృజ్లాత్ర
 యోఅస్యపాదాద్వేశీర్షే సప్తహస్తాసోఅస్య । త్రిధాబద్ధోవృష
 భారోరవీతి మహూదేవ్రామర్యాగ్ ఆవివేశ ॥ ౧౭ ॥ త్రిధాహి
 తంపణిభిర్గుహ్యమానంగవి (దివి) దేవాసోఘృతమన్వవిన్దత్ । ఇన్ద్ర
 ఏకగ్ నూర్యఏకంజజానవేనాదేకగ్ స్వధయానిష్ఠతక్షుః॥ ౧౮ ॥
 యోదేవానాం ప్రథమం పురస్తాద్విశ్వాధికోరుద్రోమహిర్షిః ।
 హిరణ్యగర్భంపశ్యత జాయమానగ్ సనోదేవ శ్శుభయాన్మృ
 త్యాసంయునక్తు ॥ ౧౯ ॥ యస్మాత్పరం నాపరమస్తికించిద్యస్మా
 న్నాణీయోనజ్యాయోస్తికశ్శిత్ । వృక్షఇవ స్తబ్ధోదివితిష్ఠత్యేక
 క్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణసర్వమ్॥ ౨౦ ॥ నకర్మణానప్రజయాధ
 నేనత్యాగేనేకే అమృతత్వమానశుః । వరేణనాకంనిహితంగుహః
 యాంవిభ్రాజతేయద్యతయోవిశన్తి॥ వేదాన్తవిజ్ఞానసు నిశ్చితా

ధాస్సన్యాసయోగాద్యత యశ్శుద్ధసత్త్వాః । తేబ్రహ్మలోకేతుప
రాస్తకాలే పరామృతాత్పరి ముచ్యంతిసర్వే ॥ ౨౨ ॥ దహరంవి
పాష్టంవరవేశ్మభూతం యత్పుణ్డరీకంపురమధ్యసగ్ధమ్ । తత్రా
పిదహరంగగనం విశోకస్తస్మిన్యదంతస్తమపాసితవ్యమ్ ॥ ౨౩ ॥ య
ద్వేదాదాస్వరః ప్రాకోవేదాస్తేవప్రతిష్ఠితః । తస్యప్రకృతిలీన
స్యయః వరస్సమహేశ్వరః ॥ అజోన్యస్సువనాభిస్సర్వమప్తాచ ॥

ఇతి దశమః ॥

సహస్రశీర్షందేవం విశ్వాక్షంవిశ్వశమ్భువమ్ । విశ్వం నా
రాయణందేవమక్షరంపరమం ప్రభుమ్ । విశ్వతఃపరమంనిత్యం వి
శ్వంనారాయణగ్హరిమ్ । విశ్వమేవేదగ్పురుషస్తద్విశ్వముపజీ
వతి ॥ పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్శాశ్వతగ్శివమచ్యుతమ్ ॥ నారాయ
ణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్త్వానంపరాయణమ్ ॥ నారాయణపరం బ్ర
హ్మతత్త్వంనారాయణఃపరః । నారాయణపరోజ్యోతి రాత్మానా
రాయణఃపరః ॥ యచ్చకింఞ్చిజ్జగత్యక్మిన్ దృశ్యతే శూక్రియలేపివా ॥
అస్తర్భహిశ్చ తత్సర్వంవ్యాప్య నారాయణస్థితః ॥ ౨౪ ॥ అనస్తమ
వ్యయంకవిగ్ సముద్రేంతం విశ్వశమ్భువమ్ ॥ పద్మకోశప్రతీకాశగ్
హృదయంచాప్యథోముఖమ్ । అథోనిష్ఠ్యా వితస్త్యాన్తు నాభ్యా
ముపరితిష్ఠతి । హృదయం తద్విజానీయాద్విశ్వస్యాయతనంమ
హాత్ । సంతతగ్ సిరాభిస్తులమ్భత్యా కోశనన్నిభమ్ । తస్యాంతే
సుషిరగ్ సూక్ష్మం తస్మింతస్సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । తస్యమధ్యేమ
హానగ్నిర్విశ్వాచ్ఛిర్విశ్వతోముఖః । సోగ్రిభుగ్విభజన్ తిష్ఠన్నాహా

రమజరఃకవిః । సంతాపయతిస్వందేహమాపాదతలమస్తకమ్ । తస్య
మధ్యేవహ్నిశిఖా అణీయోర్ధ్వాన్యవస్థితః ॥ నీలతోయదమధ్యస్థా
విద్యుల్లభేవభాస్వరా । నీవారశూకవత్తస్వీ పీతాభాస్యాత్తనూ
పమా । తస్యాశ్శిఖాయా మధ్యేపరమాత్మాన్యవస్థితః । సబ్ర
హ్మ సశివస్సేంద్రస్సోక్షరఃపరమస్వరాట్ ॥ ౨౬ ॥ నారాయణస్థి
తోన్యవస్థితశ్చత్వారిచ ॥ ౧౧ ॥

ఋతగ్ సత్యంపరంబ్రహ్మపురుషంకృష్ణపిఙ్గళమ్ । ఊర్ధ్వ
రేతం విరూపాక్షంవిశ్వరూపాయవై నమః ॥ ౨౭ ॥ ౧౨ ॥

ఆదిత్యోనా ఎషఎత్స్మణ్డలం తపతితత్రితాఋచస్తదృ
చాంమణ్డలగ్ సఋచాంలోకోధయఎష ఎత్స్మిన్మణ్డలేర్చిర్దీప్య
తేతానిసామాని(ససామ్నాం) తస్మామ్నాంమణ్డలగ్ ససామ్నాం
లోకోధయఎషఎత్స్మిన్మణ్డలేర్చిషిపురుషస్తాని యజుగ్ పినయ
జుషాంమణ్డలగ్ సయజుషాంలోకస్యై షాత్రయ్యైవ విద్యాతపతి
యఎషోస్తరాదిత్యే హిరణ్మయఃపురుషః ॥ ౨౮ ॥ ౧౩ ॥

ఆదిత్యోవై తేజఃజూబలం యశశ్చక్షుశ్శోభితమాత్మా
మసౌమయ్య ర్భురుర్భుత్యుస్సత్యోమితో వాయురాకాశః
ప్రాణోలోకపాలఃకః కింకంతత్సత్యమన్న మాయురమృతోజ్యౌ
విశ్వఃకతమస్స్వయమ్భు ప్రజాపతిస్సంవత్సరఇతి । సంవత్సరోసా
వాదిత్యోయఎషపురుషఎషభూ తానామధిపత్ప్రహ్లాణస్సాయు
జ్యగ్ సలోకతామాప్నో త్యేతాసామేవదేవతానాగ్ సాయుజ్యగ్
సాష్టితాగ్ సమానలోకతామాప్నోతియఎవంవేదేత్యుపనిషత్ ॥

—ఇతి చతుర్దశోనువాకః—

ఘృణిస్సూర్యఽదిత్యో మర్చయ స్తితపస్సత్యం మధుక్షర
స్తితద్భ్రహ్మతదాపఽపాజ్యోతీరసామృతం బ్రహ్మభూద్భవస్సువ
రోమ్ ॥

ఇతిపంచదశః ॥

సర్వోవైరుద్ర స్తస్మైరుద్రా యనమోఅస్తుఃపురుషోవైరు
ద్రస్సస్మహానమోనమః । విశ్వంభూతంభవనం చిత్రంబహుధా
జాతం జాయమానంచయత్ । సర్వోహ్యేషరుద్ర స్తస్మైరుద్రాయ
నమోఅస్తు ॥

ఇతిషోడశః ॥

కదుద్రిద్రాయప్రచేతసే మీధుష్టమాయతవ్యసే ॥ ప్రాచే
మశస్తమగ్హృదే । సర్వోహ్యేషరుద్ర స్తస్మైరుద్రాయ నమో
అస్తు ॥

ఇతిసప్తదశః ॥

నమోహిరణ్యబాహవే హిరణ్యపతయే వ్వికాపతయఉ
మాపతయే నమోనమః ॥

—ఇత్యష్టాదశోనువాకః—

యస్యవైకంకత్యగ్ని హూత్రహవణీభవతి ప్రతిష్ఠితాప్ర
త్యేవాస్యాహుతయ స్తిష్ఠస్యథోప్రతిష్ఠిత్యై ॥

ఇ త్యేకోనవింశోనువాకః ॥

కృణుష్వపాజఇతిపఞ్చ ॥

—ఇతి వింశోనువాకః—

అదితిరైవాగన్ధర్వామనుష్యాః పితరోసురాస్తేషాగ్ సర్వ
భూతానాంమాతామేదిసీమహతీ మహీసావిత్రీగాయత్రీ జగత్యు
రీవీ పృథీవీ బహులావిశ్వాభూతాకత మాకాయాసాపత్యేత్యమృ
తేతిపసిష్టః ॥

—॥ ఇ త్యేకవింశోనువాకః ॥—

ఆపోవాఇదగ్సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః, ప్రాణావాఆపః
పశవఆపోమృతమాపాన్న మాపస్సమాజాపా విరాడాపస్స్వరా
డాపశ్చందాగ్స్యాపాజ్యోతీగ్ష్యా పస్సత్యమాప స్సర్వాదేవతా
ఆపాభూర్భు వస్సువరాపఓమ్ ॥

—ఇతి ద్వావింశోనువాకః—

ఆపఃపునన్తుపృథివీం పృథివీపూతాపునాతు మామ్ ॥ పున
న్తుబ్రహ్మణస్పతిః । బ్రహ్మపూతాపునాతుమామ్ । యదుచ్ఛిష్టమ
భోజ్యం యద్వాషశ్చరితంమమ ॥ సర్వంపునన్తు మామాపాన
తాఞ్చ ప్రతిగ్రహగ్స్వాహా ॥

—ఇతి త్రయోవింశోనువాకః—

అగ్నిశ్చమామన్యశ్చ మన్యపతయశ్చమన్యకృతేభ్యః ।
పాపేభ్యోరక్షంతామ్ । యదహ్నాపాపమకార్షామ్ । మనసావాచా

హస్తాభ్యామ్ । పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా । అహస్తదవలుమ్పతు
యత్కి-ఇచ్చదురితంమయి । ఇదమహంమామమృతయోనా॥ సత్యే
జ్యోతిషి జుహూమిస్వాహా ॥

—ఇతిదిచతుర్వింశోనువాకః—

సూర్యశ్చమామన్యశ్చ మన్య పతయశ్చమన్య శృతే
భ్యః।పాపెభ్యో రక్షంతామ్ । యద్రాత్ర్యాపాపమకార్షమ్ । మన
సా వాచాహస్తాభ్యామ్ । పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా । రాత్రిస్తదవ
లుమ్పతు । యత్కి-ఇచ్చదురితంమయి । ఇదమహంమామమృతయో
నా । సూర్యేజ్యోతిషి జుహూమిస్వాహా ॥

—ఇతి పంచవింశోనువాకః—

ఆయాతు వరదాదేవ్యక్షరం బ్రహ్మ సమ్మితమ్ । గాయ
త్రిం ఛన్దసాంమాతేదంబ్రహ్మజుషస్వనః । ఓజోసి సహూసిబల
మసి భ్రాజోసి దేవానాంధామనామాసి విశ్వమసి విశ్వాయుస్స
ర్వమసి సర్వాయురభిభూరోంగాయత్రీ మావాహయామి ॥

—ఇతిషడ్వింశోనువాకః—

ఓంభూః । ఓంభువః । ఓగ్నువః । ఓంమహాః । ఓం జనః ।
ఓంతపః । ఓగ్ సత్యమ్ । ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం(ణీయం)భర్గోదే
సస్య ధీమహి । ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ॥

—ఇతి సప్తవింశోనువాకః—

ఓమాపాజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ।

ఇత్యష్టావింశః

ఓంభూర్భువస్సువర్ణ హర్జనస్తపస్సత్యం తద్భ్రహ్మతదాప
ఆపాజ్యోతీరసోఽమృతంబ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ । ఓంతద్భ్ర
హ్మ । ఓంతద్వాయుః । ఓంతదాత్మా । ఓంతత్సర్వమ్ । ఓంతత్పు
రోర్నమః ॥

—ఇత్యేకోనత్రింశోనువాకః—

ఉత్తమేశిఖరేదేవీ భూమ్నాం పర్వతమూర్ధని । శా
హ్మణేభ్యోహ్యసుజ్ఞానం గచ్ఛదేవియథాసుఖమ్ ॥

—ఇతిత్రింశోనువాకః—

ఓమస్తశ్చరతిభూతేషు గుహాయాంవిశ్వమూర్తిషు । త్వం
యజ్ఞస్త్వంవిష్ణుస్త్వంవషట్కారస్త్వగ్రుద్రస్త్వంబ్రహ్మత్వం
ప్రజాపతిః ॥

—ఇత్యేకత్రింశోనువాకః—

అమృతోపస్తరణమసి । ప్రాణేనివిష్టోమృతంజుహోమి ।
ప్రాణాయస్వాహా । అపానేనివిష్టోమృతంజుహోమి । అపానా
యస్వాహా । వ్యానేనివిష్టోమృతంజుహోమి । వ్యానాయస్వా
హా । ఉదానేనివిష్టోమృతంజుహోమి । ఉదానాయస్వాహా ॥
సమానేనివిష్టోమృతంజుహోమి । సమానాయస్వాహా ॥ బ్రహ్మ
ణేమఆత్మామృతత్వాయ ॥

ఇతి ద్వాత్రింశః ॥

ప్రాణేనివిష్టోమృతంజుహోమి । శివ్రామావిశాప్రదాహా
యప్రాణాయస్వాహా ॥ అపానేనివిష్టోమృతం జుహోమి । శివ్రా

మావిశాప్రదాహాయ|అపానాయస్వాహం || వ్యానేనివిష్టోమృతం
జుహోమి | శి వ్రామావిశాప్రదాహాయ|వ్యానాయస్వాహం | ఉ
దానెనివిష్టోమృతంజుహోమి | శి వ్రామావిశాప్రదాహాయ | ఉ
దానాయస్వాహం | సమానేనివిష్టోమృతంజుహోమి|శి వ్రామా
విశాప్రదాహాయ|సమానాయస్వాహం | బ్రహ్మణిమఱత్కామృత
త్వాయ | అమృతాపిధానమసి ||

—ఇతి త్రియస్త్రీంశోనువాకః—

శ్రీధాయాం ప్రాణేనివిశ్యామృతగ్హుతం ప్రాణమన్నే
నాప్యాయస్వ | అపానేనివిశ్యామృతగ్హుతంఅపానమన్నే నాప్యాయస్వ
యస్వ|వ్యానేనివిశ్యామృతగ్హుతం వ్యానమన్నే నాప్యాయస్వ |
ఉదానె నివిశ్యామృతగ్ హుతముదానమన్నే నాప్యాయస్వ |
సమానేనివిశ్యామృతగ్హుతం సమానమన్నే నాప్యాయస్వ |
బ్రహ్మణిమఱత్కామృతత్వాయ ||

— చతుస్త్రీంశోనువాకః —

ప్రాణానాం గగ్ధిరసి కుదోమ్రావిశాన్తకస్తైనాన్నే వా
ప్యాయస్వ ||

—ఇతి పంచత్రింశోనువాకః—

అఙ్గుష్ఠమాత్రః పురుషోఙ్గుష్ఠశ్చసమాశ్రితః | ఈశస్సర్వ
స్య జగతః ప్రభుఃప్రీణాతివిశ్వభుక్ ||

—ఇతి షట్త్రింశోనువాకః—

మేధాదేవీ జుషమాణా నఱగాద్విశ్వాచీభద్రాసుమనసస
మానా | త్వయాజుష్టాజు షమాణాదురుక్తాన్బృహద్వదేమవిదధే

సువీరాః । త్వయాజుష్టఋషిర్భవతి దేవిత్వయా బ్రహ్మగతశ్రీరు
తత్వయా । త్వయాకాష్టశ్చిత్రం విస్తతేవసుసానె జుషస్వద్రవిణ్యే
మేధే ॥

॥ ఇతి సప్తత్రింశః ॥

మేధాంమఱిన్ద్రోదదాతు మేధాందేవీసరస్వతీ మేధాంమే
అశ్వినాదేవావాధత్తాం పుష్కరస్రజా అస్సరాసుచయామేధాగ
న్ద్రేవేషుచయస్మః । దైవీమేధామనుష్యజాసామాం మేధాసుర
భిర్జుషతామ్ ॥

—ఇత్యష్టాత్రింశోనువాకః—

సద్యోజాతం ప్రపద్యామిసద్యోజాతాయవై నమః ॥

ఇత్యే ఏకానచత్వారింశః॥

భవేభవేనాతిభవేభజస్వమాం భవ్రాద్భవాయనమః॥

ఇతి చత్వారింశః ॥

వామదేవాయనమోజ్యేష్ఠాయ నమోరుద్రాయనమఃకా
లాయ నమఃకలవికరణాయ నమోబలవికరణాయ నమోబలప్ర
మథనాయ నమస్సర్వభూతదమనాయనమోమనోస్మనాయనమః ।

ఇత్యేకచత్వారింశః॥

అఘోరేభ్యోథ ఘోరేభ్యోఘోర ఘోరతరేభ్యస్సర్వత
స్సర్వశరేభ్యో నమస్తైఅస్తురుద్రయాపేభ్యః ॥

ఇతి ద్విచత్వారింశోనువాకః ॥

తత్పుగుషాయవిద్మహే ష హ దేవాయధీమహి తన్నోరు
ద్రఃప్రచోదయాత్ ॥

—ఇతి త్రిచత్వారింశోనువాకః—

ఈశానస్సర్వవిద్యానామిశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మ
ధిపతిర్బ్రహ్మణోధిపతిర్బ్రహ్మశి వ్రామేఅస్తుసదాశి వ్రామ్ ॥

ఇతి చతుశ్చత్వారింశః

బ్రహ్మమేతుమామ్ । మధుమేతుమామ్ । బ్రహ్మమేవమ
ధుమేతుమాంతుః స్తేసోమప్రిజావత్సోభేసోఅహమ్ । దుస్స్వప్న
హా దురువ్వహా । యాస్తేసోమప్రిణాగ్స్తాజుహూమి । త్రి
సువర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । బ్రహ్మహత్యాం
వాఎతేఘ్నంతి । యేబ్రాహ్మణా స్త్రిసుపర్ణంపఠంతి । తెసో
మంప్రాప్నువంతి । ఆసహస్రాత్పక్షిం పునస్తిషమ్ ॥

—ఇతి పంచచత్వారింశోనువాకః—

బ్రహ్మమేధయా మధుమేధయా॥ బ్రహ్మమేవమధుమేధ
యా । బ్రహ్మమేధవా । మధుమేధవా । బ్రహ్మమేవమధుమే
ధవా ॥

॥ షట్చత్వారింశః ॥

బ్రహ్మదేవానాం పదవీకవీనామృషిర్విప్రిణాంమహిషా
మృగాణామ్ । శ్యేనోగృధ్రాణాగ్స్వధితిర్వనానాగ్సోమః పవిత్ర

మ త్యేతిరేభాః । హగ్ సశ్శుచిషద్వసుర న్తరిక్షసద్ధోతావేదిషదతిథి
 ర్దురోణసత్ । నృషద్వర సదృతసద్వ్యోమసదబ్జాగోజా ఋతజాఅ
 ద్రిజాఋతం బృహత్ । యఇమంత్రీసుపర్ణ మయాచితం బ్రాహ్మ
 ణాయదద్యాత్ వీరహత్యాంవాపతేఘ్నన్తియెబ్రాహ్మణాస్త్రిసు
 పర్ణంపతన్తితేసోమంపాగ్నువన్తిఅసహసాగ్నిత్పజ్జింపునన్తి॥ ఓం॥

॥ ఇతి సప్తచత్వారింశః ॥

(ఆ॥పా) మయిమేధాంమయిప్రజాంమయ్యగ్నిస్తేజోదధా
 తుమయిమేధాంమయిప్రజాంమయీన్ద్రీఇన్ద్రియందధాతుమయి
 మేధాంమయిప్రజాం మయిసూర్యోభ్రాజోదధాత్తు॥ ౬౩॥ ౪౪॥

అపైతుమృత్యురమృతంనఆగస్తేవస్వతోనోఅభయం
 కృణోతుపర్ణం వనస్పతేరివాభీనశ్శీయతాగ్ రయిస్సచతాన్నశ్యచీ
 పతిః॥ ౬౪॥ ౪౫॥

పరంమృత్యో అనుపరేహి పన్థాం యస్తేస్వితరో దేవ
 యానాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తేబ్రవీమి మానః స్రజాగ్ రి
 రిషోమోతవీరాః॥ ౬౬॥ ౪౬॥

ఋతంప్రాణం మనసాన్వారభామహే ప్రజాపతిం యో
 భువనస్యగోపాః । సమోమృత్యోస్త్రాయతాం పాత్వగ్ హసాజ్యో
 గ్నీవాజరామశీమహి॥ ౬౭॥ ౪౭॥

అనుత్రభూయాదధయద్యమస్య బృహస్పతే అభిశస్తేర
 ముఞ్చః । ప్రత్యోహతామశ్వినామృత్యుమస్మాద్దేవానామగ్నేభీష
 జాశచీభిః॥ ౬౮॥ ౪౮॥

హరిగ్ హరంతమనుయంతి దేవా విశ్వస్యే శానం వృషభం
మతీనామ్ । బ్రహ్మసరూపమనుమేద మాగాదయనం మావివధీర్వి
క్రమస్వ॥ ౧౯॥ ౪౯॥

శతైర్గర్గ్నిమింధానఉభాలోకౌ సనెమహమ్ । ఉభయో
ర్లోకయో రృధ్వాఽతిమృత్యుంతరామ్యహమ్॥ ౨౦॥ ౫౦॥

ఃసూచ్చిదోమృత్యో మావధీమాఽమెబలం వివృహూ
మాప్రమోషీః । ప్రజాం మామేరీరిష ఆయురుగ్రీన్మచక్షుసంత్యా
హవిషావిధేమ॥ ౨౧॥ ౫౧॥

మాన్సోమహస్త ముతమానోఅర్భకం మానఉక్షస్తము
తనూనఉక్షి (ఆ॥పా) తం మానోఽధీఃపితరం మోతమాతరం ప్రి
యామానస్తనువ్రోరుద్రరీరిషః॥ ౨౨॥ ౫౨॥

మానస్తోకే తనయేమాన ఆయుషిమానోగోషుమానో
అశ్వేషురీరిషః । వీరాన్మానోరుద్ర భామితోవ ధీర్హవిష్మంతోన
మసావిధేమతే॥ ౨౩॥ ౫౩॥

ప్రజాపతేనత్వ దేతాస్యస్యో ఏశ్వాజాతాని పరితాబ
భూవ । యత్కామాస్తేజహు మస్తన్నోఅస్తువయగ్గ్స్యామ ప
తయోరయీణామ్॥

స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృతహోవిమృధోవశీ । వృషేరన్ద్రపుర
ఏతుసస్వస్తిదాఅభయజ్గరః॥ ౨౪॥ ౫౪॥

* త్రియమ్బకంయజామహే సుగన్ధింపుష్టివర్ధనమ్ । ఉర్వా
రుకమివబన్ధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్॥ ౨౫॥ ౫౫॥

యేతేసహస్రమయుతం పాశామృత్యో మర్త్యాయహస్త
వే । తాన్ యజ్ఞస్యమాయయా సర్వానవయజామహే॥ 22॥ ౫2॥

మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహా॥ 2౩॥ ౫౩॥

దేవకృతస్యై నసోవయ జనమసిస్వాహా । మనుష్యకృత
స్యై నసోవయ జనమసిస్వాహా । పితృకృతస్యై న సోవయ జనమసి
స్వాహా । ఆత్మకృతస్యై నసోవయ జనమసిస్వాహా॥ అన్యకృతస్యై
నసోవయ జనమసిస్వాహా । అస్మత్కృతస్యై న సోవయ జనమసి
స్వాహా । యద్దివాచన క్తంచై నశ్చకృమత స్యావయజనమసి స్వా
హా । యత్స్వప న్తశ్చ జాగ్రతశ్చై చ్చనశ్చకృమతస్యా వయజనమసి
స్వాహా । యత్సుషు ప్తశ్చ జాగ్రతశ్చై చ్చనశ్చ (ఆ॥పా) కృమతస్యా
వయజనమసిస్వాహా॥ యద్విద్వాగ్ సశ్చావిద్వాగ్ సశ్చై చ్చనశ్చకృ
మతస్యావయజనమసిస్వాహా । ఏనస ఏన సోవయ జనమసి స్వాహా॥
2౪॥ ౫౪॥

యద్వోదేవాశ్చ కృమజహ్వాయా గురుమనసోవా ప్ర
యుతీ దేవ హేడనమ్ । అరావామోనా అభీషుచ్ఛనాయతే తస్మిం
తదేమోవసప్రానిధేతనస్వాహా॥ ౨౦॥ ౬౦॥

కామోకార్షీన్నమోనమః । కామోకార్షీ త్కామః క
రోతి నాహంకరోమికామః కర్తానాహంకర్తా కామఃకారయితా
నాహంకారయితా ఏషతేకామకామాయస్వాహా॥ ౨౧॥ ౬౧॥

మమ్యురకార్షీన్నమోనమః । మమ్యురకార్షీన్మమ్యుః కరోతి
నాహంకరోమి మమ్యుఃకర్తా నాహంకర్తా మమ్యుఃకారయితా నా
హంకారయితా ఏషతేమమ్యోమమ్యవేస్వాహా॥ ౨౨॥ ౬౨॥

తిలాజుహూమి సరసాగ్ సపిష్టాగ్ గద్ధారమమచిత్రే
రమంతుస్వాహా । గాఘ్రాహిణ్యం ధసమన్నపాసగ్ సర్వేషాగ్
శ్రియైస్వాహా । శ్రియంచలక్ష్మీః చపుష్టించ కీర్తించాశ్రణ్యతా
మ్ । బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రితామ్ । శ్రద్ధామేదేప్రజాస్సన్దదా
తుస్వాహా॥ ౮౩॥ ౬౩॥

తిలాః పృష్టాస్తిలాశ్వేతాస్తిలాస్సమ్యావశానుగాః । తి
లాఃపునంతుమెపాపం యత్కించద్దురితం మయిస్వాహా । చోర
స్యాన్నంనవశ్రాద్ధం బ్రహ్మహుగురుతల్పగః । గోస్తైయగ్నురా
పానం భూగ్రాహత్యా తిలాశాంతిగ్ శమయన్తుస్వాహా । శ్రీశ్చ
లక్ష్మీశ్చ పుష్టిశ్చ కీర్తించాశ్రణ్యతామ్ । బ్రహ్మణ్యంబహుపు
త్రితామ్ । శ్రద్ధామేదే ప్రజ్ఞాతు జాతవేనస్సందదాతుస్వాహా॥
౮౪॥౬౪॥

ఇతి పంచతవారింశోనువాకః.

ప్రాణాపానవ్యామోదాన సమానామే శుధ్యంతాం జ్యోతిర
హం విరజావిపాష్మాభూయాసగ్ స్వాహా । వాజ్మనశ్చక్షుశ్రోత్ర
జహ్వోఘ్రాణరేతోబుద్ధ్యాకూతినజ్కల్పా మేశుధ్యంతాంజ్యోతిర
హం విరజా విపాష్మాభూయాసగ్ స్వాహా । శిరఃపాణిపాదపార్శ్వ
పృష్ఠోదరజఙ్ఘశిశ్నోపస్థపాయశ్రోమేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం విర
జావిపాష్మా భూయాసగ్ స్వాహా । త్వక్చర్మమాం సరుధిరమేదో
స్థిమజ్జామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహంవిరజావిపాష్మా భూయాసగ్
స్వాహా । శబ్దస్పర్శరూపరసగంధామేశుధ్యంతాంజ్యోతిరహంవిరజావి

పాపాభూయాసగ్న్స్వాహా । పృథివ్యస్తేజోవాయ్వా కాశామేశు
 ధ్యంతాంజ్యోతిరహం విరజా విపాపాభూయాసగ్న్స్వాహా । అన్న
 మయప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమయానస్తమయా మేశు
 ధ్యంతాం జ్యోతిరహంవిరజావిపాపాభూయాసగ్న్స్వాహా । వివిట్టి
 స్వాహా । ఘోతాకాయస్వాహా । ఉత్తిష్టపురుషాహరీలోహితపిజ్జ
 శాక్షి దేహి దేహిదదాపయితామే శుధ్యంతాం జ్యోతిరహం విర
 జావిపాపాభూయాసగ్న్స్వాహా । ఓగ్స్వాహా॥

ఇత్యష్టచత్వారింశః ॥

(ఆ॥ పా) స్వాహా । ఓవధివనస్పతిభ్యస్సాహా ॥ ౮౭॥
 రక్షోదేవజనేభ్యస్సాహా । గృహ్యభ్యస్సాహా । అవసానేభ్యస్సాహా
 హా । అవసానపతిభ్యస్సాహా । సర్వభూతేభ్యస్సాహా । కామాయ
 స్వాహా । అస్తరితాయస్వాహా । యదేజతిజగతియచ్ఛచేష్టతి నా
 మ్నాభాగో యన్నామ్నస్వాహా । పృథివ్యైస్వాహా । అస్తరితాయ
 స్వాహా ॥ ౮౮॥ దివేస్వాహా । సూర్యాయస్వాహా । చంద్రాయనే
 స్వాహా । సక్షత్రేభ్యస్సాహా । ఇంద్రాయస్వాహా । బృహస్పత
 యేస్వాహా । ప్రజాతపతయేస్వాహా । బ్రహ్మణేనస్వాహా । స్వ
 ధాపితృభ్యస్సాహా । నమోరుద్రాయ పశుపతయేస్వాహా ॥
 ౮౯॥ దేవేభ్యస్సాహా । పితృభ్యస్వధాస్తు । భూతేభ్యోనమః ।
 మనుష్యేభ్యోహంతా । ప్రజాపతయేస్వాహా । షరమేష్ఠినేస్వా
 హా । యధాకూపశ్మతధారస్సహస్రధారో అక్షితః । ఏవామే
 అస్తుధాన్యగ్ సహస్రధారమక్షితమ్ । ధనధాన్యైస్వాహా । యే

భూతాః ప్రచరన్తిదివానక్తం బలిమిచ్ఛన్తౌవితుదస్యప్రేష్యాః |
తేభ్యోబలింపుష్టికామోహరామి మయిపుష్టింపుష్టిపతిర్దధాతు
స్వాహా || ౯౦ ||

ఓషధివనస్పతిభ్యస్సాస్వాహా స్తరితౌ యస్వాహా నమోరు
ద్రాయ పశుపతయేస్వాహా || వితుదస్యప్రేష్యావకశ్చ ౯౧ ||

ఓంతద్భ్రహ్మ | ఓంతద్వాయుః | ఓంతదాత్మా | ఓంత
త్సత్యమ్ | ఓంతత్సర్వమ్ | ఓంతత్పురోర్నమః | అన్తశ్చరతిభూతే
షుగుహాయాం విశ్వమూర్తిషు | త్వంయజ్ఞస్త్వంవషట్రాకరస్త్వ
విద్వస్త్వగ్ | ధుద్రస్త్వంవిష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వంప్రజాపతిః | త్వంత
దాప ఆపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ || ౯౨ ||
౯౩ ||

(ఆ || పా) శ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిష్టోమృతంజుహోమి |
శ్రద్ధాయామపానేనివిష్టోమృతంజుహోమి | శ్రద్ధాయాంవ్యానే
నివిష్టోమృతంజుహోమి | శ్రద్ధాయా ముదానేనివిష్టోమృతంజు
హోమి | శ్రద్ధాయాగ్ సమానేనివిష్టోమృతం జుహోమి |
బ్రహ్మణిమతత్తామృతత్వాయ | ఆమృతోపస్తరణమసి || శ్రద్ధా
యాంప్రాణేనివిష్టోమృతంజుహోమి | శివ్రామావిశాప్రదాహా
య | ప్రాణాయస్వాహా || శ్రద్ధాయామపానేనివిష్టోమృతంజుహో
మి | శివ్రామావిశాప్రదాహాయ | అపానాయస్వాహా | శ్రద్ధాయాం
వ్యానేనివిష్టోమృతంజుహోమి | శివ్రామావిశాప్రదాహాయ |
వానాయస్వాహా | శ్రద్ధాయాముదానే నివిష్టోమృతం జుహో

మి । శివ్రైమావిశాప్రదాహాయ । ఉదానాయస్వాహ । శ్రద్ధా
యాగ్ సమానేనివిశ్వామృతంజుహూమి । శివ్రైమావిశాప్రదా
హాయ । సమానాయస్వాహ । బ్రహ్మశిమిత్రామృతత్వాయ ।
అమృతాపిధానమసి॥౯౨॥ ౬౯

శ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిశ్వామృతగ్ హుతమ్ । ప్రాణ
మన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయామ పానేనివిశ్వామృతగ్ హుత
మ్ । అపానమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాంవ్యానేనివిశ్వామృ
తగ్ హుతమ్ ॥ వ్యానమన్నేనాప్యాయస్వ శ్రద్ధాయాముదానేని
విశ్వామృతగ్ హుతం ఉదానమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయా
గ్ సమానేనివిశ్వామృతగ్ హుతమ్ । సమానమన్నేనాప్యాయస్వ॥
౯౩ ॥ ౭౦ ॥

అఙ్గుష్ఠమాత్రఃపురుషోఽంగుష్ఠాన్చసమాశ్రితః । ఈశస్సర్వ
స్యజగతఃప్రభుఃక్షీణాతివిశ్వభుక్ ॥ ౯౪ ॥ ౭౧ ॥

సత్యంపరంపరగ్ సత్యంసత్యే నననువర్గాల్లోకాచ్య వంతేక
దాచనసతాగ్ హిసత్యంతస్తాత్ససత్యేరమస్తే । తపత్యతపా నానశ
నాత్పరం యద్ధిపరంతపసద్దుర్ధర్షం తద్దురాధర్షం తస్మాత్తపసిరమ
స్తే । దమత్యతి నియతంబ్రహ్మచారిణ స్తస్మాద్ధమేరమస్తే । శమత్య
త్యరణ్యేమునయ స్తస్మాచ్ఛమేరమస్తే । దానమితిసర్వాణిభూతా
ని ప్రశంసంతిదానాన్నాతిదుష్కరం తస్మాద్దానేరమస్తే । ధర్మత్య
తిధర్మేణ సర్వమిదంపరిగృహీతంధర్మాన్నాతిదుష్కరం తస్మాద్ధర్మేర
మస్తే । ప్రజనత్యతిభూయాగ్ స స్తస్మాద్భూయిష్ఠాః ప్రజాయంతే

తస్మాద్భూయిష్టాః ప్రజననే రమన్తే । అగ్నయిత్యాహతస్మాద
గ్నయిత్యాహతవాగ్ని హూతమిత్యాహ తస్మాదగ్ని హూ
తేరమన్తే యజ్ఞాతియజ్ఞోహి దేవానాంయజ్ఞేనహిదే వాదివంగ
తా స్తస్మాద్యజ్ఞైరమన్తే । మానసమితి విద్వాంస స్తస్మాద్విద్వాంసవ
వమాన సెరమన్తే । న్యాసాతిబ్రహ్మహిపరఃపరోహి బ్రహ్మతాని
వావతాన్య పరాణితపాగ్సి న్యాసవవాత్యరేచయద్యవంవేదే
త్యుపనిషత్ ॥

—ఇత్యేకోనపఞ్చశోనువాకః—

ప్రాజ్ఞాపత్యోహోరుణిస్సుపర్ణేయఃప్రాజ్ఞాపతిం పితరముపస
సారకింభగవన్తఃపరమం వదన్తీతితస్మిప్రోవాచ । సత్యేనవాయు
రావాతి సత్యేనాదిత్యోరోచతే దివిసత్యంవాచః ప్రతిష్ఠాసత్యే
సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాత్సత్యంపరమంవదన్తి తపసాదేవాదేవతా
మగ్రఆయన్ తపసర్షయస్సురన్వవిన్దన్ తపసాసపత్నాన్ప్రజు
దామారాతీగ్స్తపసిసర్వంప్రతిష్ఠితం తస్మాత్తపఃపరమంవదన్తి ।
దమేనదాన్తాః కిల్బిషమవధూన్వన్తి దమేనబ్రహ్మచారిణస్సువరగ
చ్ఛన్దమోభూతానాం దురాధర్షందమేనగ్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మా
ద్దమఃపరమంవదన్తి । శమేన శాన్తాశ్శివమాచరన్తి శమేననాకం
మునయోన్వవిన్దన్ శమోభూతానాం దురాధర్షం శమేనగ్వంప్ర
తిష్ఠితం తస్మాచ్ఛమఃపరమంవదన్తి । దానంయజ్ఞానాంవరూఢంస
క్షీణాలోకేదాతారగ్సర్వభూతాన్యపజీవన్తిదానేనారాతీరపాను
దన్తదానేనద్విషన్త్రామిత్రాభవన్తిదానేసర్వం ప్రతిష్ఠితంతస్మాద్దా

సంపరమం వదన్తి । ధర్మో విశ్వస్య జగతః ప్రతిష్ఠాలోకే ధర్మస్థం ప్ర
జాతీపసర్వన్తి ధర్మేణ పాపమపనుడతి ధర్మే సర్వం ప్రతిష్ఠితం త
స్మాద్ధర్మం పరమం వదన్తి । ప్రజననం వై ప్రతిష్ఠా సాధు ప్రజాయా
స్తంతంతన్వానః పితౄణామన్యణోభవతి తదేవ తస్యాన్యథా తస్మా
త్ప్రజననం పరమం వదన్తి । అగ్నయో వై త్రియీవిద్యా దేవయా
నః సన్ధాగార్హప్త్య ఋక్పృథివీరథంతరమన్వాహార్యపచనోయజుర
స్తరిక్షంవామదేవ్య మాహవనీయస్స మసువగ్గోలోకోబృహత్త
స్మావగ్నీస్తరమం వదన్తి అగ్నిహోత్రగ్నాయం ప్రాశ ర్గ్రహ
ణాం నిష్కృతిస్సిద్ధిగ్నుహుతం యజ్ఞక్రతునాం వాయుణగ్
నువర్గస్య లోకః స్యజ్యోతిస్తస్మాదగ్నిహోత్రం పరమం వదన్తి । య
జ్ఞఇతి యజ్ఞోహి దేవానాం యజ్ఞేన హి దేవాది వంగతాయజ్ఞేవాను
రానపానుదంతయజ్ఞేన ద్విషంతామిత్రాభవన్తి యజ్ఞేన స్వప్రతిష్ఠి
తం తస్మాద్యజ్ఞం పరమం వదన్తి । మానసం వై ప్రాజాపత్యం పవి
త్రం మానసేన మనసా సాధుపశ్యతి మానసాఋషయః ప్రజాలస్యజ
స్తమానసే సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాత్మానసం పరమం వదన్తి । న్యాయ
సత్యాహుర్మ నీషిణోభహ్మణం బ్రహ్మవిశ్వః కతమస్సవియ
మ్భుః ప్రజాపతిస్సంవత్సరఇతి సంవత్సరో సావాదిత్యోయపషాడి
త్యేపురుషస్స పరమేష్ఠి బ్రహ్మత్తాయాభి రాదిత్యస్తపతి రశ్మిభిస్తా
భిః వర్జన్యోవర్జతి పర్జ న్యేనౌషధివనస్పతయః ప్రజాయన్తి ఓషధి
వనస్పతిభిరన్నం భవత్యన్నే నప్రాణాః ప్రాణైర్బలం బలేన తపస్త
పసాశ్రద్ధాశ్రద్ధయా మేధామేధయా మనీషా మనీషయా మనోమ

నసాశాన్తిశాన్త్యాచిత్తం చిత్తేన స్మృతిగ్ స్మృత్యాస్తాఽగ్ స్మా
 రేణ విజ్ఞానం విజ్ఞానేనాత్మానం వేదయతి తస్మాదన్నం దదంత్యర్వా
 జ్యేతాని దదాత్యన్నాత్ప్రిణాభవన్తిభూతానాం పాక్షైర్జ్ఞానో
 మనసశ్చవిజ్ఞానం విజ్ఞానాదానన్దోబ్రహ్మయోనిస్సవాపషపుషః
 పశ్చధా పశ్చత్తాయేనసర్వమిదం ప్రోతంపుథివీచాన్తరిక్షంచ
 ద్యాశ్చ దిశశ్చవాన్తరదిశాశ్చసవై సర్వమిదంజగత్ సచభూత
 గ్ సభవ్యమ్ । జిజ్ఞాసుక్లప్తఋతజారయిష్ఠాశ్శ్రద్ధా త్యోమహ
 స్వాన్ తపసోవరిష్ఠాజ్ఞాత్వాతమేవం మనసా హృదాచ భూయో
 నమృత్యుముపయాహివిద్వాన్ । తస్మాన్నాన్యసమేషాం తపసామ
 తిర్తిక్తమాహుః ॥

—ఇతి పశ్చాత్తోనువాకః—

వసురణ్యోవిభూఽసి । ప్రాణేత్వమసిసన్ధాతా । బ్రహ్మత్వ
 మసివిశ్వస్పృక్ । తేజోదాస్త్యమస్యగ్నేర్వర్చోదాస్త్యమసి సూర్య
 స్యమ్యుమ్నోదాస్త్యమసి చంద్రమసఉపయామగృహీతోసిబ్రహ్మ
 ణేత్వామహసఃమిత్యాత్మానంయుంజీతైతద్వే మహూపనిష
 దందేవానాంగుహ్యాయపవంవేద బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నో
 తి తస్మాద్బ్రహ్మణో మహిమానమిత్యపనిషత్ ॥ సత్యంతపోదమశ్శ
 మోదానం ధర్మఃప్రజననమగ్న యోగ్ని హూత్రం యజ్ఞోమా
 నసం వ్యాసోద్వాదశ ॥

— ॥ ఇత్యేకపశ్చాత్తోనువాకః ॥ —

తస్యైవంవిమహో యజ్ఞస్యాత్మాయజమానః । శ్రద్ధాప
 త్నీశరీర మిద్మమురొవేదిర్లోమాని బర్హిర్వేదశ్శిఖా హృదయం

యూపః కామతద్యం మన్యః పశుస్తపోగ్నిశ్శమయితా దక్షిణా
 వాగ్నోతా ప్రాణఉద్ధాతా చక్షురధ్వశ్శర్మనో బ్రహ్మశోత్ర
 మగ్నిన్యావద్ధ్రియతేసాదీతా । యదశ్నాతి యత్ప్రిబతి తదస్య
 సోమపానం యద్రమతేతమపపదో । యత్సజ్చరత్యుపవిశత్య
 త్రివ్యతేచ సప్రవర్గ్యో యన్ముఖం తదాహవనీమో యదస్య
 విజ్ఞానంతజ్జహూతి యత్సాయం ప్రాతరత్తి తత్సమిథోయత్సా
 యం ప్రాతర్మధ్యందినంచ తానిసవనాని యే అహూరాత్రేతే
 దర్శపూర్ణమాసౌ యేఽర్ధమాసాశ్చమాసాశ్చ తేచాతుమా
 స్యానియ ఋతవస్తే పశుబద్ధాయే సంవత్సరాశ్చ పరివత్సరాశ్చ
 తెహర్గణాః । నశ్వవేదనంవా ఎతత్సత్రమ్ । యన్మరణం తదవభృ
 థపతద్వై జరామర్యమగ్నహూత్రం యపవం విద్యానుదగ
 యనేప్రమీయతే । దేవానామేవ మహిమానం గత్వాదిత్యస్య
 సాయుజ్యం గచ్ఛత్యథయోదక్షిణేప్రమీయతే పితౄణామేవ
 మహిమానం గత్వా చంద్రమనస్సాయుజ్యం గచ్ఛత్యేతౌవై
 సూర్యాచంద్రమసోర్మహిమానౌ బ్రాహ్మణో విద్వానభిజయతి
 తస్మాద్బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతి తస్మాద్బ్రహ్మణో మహి
 మానమిత్యుపనిషత్ ॥

—ఇతి ద్విపఞ్చశోనువాకః॥—

అమృసిభూరగ్నయే భూరన్నం భూరగ్నయేచపాహినో
 యశ్శస్త్రసాం నమోబ్రహ్మణ ఋతంతపో యథావృక్షస్యాణౌర
 ణీయాంతసహస్రశీర్షమృతమాదిత్యోవా ఏషఆదిత్యోవై తెజ ఓ

జోఘృణిస్సర్వోవై కద్రుద్రాయనమోహిరణ్యబాహవే యస్య
 వైకం కతీకృణుష్వపాజోదితి రాపోవాఇదమాపః పునంత్యగ్నిశ్చ
 సూర్యశ్చాయాత్వో మూర్భరోమావ ఓంభూర్భువస్సువరోం తదు
 త్తమ ఓమంతశ్చరత్యన్యతోపస్తరణం ప్రాణేనివిష్టః ప్రాణేనివి
 ష్టశ్చిప్రామృతాపిధానగ్ శ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిశ్యప్రాణానామ
 జ్యుషమాత్రోమేధాదేవీషేధాంమ ఇన్ద్రోదతాత్వప్సరాసుసద్యో
 వామదేవాయాఘోరేభ్యస్త త్పురుషాయేశానో బ్రహ్మమేతు
 బ్రహ్మమేధయా బ్రహ్మమేధవా ప్రాణాపానవాజ్మనశ్చిః పాణి
 త్వత్పర్శశబ్దస్పర్శపృథివ్యస్సమయవివిట్టి ఘపోత్కాయోత్తిష్టోగ్
 సత్యంప్రాజాపత్యస్త సైవంచతుష్టప్తిః ॥

అమృసిశృషాహగ్ సస్సర్వోవా ఆయాతుశ్రద్ధాయామి
 శానోన్నమయప్రాణమయమనోమయ విజ్ఞానమయానందమయా
 మేష్టసప్తతిః ॥

హరిః ఓమ్ ॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

తైత్తిరీయోపనిషది ద్రావిడపాఠస్సమాప్తః ॥

హరిః ఓమ్ ॥ అథ పురుషోహవై నారాయణో కామయత
 ప్రజాస్సృజయేతి । నారాయణాత్ప్రణోజాయతె । మనస్సర్వే
 ద్వియాణిచ । ఖంవాయర్జ్యోతిరాపః పృథివీఽశ్వస్యధారిణీ । నా
 రాయణాద్భ్రష్టోజాయతె । నారాయణాద్రుద్రోజాయతె । నారా
 యణాదిన్ద్రోజాయతె । నారాయణాత్ప్రజాపతయః ప్రజాయస్తే

నారాయణాద్వాదశాదిత్యారుద్రావసవస్సర్వాణిచ ఛందాగ్సి
నారాయణాదేవసముత్పద్యంతే । నారాయణేప్రసర్తంతే । నారా
యణేప్రలీయంతే॥ (ఏతదృగ్వేదశిరోయోధీతే । యపవంవేద । ఇ
త్యుపనిషత్ ॥)

ఓమ్ । అథ నిత్యోనారాయణః । బ్రహ్మనారాయణః । శి
వశ్చనారాయణః । శక్రశ్చనారాయణః । ద్యానాపృథివ్యాచ
నారాయణః కాలశ్చనారాయణః । దిశశ్చనారాయణః । ఊర్ధ్వ
శ్చనారాయణః అధశ్చనారాయణః । అన్తర్బహిశ్చనారాయణః
నారాయణ ఏవేదగ్సర్వమ్ । యద్భూతంయచ్ఛభవ్యమ్ । నిష్క
లో నిర్జ్జనో నిర్వికల్పోనిరాభ్యాతశ్శుద్ధోదేవ ఏకోనారాయణః ।
నద్వితీయో స్తికశ్చిత్ । యపవంవేద । సవిష్ణురేవభవతి సవిష్ణురే
వభవతి ॥ (ఏతద్యజుర్వేదశిరోయోధీతే । యపవంవేద । ఇ
త్యుపనిషత్ ॥)

ఓమిత్యగ్రేన్యాహరేత్ । నమిత్యితిపశ్చాత్ । నారాయణా
యేత్యుపరిష్టాత్ । ఓమిత్యేకాక్షరమ్ । నమిత్యిద్యే అక్షరే ।
నారాయణాయేతిపశ్చాక్షరాణి । ఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్ష
రంపదమ్ । యోహవై నారాయణస్యాష్టాక్షరంపదమధ్యేతి । అన
పబ్రవస్సర్వమాయురేతి । విందతే ప్రాజాపత్యగ్రాయ స్పృ
షంగౌపత్యమ్ । తతోఽమృతత్వమశ్నుతే తతోఽమృతత్వమశ్ను
తఇతి । (ఏతత్సామవేదశిరోయోధీతే । యపవంవేద ॥ ఇత్యు
పనిషత్ ॥)

ప్రత్యగానందం బ్రహ్మపురుషం ప్రణవస్వరూపమ్ । అకా
రణికారమకారఇతి । తానెకధాసమభవత్తదేతదోమితి । యము
క్వాముచ్యతేయోగీజస్మ సంసారబద్ధనాత్ । ఓన్నమోనారాయ
ణాయేతి మస్త్రోపాసకః । వై కుణ్డభువనలోకంగమిష్యతి । తదిదం
పరం పుణ్డరీకంవిజ్ఞానఘనమ్ । తస్మాత్తదిదాఃస్తాత్రమ్ । బ్రహ్మ
ణ్యోదేవకీపుత్రోబ్రహ్మ ణ్యోమధుసూదనోమ్ । సర్వభూతస్థ
మేకంనారాయణమ్ । కారణరూపమకారపరబ్రహ్మోమ్ । ఏ
తదధర్మశిరోయోధీతే । ప్రాతరధీయానోరాత్రికృతం పాపంనా
శయతి । సాయమధీయానోదివసకృతం పాపంనాశయతి । మా
ధ్యుదినమాది త్యాభిముఖోధీయానః పంచపాతక ఉపపాతకా
త్ప్రముచ్యతే । సర్వవేద పారాయణపుణ్యంలభతే । నారాయణ
సాయుజ్యమవాప్నోతి నారాయణసాయుజ్యమవాప్నోతియఏవం
వేద । ఇత్యుపనిషత్ ॥

హరిఃఓమ్

శ్రీకృష్ణార్చనమ్

ఇతి నారాయణోపనిషత్సమాప్తా

సహస్రశీర్షాపురుషః । సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ । సభూమిం
విశ్వతోవృత్వా । అత్యతిష్ఠద్దశాఙ్గులమ్ । పురుషఎవేదగ్ సర్వమ్ । య
ద్భూతంయచ్ఛభవ్యమ్ । ఉతామృతత్వస్యేశానః । యదన్నేనాతిరో
హతి । ఏతావానస్యమహిమా । అతోజ్యాయాగ్ శ్చపురుషః ॥ 33 ॥

పాదోఽస్యవిశ్వాభూతాని । త్రిపాదస్యామృతందివి । త్రిపా
 దూర్ధ్వఉదైత్పురుషః । పాదోస్యేహభవాత్పురుషః । తతోవిష్వ
 జ్వ్యక్రకామత్ । సాశనాసశనెఅభి । తస్మాద్విరాడజాయత ॥ విరా
 జోఅధిపూరుషః । సజాతోఅత్యరిచ్యత । పశ్చాద్భూమిమథో
 పురః ॥ 30 ॥ యత్పురుషేణహవిషా । దేవాయజ్ఞమతన్వత ।
 వసంతోఅస్యాసీదాజ్యమ్ । గ్రీష్మఇద్మశ్శరద్ధవిః । సప్తాస్యాసన్
 పరిధయః । త్రిస్సప్తసమిదగీకృతాః । దేవాయద్యజ్ఞంతన్వా
 నాః । అభద్మన్పురుషంపశుమ్ । తంయజ్ఞంబర్హిషిప్రాక్షన్ ।
 పురుషంజాతమగ్రతః ॥ 31 ॥ తేన దేవాలయజన్త । సాధ్యా
 ఋషయశ్చయే । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః । సంభృతం పృషదా
 జ్యమ్ । పశూగ్స్తాగ్శ్చక్రేవాయవ్యాన్ । ఆరణ్యాన్ గ్రామ్యా
 శ్చయే । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః । ఋచస్సామానిజజ్ఞిరే । ఛం
 దాగ్సిజజ్ఞిరేతస్మాత్ । యజుప్తస్మాదజాయత ॥ 32 ॥ తస్మా
 దశ్వాలజాయన్త । యేకేచోభయాదతః । గావ్రాహజ్జిరేతస్మాత్
 తస్మాజ్జాతాలజావయః । యత్పురుషంవ్యదధుః । కతిథావ్యకల్ప
 యన్ । ముఖం కిమస్య కౌబాహూ । కావూరూపాదావృచ్యేతే ।
 బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ । బాహూరాజన్యఃకృతః ॥ 32 ॥
 ఊరూతదస్యయద్వైశ్యః । పద్భ్యాగ్శూద్రోఅజాయత । చంద్ర
 మామససోజాతః । చక్షోస్సూర్యోఅజాయత । ముఖాదిన్ద్రశ్చ
 గ్నిశ్చ । ప్రాణాద్వాయురజాయత । నాభ్యాఆసీదన్తరిక్షమ్ । శీర్షో
 ద్యౌస్సమవర్తత । పద్భ్యంభూమిర్ది శశ్శోత్రాత్ । తథాలో

కాగ్ అకల్పయన్ ॥ ౩౮ ॥ వేదాహమేతంపురుషం మహాస్త
మ్ । ఆదిత్యవర్ణంతమసస్తుపారే । సర్వాణి రూపాణి విచిత్యధీ
రః । నామానికృత్వాభివదన్యదాస్తే । ధాతాపురస్తాద్యము
దాజహర । శక్రఃప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః । తమేవం విద్వాన
మృతఇహభవతి । నాన్యఃపన్థాఅయనాయవిద్యతే । యజ్ఞేనయ
జ్ఞమయజస్తదేవాః । తానిధర్మాణిప్రథమాన్యాసన్ ॥ తెహనా
కంమహిమానస్సచంతే । యత్రపూర్వేసాధ్యా స్సన్తిదేవాః ॥
౩౯ ॥ పూరుషఃపురోగ్రతోజాయత కృతోకల్పయన్నాసన్
ద్యేచ ॥ ౧౨॥

అద్యస్సమ్భూతః పృథివ్యైరసాశ్చ । విశ్వకర్మణస్సమ
వర్తతాధి । తస్యత్వష్టావిదధద్రూపమేతి । తత్పురుషస్య విశ్వ
మాజానమగ్రే । వేదాహమేతం పురుషం మహాస్తమ్ । ఆదిత్య
వర్ణం తమసఃపరస్తాత్ । తమేవం విద్వానమృతఇహ భవతి । నా
న్యఃపన్థావిద్యతేనయనాయ । ప్రజాపతిశ్చరతిగర్భేఅస్తః । అజా
యమానోబహుధావిజాయతే ॥ ౪౦ ॥ తస్యధీరాఃపరిజానంతియో
నిమ్ । మరీచీనాం పదమిచ్ఛన్తి వేధసః । యోదేవేభ్యఆతపతి ।
యోదేవానాం పురోహితః । పూర్వో యోదేవేభ్యోజాతః ।
నమోరుచాయత్రాహ్మయే । రుచంబ్రాహ్మణం జనయస్తః । దేవా
అగ్రైతదబ్రువన్ ॥ యస్తైవ్వం బ్రాహ్మణోవిద్యాత్ । తస్యదేవా
అసన్వశే । హీశ్చ తేలక్ష్మీశ్చఽత్నైవ । అహూరాత్రేపార్శ్వే ।
సక్షత్రాణిరూపం । అశ్వినౌవ్యాత్రమ్ । ఇష్టంమనిషాణా అముం
మనిషాణా । సర్వంమనిషాణా ॥ ౪౧ ॥

జాయతేవశేనప్తచ || ౧౩ ||

సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశమ్భువమ్ । విశ్వం నా
 రాయణం దేవమక్షరం పరమం ప్రభుమ్ । విశ్వతః పరమం నిత్యం
 విశ్వం నారాయణగృహరిమ్ । విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముప
 జీవతి । పతిం విశ్వస్యాత్మైశ్వరగృహశ్వతగృహివమచ్యుతమ్ । నారా
 యణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్తానం పరాయణమ్ । నారాయణపరం
 బ్రహ్మతత్త్వం నారాయణః పరః । నారాయణపరోజ్యోతిరాత్తానా
 రాయణః పరః । యచ్ఛక్తిః శ్చజగత్యస్మిన్ దృశ్యతే శ్రూయతే పివా
 అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః ॥ ౨౫ ॥ అనన్త
 మవ్యయం కవిగౌ సముద్రేంతం విశ్వశమ్భువమ్ । పద్మకోశప్రతి
 కాశగృహదయంచావ్యధోముఖమ్ అధోనిష్ఠ్యావితస్యాస్తునాభ్యా
 ముపరితిష్ఠతి । హృదయంతద్విజానీయాద్విశ్వస్యాయతనం మహా
 త్ । సంతతగౌ సిరాభిస్తులమ్బత్యాకోశసన్నిభమ్ । తస్యాస్తేసుషి
 రగౌ సూక్ష్మం తస్మింతస్సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । తస్య మధ్యే మహానగ్ని
 ర్విశ్వాచ్చిర్విశ్వతోముఖః । సోగ్రభుగ్విభజన్ తిష్ఠన్నాహార మజ
 రఃకవిః । సంతాపయతి స్వందేహమాపాదతల మస్తకం । తస్య మ
 ధ్యేవహ్నిశ్చిఖాఅణీయోర్ధ్వావ్యవస్థితః । నీలతోయదమధ్యస్థాద్వి
 ద్యుల్లభేవభాస్వరా । నీవారశూక వత్తస్వీపీతాభాస్యాత్తనూప
 మా । తస్యాశ్చిఖాయామధ్యే పరమాత్మావ్యవస్థితః । సబ్రహ్మ
 సశివస్సేన్ద్రిస్సోక్షరః పరమస్వరాట్ ॥ ౨౬ ॥ నారాయణస్థితోవ్యవ
 స్థితశ్చత్వారిచ ॥ ౧౧ ॥

ఋతగ్ సత్యపరం బహ్మపురుషం కృష్ణపిజ్జశమ్ । ఊర్ధ్వరే
తం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమః॥ ౨౭॥ ౧౨॥

ఓం నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి । త
న్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ । విష్ణోర్ముకం వీర్యాణి ప్రవ్రాచంయః
పార్థివానివిమ మేరజాగ్ సి యో అస్కభాయదు త్తరగ్ సధస్థం వి
చక్రమాణస్త్రేఘోరుగాయో విష్ణోరరాటమసి విష్ణోః పృష్ఠమసి
విష్ణోః శ్చ త్రేష్ఠో విష్ణోః సూరసి విష్ణోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణ
వేత్వా । తదస్యప్రియమపిపాథో అశ్యామ్ । నరోయత్ర దేవయ
ప్రామదన్తి । ఉరుక్రమస్య సహిబ ధురిత్థా । విష్ణోః పదేపరమే
మధ్వఉత్సః । ప్రేతద్విష్ణుస్తపతే వీర్యాయ ॥ ౧౨ ॥ మృగోనభీ
మఃకుచరోగిరిష్ఠాః । యస్యోరుషుత్రిషు విక్రిమణేషు । అధిక్షీయ
న్తిభువనానివిశ్వా । పరోమాత్రయా తనువా నృధాన । నతేమ
హిత్వమన్వశ్నువన్తి । ఉభేతే విద్మరజసీపృథివ్యాః విష్ణో దేవత్వం
పరమస్య విత్సే । విచక్రమేపృథివీమేషవేతామ్ । క్షేత్రాయ విష్ణు
ర్మచుషేదశస్యన్ । ధ్రువాసో అశ్యకీరయోజనాసః॥ ౧౩॥ ఉరుక్షీ
తిగ్నుజనిమాచకార । త్రిదేవః పృథివీమేషవేతామ్ । విచక్రమే
శతర్చసంమహిత్యా । ప్రవిష్ణురస్తు తవనస్తవీయాన్ । త్వేషగ్
హ్యస్యస్థవిరస్యనామ । అతోదేవా అవన్తునోయతో విష్ణుర్విచక్ర
మే । పృథివ్యాస్సప్తధామభిః । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిదధే
షదమ్ । సమూఢమస్య పాగ్నురే । త్రిణిపదావిచక్రమే విష్ణుగ్లోపా
అదాభ్యః । తతోధర్మాణిధారయన్ । విష్ణోః కర్మాణిపశ్యతయతో

వ్రతానిషస్వ శేఠిష్ఠిస్యయుజ్యస్సఖా । తద్విష్ణోఃపరమంపదగ్ సదా
పశ్యన్తి సూరయః । దివీవచక్షురాతతమ్ । తద్విప్రాసోవిపన్యవ్రా
జాగృవాగ్ సస్సవిన్ధతే । విష్ణోర్యత్పరమంపదమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఓమ్ ॥

(తచ్ఛృగయోరావృణీమహే । గాతుంయజ్ఞాయ । గాతుం
యజ్ఞ పతయే । దైవీస్వసిరస్తునః । స్వస్తిర్మాచమేభ్యః । ఊర్ధ్వం
జిగాతుభేషజమ్ । శన్నో అస్తుద్విపదే । శంచతుష్పదే । ఓంశాన్తి
శాన్తిశాన్తిః ॥

— పురుషచూక్తం సమాప్తమ్ ॥ —

హిరణ్యవర్ణాంహరిణీం సువర్ణరజతస్రజామ్ । చంద్రాం
హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదోమమావహా । తాం మఅవహా
జాత వేదోలక్ష్మీమనపగామినీమ్ । యస్యాంహిరణ్యం విందేయం
గామశ్వం పురుషానసామ్ । అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాం హస్తినా
దప్రబోధినీమ్ । శ్రియందేవీముపహ్వాయే శ్రీర్మాదేవీజుషతామ్ ।
కాంసోస్మితాం । హిరణ్యప్రాకారామార్ద్రాంజ్వలన్తీం తృప్తాం
తర్పయన్తీం ॥ పద్మేస్థితాం పద్మవర్ణాం త్వమిహూపహ్వాయే
శ్రియమ్ । చంద్రాంప్రభాసాంయశసాజ్వలన్తీం శ్రియం లోకదే
వజుష్టాముదారామ్ । తాంపద్మనేమీగ్ శరణమహం ప్రపద్యే
లక్ష్మీర్మేనశ్యతాం త్వాంవృణే । ఆదిత్యవర్ణే తపసోధిజాతో వన
స్పతిస్తవవృక్షోధబిల్వః । తస్యఫలానితపసానుదంతు (తి) మా
న్మాంతరాయాశ్చ బాహ్యం లక్ష్మీః । ఉపైతుమాందేవసఖః కీర్తిశ్చ
స్థినాసహ । ప్రాచుర్యాతోస్మిరాష్ట్రేస్త్రిక్ కీర్తి మృద్ధిందదా

తుమే । తుత్పిపాసామలాం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నాశయామ్యహం ।
 అభూతిమసమృద్ధించ సర్వాన్నిర్ణదమేగృహాత్ । గన్ధద్వారాం
 దురాధర్నాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీమ్ । ఈశ్వరీగ్సర్వభూతానాం
 త్వామిహోపహ్వయేశ్రియమ్ । మనసఃకామమాకూతిం వాచ
 స్సత్యమశీమహి । పశూనాగ్ రూషమన్న స్యమయిశ్రీశ్శయతాం
 యశః । కర్దమేనప్రజాభూతా మయిసమ్భవకర్దమా । శ్రియంవా
 సయమెకులే మాతరంపద్మమాలినీమ్ । ఆపస్సృజన్తుస్నిగ్ధాని చి
 క్లీతవసమెగృహే । నిచదేవీంమాతరగ్ శ్రియంవాసయమెకులే ।
 ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం పుష్టింసువర్ణాం హేమమాలినీమ్ । సూర్యాం
 హిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాతవేదోమమావహా । ఆర్ద్రాయఃకరిణీం
 యష్టిం పిఙ్గళాంపద్మమాలినీం । చంద్రాగ్ హిరణ్మయీంలక్ష్మీం
 జాతవేదోమమావహా । తాంమఆవహజాతవేదో లక్ష్మీమనపగా
 మినీమ్ । యస్యాంహిరణ్యంప్రభూతం గావ్రాదాస్యోశ్వాన్విందే
 యంపురుషానహం । పద్మప్రియేపద్మినిపద్మహస్తే పద్మాలయే ప
 ద్మదళాయతాక్షి । విశ్వప్రియేవిష్ణుమనోనుకూలె త్వత్పదపద్మం
 సుయిసన్నిధత్స్వ । శ్రియైజాతశ్రియఆనిర్యయా యశ్రియంవయో
 జనితృభ్యోదదాతు । శ్రియంవసానాలమృతత్వమాయా భవన్తి*
 సద్యస్సమిధామితద్యూత్ । శ్రియఏవై నంతచ్ఛ్రియామాదధాతి ।
 సంతతమృచావపత్కృతగ్ సంధత్తగ్ సన్ధియతేప్రజయాపశుభిః ।
 మఏవంవేద । ఓంనుహదేవై చవిద్మహేవిష్ణుపత్నైఃచధీమహి ।
 యోలక్ష్మీఃప్రచోదయాత్ । హరిఃఓమ్ ॥

శ్రీసూక్తంసమాప్తమ్

హరిఃఓమ్ || భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణా న్తరిక్షంమః
 త్వా । ఉపస్థేతేదేవ్యదితేగ్ని మన్నాదమన్నా ద్యాయాదధే ।
 యంగౌఃపృశ్ని రక్రమీదసనన్మాతరంపునః పితరంచప్రియంత
 వః । త్రిగ్శద్ధామవిరాజతి వాక్పతంగాయశిశ్రియే । ప్రత్యస్స
 హమ్యభిః । అస్యప్రాణాదపానత్యం తశ్చరతిరోచనా । వ్యఖ్య
 హిషస్సునః । యత్వా కుర్ధః పరోవపమన్యనాయదవత్యా
 సుకల్పమగ్నే తత్తవపునస్తోద్వీదీపయామసి । యతైమచ్యుపరో
 న్యపృథివీమనుదధ్వనే । ఆదిత్యావిశ్వే తద్దేవావసవశ్చసవ
 భరణ ॥

సత్యాసవితానృతద్యూత్

.మేదినీదేవీవసున్ధ రాస్యాద్వసుధాదేవీవాసవీ|| బ్రహ్మవ
 సఃపిపృణాగ్శోత్రంచక్షుర్మః । దేవీహిరణ్యగర్భిణీ దేవీప్రస
 వరీ । సదనేసత్యాయనేసీద । సముద్రవతీసావితీ హనూదేవీ
 హ్యంగీ । మహీధరిణీమహూవ్యధిష్ఠా శ్శృంగేశృంగేయజ్ఞేయ
 విభీషిణీ । ఇంద్రపత్నీవ్యాపినీసుర సరిహవాయుమతీ జలశయ
 శ్రియధారాజాసత్యన్దోపరిమేదినీ । శోప్రిధతంపరిగాయ ।
 ఘృపత్నీంమహీందేవీంమాధవీం మాధవప్రియామ్ । లక్ష్మీప్రి
 సఖీందేవీం సమామ్యచ్యుతవల్లభామ్ ॥ ఓంధనుర్ధరాయవిద్మః
 సర్వసిద్ధ్యైచధీమహి । తన్నోధరా ప్రచోదయాత్ మహీందే
 వీఘృపత్నీమజూర్యాంప్రతీచేమేనాగ్ హవిషాయజామః త్రేధ
 వీర్షురుగాయోవిచక్రమే । మహీందివంపృథివీమన్తరిక్షం-తచో

తైత్తిశ్రవణచ్చమానా । పుణ్యగ్జ్లోకంయజమానాయ కృణ్వతీ ॥
 ఓం ॥

—భూసూక్తంసంపూర్ణమ్—

అథనీశాసూక్తమ్॥—నీశాందేవీగ్శరణమహంప్రపద్యేసు
 తరసితరసేనమః ॥ గృణాహి । ఘృతవతీసవితరాధిపత్యైః పయ
 స్వతీగన్తిరాశానోఅస్తు । ధృవాదిశాం * విష్ణుపత్న్యఘోరా
 స్యేశానాసహసోయామనోతా । బృహస్పతిర్మాతరిశ్వోతవాయు
 స్సన్ధువానా వాతాఅభినోగృణస్తు । విష్టమ్భాదివ్రాధరుణఃపృ
 థివ్యా అస్మేశానాజగతోవిష్ణుపత్నీ । మహాదేవ్యైచవిద్మహేవి
 ష్ణుపత్యైచధీమహి తన్నోనీశాప్రిచోదయాత్ ॥

నీశాసూక్తంసమాప్తమ్

